

074.5344

๖ 574๗

๗.3.

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องของกับนิสัรการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ปริญญานิพนธ์

ของ

วิฑูรย์ ร่องศรีแย้ม

๒-๑ ก.ธ. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

กุมภาพันธ์ 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

173434

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.ลมูล รัตติกาล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย ทับเที่ยง)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.ลมูล รัตติกาล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย ทับเที่ยง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษร เจริญรักษ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ๒๕...เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔

ประกาศจุฬปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากศาสตราจารย์ ดร.ลมูล
รัตตากร และผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย ทับเที่ยง ซึ่งกรุณาเป็นประธาน และกรรมการที่ปรึกษา
ปริญญานิพนธ์ ใ้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัยและช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์เกษร เจริญรักษ์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการสอบ
เพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กัทริน เพ็องเกษม ที่กรุณาให้คำแนะนำแนวทาง
ในการวิจัย ตลอดจนตรวจแก้ไขบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา
และครูอาจารย์ทุกท่านของผู้วิจัย

วิฑูรย์ รองศรีแย้ม

สารบัญ

บท

หน้า

1	บทนำ	1
	บทนำ	1
	ความหมายในการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	คำถามที่พหุเฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	7
	ความหมายของการอ่าน	7
	ความสำคัญของการอ่าน	8
	สิ่งที่มิใช่ผลของการอ่าน	10
	การส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน	16
	บทบาทของบุคลากรในการส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	21
	บทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	27
	บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนในการส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่าน	29
	แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของบุคลากร	33
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
	งานวิจัยในต่างประเทศ	39
	งานวิจัยในประเทศไทย	42
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	46

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	47
	กลุ่มตัวอย่าง	47
	การสร้างเครื่องมือ	50
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
	การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	53
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	56
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
5	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	60
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	60
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	60
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	60
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	63
	อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	63
	ขอเสนอแนะ	67
	ขอเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	69
	บรรณานุกรม	70
	ภาคผนวก	80
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	105

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักเรียนจำแนกตามตัวแปร	49
2 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	57
3 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครอง ในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับน้อย	58
4 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุด โรงเรียนในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียน ในระดับน้อย	59

ภูมิหลัง

การอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะเหตุว่าการอ่าน นอกจากจะทำให้ผู้อ่านสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาส่วนตัวและปัญหาส่วนรวมที่เกี่ยวข้องกับสังคม ได้แล้ว ยังช่วยให้ผู้อ่านเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อีกด้วย ทำให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้อย่างดี ยิ่งกว่านั้นการอ่านยังเป็นการตอบสนองความสนใจ และความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นวิสัยของมนุษย์และเป็นการขยายทรรศนะของผู้อ่านที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้อย่างกว้างขวาง (ประทีป มหาชนธ์. 2525 : 5)

✓ นอกจากนี้การอ่านยังเป็นที่สำคัญของการศึกษาทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนแล้วแต่ใช้การอ่านเป็นสื่อการเรียนรู้อื่นต่าง ๆ ทั้งสิ้น กิจกรรมการเรียนเกือบทุกอย่างในโรงเรียนประมาณร้อยละ 80 - 90 จะต้องอาศัยการอ่าน (ศิริภาณุ โกศลภ. 2521 : 21) การเรียนทุกวิชาในระดับประถมศึกษา เช่น เลขคณิต สังคมศึกษา การเขียน และวิชาอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่าน ในระดับมัธยมและวิทยาลัยตลอดจน ถึงการศึกษาระดับสูง การอ่านก็ยิ่งมีความสำคัญเพิ่มขึ้น นักศึกษาจำเป็นต้องอ่านตำราเรียนและหนังสือเป็นจำนวนมาก จากห้องสมุด นักศึกษาต้องเรียนรู้ที่จะต้องอ่านได้รวดเร็ว เข้าใจและมีความถูกต้องแม่นยำ เพื่อไม่ให้เกิดความกังวลและเป็นอุปสรรคต่อการเรียน (Anonymous. 1980 : 151) นักเรียนที่ประสบปัญหาในการอ่านมักจะเกิดความเบื่อหน่ายต่อการอ่าน เป็นเหตุให้ประสบความล้มเหลวในด้านการเรียนไปโดย

การส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นและควรมีการปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านจนเป็นนิสัย เพื่อใช้การอ่านเป็นแนวทางในการหาความรู้ต่อไป แนวทางที่จะให้เด็กมีทักษะในการอ่าน และรักการอ่านจนเป็นนิสัยนั้น สามารถทำได้ 2 วิธีคือ การสอนให้เด็กอ่านหนังสือจนสามารถอ่าน

ไต่เองประการหนึ่ง และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านอีกประการหนึ่ง สำหรับประการแรกไต่กระทำอยู่แล้ว
ในโรงเรียน แต่ประการหลังแม้จะไต่มีการกำหนดไว้เป็นความมุ่งหมายในการสอนแล้วก็ตามแต่มีไต่
มีการสอนเป็นเรื่องเฉพาะ หวังนี้อาจเป็นเพราะมีความเข้าใจว่า นิสัยรักการอ่านจะเกิดขึ้นในตัวเด็ก
เอง ไม่จำเป็นต้องมีการสอนเป็นพิเศษ การสอนให้เด็กอ่านหนังสือออกก็นับว่าเป็นการเพียงพอแล้ว
(ประเทิน มหาพันธ์. 2520 : 99)

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ไต่กำหนดจุดมุ่งหมายทั่วไปของหลักสูตรในด้าน
ความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตไว้ประการหนึ่งว่า "ใ้หม้มีนิสัยและรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้
เพิ่มเติมอยู่เสมอ" และไต่มีการกำหนดจุดประสงค์เกี่ยวกับการอ่านไว้ในจุดประสงค์ทั่วไปของกลุ่ม
ทักษะภาษาไทยข้อ 5 ว่า "ใ้หม้มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสือและใช้เวลาว่างในการแสวงหา
ความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้ต่าง ๆ" (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 :
ร. 1) จากหลักสูตรนี้การสอนให้นักเรียนเพียงอ่านออกเขียนไต่เพียงประการเดียวจึงไม่เป็นการ
เพียงพอ จำเป็นจะต้องปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียนด้วย เพื่อว่าเมื่อจบจากโรงเรียนไปแล้ว
จะไต่อาศัยการอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้อย่างกว้างขวางต่อไป เพราะการศึกษา
ไม่ไต่มีอยู่แต่เพียงชีวิตในโรงเรียนเท่านั้น แต่การศึกษามีอยู่ตลอดชีวิต

การอ่านเป็นเรื่องของนิสัยและความสนใจ ความพยายามที่จะให้เด็กอ่านหนังสือมาก ๆ
จึงขึ้นอยู่กับ การสร้างนิสัยรักการอ่าน และการสร้างแรงจูงใจอย่างไ้แก่ตามขั้นตอนของการพัฒนา
การอ่านจากทักษะขั้นมูลฐานไปจนถึงระดับนิสัยรักการอ่าน มีเหตุผลจากองค์ประกอบอยู่หลายประการ
สมิธ และจอห์นสัน (Smith and Johnson. 1976 : 20 - 27) ไต่ให้เห็นถึงสิ่งที่มีผล
ต่อการพัฒนาทางการอ่านของเด็กว่าขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญา ทักษะที่ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพและความพร้อม
แรงจูงใจ สภาพร่างกาย สภาพอารมณ์ สภาพแวดล้อมทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน การอ่าน
เป็นนิสัยอย่างหนึ่งที่จะสร้างสรรค์และส่งเสริมกันได้ ไต่ใช้ความพยายามเพียงเล็กน้อยและ
ปฏิบัติเป็นประจำ หวังนี้มีส่วนสำคัญในการช่วยสร้างและวางรากฐานอันมั่นคงไว้ คือ พ่อแม่
ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และบรรณารักษ์ (สุติมา สังจักษ์. 2529 : 54) ความสนใจ
ในการอ่านของเด็กเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่เด็กเคยได้รับการกระตุ้นจากกิจกรรมที่เกี่ยวกับ

การอ่าน ซึ่งเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันจากสิ่งแวดล้อมภายในบ้านซึ่งส่งผลให้เกิดทักษะและความสนใจในการอ่าน (Harrie and Smith. 1980 : 63) เด็กที่สนใจในการอ่านก็จะกลายเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการอ่านและนอกจากนั้นก็จะเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านตลอดไป (Tinker and McCullough. 1962 : 274)

โรงเรียนก็มีความสำคัญในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนด้วยดังที่ ดร.ซิลลา (Drucilla. 1978 : 112 - 118) ได้ศึกษาวิจัยส่งเสริมการอ่านอย่างเสรี พบว่าการที่มีโอกาสเข้ามาในห้องสมุดและพบเห็นสิ่งต่าง ๆ การจัดทำสมุดที่สนใจในการแนะนำการอ่าน การจัดห้องสมุดในชั้นเรียน อิทธิพลจากเพื่อนนักเรียนและครู การประชาสัมพันธ์ห้องสมุดในโรงเรียน และบริเวณโรงเรียน ช่วยส่งเสริมการอ่านและทำให้เกิดความสนใจมากขึ้น

นอกจากองค์ประกอบที่มาจากทางบ้านและโรงเรียนแล้ว ลักษณะบางประการในตัวนักเรียนเองก็จะมีอิทธิพลต่อการอ่านด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะระดับสติปัญญา ความพร้อม ความสนใจ ตลอดจนการใช้เวลา ดังที่ วลัยภรณ์ อาทิตยเทือง (2529 : บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่มีทัศนคติต่อภาษาไทยสูง และมีสถิติการขาดเรียนน้อย จะมีความสามารถในการอ่านสูง

จากเหตุผลและแนวความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีตัวแปรใดบ้างที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ทั้งนี้โดยศึกษากับเด็กนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาเหตุที่เลือกศึกษากับนักเรียนในระดับนี้เพราะโดยอาศัยแนวความคิดของ แลมม์ (Lamme. 1976 : 21) ซึ่งอ้างถึงข้อสรุปของนักวิจัยกลุ่มหนึ่งที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับนิสัยในการอ่านของเด็กที่กล่าวว่า ช่วงอายุที่เหมาะสมสำหรับการศึกษานิสัยในการอ่านจะต้องอยู่ในช่วง 10 - 13 ปี เนื่องจากเด็กในช่วงอายุนี้นี้เป็นวัยที่สนใจในสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งสนใจในการอ่านและชอบอ่านหนังสือ เด็กในช่วงอายุนี้นี้ตรงกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - มัธยมศึกษาปีที่ 1 ดังนั้นการศึกษาวัยที่เกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อครูและบุคลากร ในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กที่อยู่ในความรับผิดชอบต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูของครูปกครอง กิจกรรมการส่งเสริมการอ่านของครูปกครอง และกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียน ที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมการอ่านของครูปกครอง และการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดต่างกัน
2. ทำให้ผู้มีส่วนรวมในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กได้ทราบ และตระหนักถึงบทบาทของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้มีส่วนรวมในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กไปดำเนินการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กที่อยู่ในความรับผิดชอบต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 80 คน

ตัวแปร ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1.1 แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูของครูปกครอง แบ่งเป็น
 - 1.1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
 - 1.1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
- 1.2 กิจกรรมการส่งเสริมการอ่านของครูปกครอง แบ่งเป็น

- 1.2.1 กิจกรรมการส่งเสริมการอ่านของศูนย์กรองในระดับมาก
- 1.2.2 กิจกรรมการส่งเสริมการอ่านของศูนย์กรองในระดับน้อย
- 1.3 กิจกรรมการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียน แบ่งเป็น
 - 1.3.1 กิจกรรมการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก
 - 1.3.2 กิจกรรมการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับน้อย
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ นิยัรรักการอ่าน

ค่านิยามศัพท์เฉพาะ

1. นิยัรรักการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมที่ชอบอ่านหนังสือของบุคคล เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นประจำ โดยใช้เวลาว่างเพื่อการอ่าน การหาหนังสืออ่าน ลักษณะการอ่าน การมีส่วนร่วมในการอ่าน การกำหนดจุดประสงค์ในการอ่าน ความเข้าใจเรื่องที่อ่าน การวิเคราะห์และประเมินสิ่งที่ได้อ่าน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามวัดนิยัรรักการอ่านที่ อภิชัยลิต พุทธมาศย์ สร้างขึ้น
2. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อกับเด็ก แยกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
 - 2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เด็กมีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ด้วยความรัก ไม่ตามใจจนเกินไป ไม่เข้มงวดจนเกินไป มีเหตุผลในการกระทำ รับฟังความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันควร (บุลศรี เชิดชัย. 2531 : 14)
 - 2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่ามีบิดามารดากวดกรวาลเรื่องส่วนตัวของตน บังคับให้ทำตามความต้องการของบิดามารดา และมีกฎให้ตนรู้สึกอับอาย (บุลศรี เชิดชัย. 2531 : 14)
3. บทบาทในการส่งเสริมการอ่านของศูนย์กรอง หมายถึง พฤติกรรมที่ศูนย์กรองนำเสนอออกเพื่อเป็นการกระตุ้น ชักจูง เปิดโอกาส หรือแนะแนวทาง เพื่อให้เด็กในปกครองสนใจ เข้าใจเรื่องหนังสือและการอ่านหนังสือ เพื่อปลูกฝังให้เกิดนิยัรรักการอ่าน

3.1 บทบาทในการส่งเสริมการอ่านของครูปกครองในระดับมาก หมายถึง พฤติกรรมที่ครูปกครองแสดงออกเพื่อเป็นการกระตุ้น ชักจูง เปิดโอกาส หรือแนะแนวทางเพื่อให้เด็กในปกครองสนใจ เข้าใจเรื่องหนังสือและการอ่านหนังสือ เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.2 บทบาทในการส่งเสริมการอ่านของครูปกครองในระดับน้อย หมายถึง พฤติกรรมที่ครูปกครองแสดงออกเพื่อเป็นการกระตุ้น ชักจูง เปิดโอกาส หรือแนะแนวทางเพื่อให้เด็กในปกครองสนใจ เข้าใจเรื่องหนังสือและการอ่านหนังสือ เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. กิจกรรมการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุด หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กนักเรียนเกิดความสนใจในการอ่าน เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน พยายามพัฒนาการอ่านของตนให้อ่านระดับการอ่านเป็น และอ่านจนเป็นนิสัย

4.1 กิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับมาก หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กนักเรียนเกิดความสนใจในการอ่าน เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน พยายามพัฒนาการอ่านของตนให้อ่านระดับการอ่านเป็น และอ่านจนเป็นนิสัย ซึ่งจากการประเมินห้องสมุดตามเกณฑ์การประเมินห้องสมุดโรงเรียนดีเกินของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับสูงสุด

4.2 กิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับน้อย หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กนักเรียนเกิดความสนใจในการอ่าน เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน พยายามพัฒนาการอ่านของตนให้อ่านระดับการอ่านเป็น และอ่านจนเป็นนิสัย ซึ่งจากการประเมินห้องสมุดตามเกณฑ์การประเมินห้องสมุดโรงเรียนดีเกินของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อยู่ในระดับต่ำสุด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ความหมายของการอ่าน

ในขณะที่ทบทวนการค้นคว้า เจรียงกล่าวหาไปอย่างรวบเร็ว การอ่านใดกลายเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อมนุษย์ นักการศึกษาจึงได้ทำการค้นคว้าเรื่องของการอ่านในรูปแบบต่าง ๆ ก็อย่างกว้างขวาง และได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับความหมายของการอ่านไว้มากมายดังนี้

ฉวีลักษณ์ บุญยะภาณุจน (2524 : 3) ได้รวบรวมคำนิยามของการอ่านซึ่งนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางภาษาศาสตร์ชาวต่างประเทศได้กล่าวไว้ดังนี้ ฮิลเครท และธอร์นโทท กล่าวว่าการอ่านคือ กระบวนการทางสมองที่จะแปลสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่มองเห็นได้ เกิดความนึกคิดความเข้าใจ เรื่องที่อ่านได้ และสามารถแยกแยะความหมายก่อนที่จะสรุปเป็นความนึกคิดของตนเอง ส่วน ซิงท์ และเกรย์ ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่าเป็นการเก็บรวบรวมความนึกคิดจากสิ่งพิมพ์ เข้าใจภาษาของผู้เขียนให้เกิดประสบการณ์และทักษะ สร้างมโนภาพขึ้นในใจของผู้อ่าน

สมิท ดังทวิ (2526 : 4) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำและความคิด แล้วนำเอาความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเพียงเครื่องหมายแทนคำพูด และคำพูดก็เป็นเพียงสิ่งที่ใช้แทนของจริงอีกทอดหนึ่ง เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำที่ปรากฏอยู่ในข้อความ

มานิต บุญประเสริฐ (2526 : 9) ให้ความหมายของการอ่านคือ การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านโดยมีข้อเขียนเป็นสื่อกลางหน้าที่ของผู้อ่านคือการค้นคว้าหาความหมายจากข้อเขียนนั้น ๆ

แฮร์ริส และสมิท ให้ความเห็นว่า การอ่านเป็นรูปแบบการสื่อความหมายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้เขียนจะแสดงความคิดเห็นของตนเป็นภาษาเขียน มีลักษณะทางทำนองแตกต่างกันไป ผู้อ่านต้องพยายามทำความเข้าใจความหมายของข้อความที่อ่าน ความสามารถ

ในการรับรู้ความหมายของสิ่งที่อ่านนี้ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้อ่านด้วย (Harris and Smith. 1980 : 14)

จากความหมายที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า การอ่านคือกระบวนการซับซ้อนซึ่งสามารถถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกและจินตนาการของผู้เขียนโดยผ่านการแปลความหมายหรือตีความหมายจากตัวอักษร เครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐาน เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวนั้น ๆ และสามารถทำความเข้าใจที่เกิดขึ้น ให้เป็นประโยชน์ในคนโลกทัศน์หนึ่ง

ความสำคัญของการอ่าน

ปัจจุบันการศึกษาและความเจริญทางบ้านต่าง ๆ ขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก การอ่านจึงมีความสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ตลอดจนแนวคิดต่าง ๆ ความรู้ส่วนใหญ่ที่จะค้นคว้าได้ด้วยตนเองมักจะออกมาในรูปของสิ่งพิมพ์ซึ่งต้องอาศัยทักษะการอ่าน คนที่อ่านมากย่อมจะได้เปรียบทั้งในชีวิตประจำวันและในการศึกษา ดังที่ จอห์นสัน บุชเชกานูจน (2524 : 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า "การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและให้ประโยชน์แก่มนุษย์ทุกด้านและทุกโอกาสทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้า การประกอบอาชีพและการพักผ่อนหย่อนใจ การอ่านช่วยส่งเสริมความรู้ ความคิดของเราให้เพิ่มขึ้น" การอ่านมีความสำคัญต่อนักเรียนในการให้นักเรียนมีความรู้และพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ดังที่ จีวีวรรธ กูหาภินันท์ (2527 : 24) ได้สรุปถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า "การอ่านหนังสือจะให้นักเรียนมีความเฉลียวฉลาด มีความรู้กว้างขวาง หันสมัย มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้นักเรียนจะรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่เหงาเพราะมีหนังสือเป็นเพื่อน" การอ่านจึงเป็นปัจจัยชีวิตที่ช่วยในการศึกษาหาความรู้เป็นไปได้อย่างกว้างขวาง ไม่มีขอบเขต (บันลือ พดุมวัน. 2524 : 28) เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้อ่าน (ณรงค์ ทองปาน. 2526 : 5)

ชี้ให้เห็น ได้กล่าวว่า การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นแนวทางที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความรู้ และการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนทุกสาขาวิชาและใน

ชีวิตประจำวันของมนุษย์ในปัจจุบัน ซึ่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะเปิดความหรือตีความจากสิ่งพิมพ์ได้อย่างครบถ้วน การอ่านจึงมีคุณค่าสำหรับบุคคลดังนี้

1. การอ่านช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้อ่าน
2. การอ่านจะช่วยให้อ่านรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. การอ่านจะทำให้ผู้อ่านผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ และหนังสือที่เหมาะสมจะ

ช่วยสนองความต้องการทางจิตใจด้วย

4. การอ่านจะทำให้ผู้อ่านได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ
5. การอ่านเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

(Chapman. 1978 : 61 - 63)

การอ่านจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต เป็นการสร้างประสบการณ์พื้นฐาน ช่วยให้อ่านรู้จักแก้ปัญหา เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นสุข (Harner. 1967 : 3) นอกจากนี้ การอ่านยังช่วยสร้างทัศนคติและความเข้าใจอันดีต่อกันของมวลมนุษยชาติ สร้างความสันติสุขให้เกิดขึ้นในใจคนอีกด้วย (แมกมาส ชวลิต. 2526 : คำนำ)

การพัฒนาประเทศให้เจริญมากยิ่งขึ้น จะต้องขึ้นอยู่กับการถ่ายทอดความรู้ที่สะสมมาจากคนในชั่วชีวิตหนึ่งต่อ ๆ กันไป การอ่านนับเป็นสื่อสำคัญที่สุดสำหรับผู้ที่ต้องเรียนรู้ว่าในโลกมนุษย์เรามีการค้นคว้าในเรื่องต่าง ๆ กันไปมากน้อยเพียงใด ในยุคที่มีการสื่อสารมวลชนที่ทันสมัย เช่น ภาพยนต์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งจะทำให้แบ่งเวลาของคนไปส่วนหนึ่ง แต่การอ่านก็ยังถือว่าเป็นสิ่งที่ดีกว่า ซึ่งไม่อาจนำสิ่งอื่นมาทดแทนได้ (สุจินต์ พนาปัญญกุล. 2528 : 33) และความเจริญของประเทศสามารถวัดได้ด้วยการอ่านหนังสือ ประเทศใดผลิตหนังสือมากและมีประชาชนรู้หนังสือ อ่านหนังสือมาก ประเทศนั้นจะพัฒนาไปมากในทุก ๆ ด้าน และความคิดก็จะหักเหกระทบประเทศอื่น (สุหทัย วรสุวรรณรักษ์. 2528 : 6)

การสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับเด็ก เกี่ยวกับการอ่านนั้น จะทำให้เด็กเห็นคุณค่าของการอ่านว่าเป็นสิ่งที่จะนำไปสู่สมแห่งความรู้ และคิดว่าการอ่านเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่น่ารื่นรมย์ หรือนำไปสู่ความสำเร็จในการเรียน การประสบความสำเร็จในการอ่านทำให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน เป็นผลให้เด็กหลีกเลี่ยงการอ่าน โดยที่การเรียนรู้ในยุคปัจจุบันกระทำโดยการอ่านเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นความสำเร็จทางวิชาการจึงมีความใกล้ชิดกับการอ่าน เด็กที่ประสบความสำเร็จใน

การเรียนรู้จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูง สำหรับเด็กที่ประสบความล้มเหลวในการเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการอ่าน แม้เด็กที่มีสติปัญญาสูงที่ประสบความล้มเหลวในการเรียน โต ถ้าหากไม่มีความสามารถในการอ่าน (ประเทิน มหาชนธ์. 2523 : 6, 295) หรือถ้าเด็ก รักการอ่านหนังสือแล้ว ก็จะมีสติปัญญาดีกว่าเด็กเรียนเก่งแต่ไม่อ่านหนังสือ ซึ่งจะไม่มีการพัฒนาสติปัญญา และพัฒนาตัวเองให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขได้ (เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. 2528 : 93)

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน

ทฤษฎีที่หนังสือมีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งกับการอ่านหนังสือให้แก่คน หรือ อ่านจนเป็นนิสัยนั้น มิใช่เป็นสิ่งที่จะทำให้งานหนัก จึงจำเป็นต้องมีวิธีแนะนำชักชวน ผูกพันให้รัก การอ่าน รู้จักเลือกอ่านโดยเข้าใจอย่างซึมซาบ อ่านโดยมีความคิดใคร่ครวญ รู้จักใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากการอ่านหนังสือ (แมกมาส ชวลิต. 2526 : คำนำ) ซึ่งการจะพัฒนาขึ้นมาได้ต้องปฏิบัติ อยู่เป็นเนืองนิจ ควรเป็นกิจกรรมประจำวัน เป็นกิจกรรมต่อเนื่องจนตลอดชีวิต (แมกมาส ชวลิต. 2528 : 26 - 27)

แฮริส ได้กล่าวถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการอ่านไว้ว่า การอ่านจะประสบผลสำเร็จมากน้อย เพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลายประการ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการอ่านอาจแบ่ง ออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 4 ประเภท คือ (ฉวีลักษณ์ มุขะกาญจน. 2524 : 39 - 43 ; อาจอิงมาจาก Harris. n.d.)

1. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้อ่าน ได้แก่ ภูมิลำเนา ความพร้อม การสนใจ สมรรถวิสัยในการอ่าน และคุณลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้อ่าน
2. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน หมายถึง ความแตกต่างประการต่าง ๆ ของวัสดุในการอ่าน ซึ่งอาจแตกต่างกันในด้านความยากง่าย ความยาว และความคล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ยังอาจพบความแตกต่างในเรื่องของความสนุกสนาน น่าเรียน น่าอ่าน น่าเบื่อหน่าย สิ่งเหล่านี้ต่างก็มีอิทธิพลต่อการอ่านทั้งสิ้น
3. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับวิธีอ่าน ประกอบด้วยการศึกษาฝึกฝนซึ่งจะช่วยเพิ่มทักษะในการอ่านให้ดีขึ้น นอกจากนี้ก็ยังมี การอ่านเพิ่มเติม การท่องจำ การรู้ผลงาน การใช้ประโยชน์ในการอ่าน การให้คำแนะนำ การแนะแนวการอ่าน เครื่องล่อใจ ตลอดจนความใส่ใจในการอ่าน

4. ตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการอ่านของเด็ก เช่น เด็กที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม หรืออยู่ในถิ่นทุรกันดารทางไกลความเจริญ นอกจากนี้การที่เด็กต้องรับภาระช่วยงานบ้านมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาอ่านหนังสือจนกว่าหาความรู้

ริชาร์ด เจ. สมิท และเคลลี จอห์นสัน ได้อธิบายถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาการทางการอ่านของเด็กไว้ดังนี้ (Smith and Johnson. 1976 : 20 - 27)

1. ระดับสติปัญญา

การอ่านจัดเป็นงานประเภทหนึ่งที่เกิดจะต้องพัฒนาให้เกิดความสำเร็จ การพัฒนาการอ่านนี้ พบว่าเด็กบางคนทำได้เร็วและดีกว่าเด็กบางคน และทั้งนี้ก็เนื่องมาจากระดับสติปัญญาที่ไม่เท่ากันนั่นเอง ผลจากการวิจัย ทำให้ทราบว่าความสามารถในการอ่านและระดับสติปัญญามีความสัมพันธ์กันสูง

2. ทักษะที่ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพและความพร้อม

ในการเริ่มต้นสอนอ่าน จะต้องคำนึงถึงความพร้อมและความสามารถของเด็กควบคู่กันไป เพราะการอ่านต้องอาศัยทักษะต่าง ๆ ที่เป็นทักษะย่อย ๆ ประกอบกัน เช่น การใช้สายตา การใช้วิธีขยับในการออกเสียง เป็นต้น การที่รอให้เด็กพร้อมหรือเตรียมความพร้อมในการอ่านนี้จะช่วยป้องกันความล้มเหลวในการอ่านที่จะเกิดขึ้น

3. แรงจูงใจ

แรงจูงใจจะทำให้เด็กอ่าน มีทั้งแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก แรงจูงใจภายในเกิดขึ้นจากคุณสมบัติของการอ่านด้วยตัวเอง เช่น ใฝ่รู้เหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว ใฝ่รับความเพลิดเพลิน สนุกสนานจากเรื่องที่อ่าน เป็นต้น ส่วนแรงจูงใจจากภายนอก ได้มาจากการส่งเสริมของพ่อแม่ ครูบาอาจารย์ หรือเพื่อน ๆ ในรูปของการให้รางวัล คำชมเชย การรายงานความก้าวหน้า การแนะนำด้านการอ่าน เป็นต้น

4. สภาพร่างกาย

เด็กที่มีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ จะเรียนอ่านได้ดีกว่าเด็กที่เจ็บป่วยเป็นประจำ ความไม่สมบูรณ์ของร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดหัว ไม่สบาย เจ็บตา ทำให้เด็กขาดสมาธิ และอาจต้องขาดเรียนบ่อย ๆ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนของเด็กรับ

5. สภาพอารมณ์

ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือครู ต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน และพยายามคาดหวังให้เด็กเป็นคนที่อ่านหนังสือได้เก่งและคล่อง แร่งกตั้น ความคาดหวัง อาจทำให้เกิดความเครียด และขาดความมั่นใจ กลัวจะทำไม่ได้ดังหวัง การทะเลาะเบาะแว้งภายในบ้าน การหย่าร้างของพ่อแม่ ความวิตกกังวลต่าง ๆ นานา จะทำให้สภาพอารมณ์ขาดความมั่นคง และเขามารบกวนสมาธิในขณะที่อ่าน ทำให้การพัฒนาการด้านการอ่านเกิดปัญหา เด็กที่มีสภาพอารมณ์เช่นนี้ย่อมประสบความยากลำบากในการเรียนอ่านให้ได้ดี

6. สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกโรงเรียน จะมีผลกระทบต่อ การอ่านของเด็ก เด็กที่มาจากครอบครัวที่รักการอ่าน อ่านหนังสือเป็นประจำ และรู้คุณค่าของการอ่าน จะมีความรอบรู้ความชำนาญมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่สนใจในการอ่าน และไม่เคยพูดถึงเรื่องราวและสิ่งต่าง ๆ ที่ได้อ่าน ส่วนสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน เช่น จำนวนหนังสือที่มีอยู่ ประเภทของหนังสือและการสนับสนุนของครู จะมีอิทธิพลถึงจุดความสนใจของเด็กเขาไปสู่การอ่านหนังสือได้

7. การจัดโปรแกรมการอ่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านได้แสดงความคิดเห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับการอ่านนั้น จะมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กมาก นอกจากจะขึ้นอยู่กับวิธีสอนและอุปกรณ์แล้ว ยังต้องพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการจัดการเรียนการสอน การเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม การเลือกสิ่งที่จะให้เด็กอ่านให้ตรงกับระดับความสนใจของเด็กด้วย

นอกจากนี้ ฅรงค ทองปาน (2526 : 1 - 4) ได้กล่าวถึงเรื่องความพร้อมในการอ่านของเด็กว่าเกิดจากปัจจัยที่สำคัญ 2 ประการ คือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ประกอบด้วย

1. ความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ ความสามารถในการมองเห็น คือ สายตามีความแข็งแรงพอที่จะเพ่งตัวหนังสือได้นาน ๆ ความสามารถในการฟัง คือ สามารถจำแนกเสียงสูง เสียงต่ำ ได้ ความสามารถในการออกเสียงคือความสามารถพูดหรืออ่านได้ตามวัย สภาพของสุขภาพทั่วไป

รวมทั้งลำกับการเกิดและความพร้อมทางกายภาพ อีกประการหนึ่งคือ เพศ จากการศึกษาของ นักจิตวิทยา ปรากฏว่า เพศหญิงมีความพร้อมเร็วกว่าเพศชาย

2. ความพร้อมทางสมอง จากการศึกษาวิจัยของนักจิตวิทยาการศึกษา พบว่า ความพร้อม ในการอ่านของเด็กจะมีเมื่อเด็กมีอายุสมอง 6 ปี 6 เดือน แต่อย่างไรก็ดี เด็กย่อมมีความแตกต่าง กันเป็นรายบุคคล การเริ่มสอนอ่านให้ใคร่ควรเตรียมตัวเด็กให้เกิดความพร้อมเสียก่อน ก็ควรจะรอ ให้เด็กมีอายุสมองครบ 6 ปี 6 เดือน

3. ความพร้อมทางอารมณ์ การที่ครูช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่น เกิดความมั่นคงทางอารมณ์ และจิตใจ จะทำให้เด็กมีความสบายใจ มีความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิด ความพร้อมในการอ่านหนังสือ

4. ความพร้อมทางวิชาการ หมายถึง ความรู้ที่เด็กมีอยู่เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ได้แก่ การรู้จัก รูปภาพ การรู้จักหาความสัมพันธ์ของภาพ รู้จักวิธีอ่านจากซ้ายไปขวา อ่านทีละบรรทัด การรู้จักคำศัพท์ ความถูกต้องในการออกเสียง ความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่ง ความสนใจที่จะอ่าน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. อาชีพของบิดามารดา เด็กที่มีสภาพร่างกายปกติ มีบิดามารดาเป็นแพทย์ พยาบาล หรือ ข้าราชการ น่าจะมีความพร้อมในการอ่านเร็วกว่าเด็กที่มีบิดามารดาเป็นช่างสวน ช่างไร่ ช่างนา หรือกรรมกร เพราะอาชีพเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในครอบครัวอันมี ส่วนช่วยให้เด็ก เกิดความพร้อมได้

2. บุคคลแวดล้อม หากบุคคลที่อยู่แวดล้อมเด็กให้ความรักด้วยการเฝ้าหลอม พูดคุย เล่านิทาน หรืออ่านหนังสือให้ฟังอยู่เสมอ ๆ เด็กจะเกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้อ่านมากขึ้น

3. สังคมที่เด็กอยู่ เด็กที่อยู่ในสังคมที่เจริญจะมีความพร้อมในการอ่านมากกว่าเด็กที่อยู่ใน สังคมชนบท เพราะในสังคมที่เจริญจะมีสื่อมวลชนอยู่มากมาย ทั้งวิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และ ภาพยนตร์

4. การสะสมหนังสือ ครอบครัวใดมีบุคคลในครอบครัวเป็นนักสะสมหนังสือประเภทต่าง ๆ เพื่อให้บุตรหลานได้ศึกษาค้นคว้า เด็กก็จะสนใจและรักการอ่านหนังสือโดยไม่รู้ตัว และในไม่ช้าก็จะ เกิดเป็นนิสัย ความพร้อมในการอ่านหนังสือก็จะตามมา

5. เหตุการณ์อื่น ๆ ที่ผู้ปกครองกระทำเพื่อเป็นการจูงใจให้บุตรหลาน เช่น การพาไปเที่ยวหรือการพาไปเลือกซื้อหนังสือที่เหมาะสมกับความสนใจ การจัดเวลาเพื่อพูดคุยกับบุตรหลาน เรื่องหนังสือหรือเหตุการณ์ที่น่าสนใจ อาจใช้เวลาหลังอาหารเย็น การที่ผู้ปกครองได้ร่วมชมรายการโทรทัศน์กับบุตรหลานเพื่อให้คำแนะนำและส่งเสริมในสิ่งที่จำเป็น การอ่านโคลงกลอนสั้น ๆ ให้เด็กฟัง สิ่งเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดความพร้อมในการอ่านได้

ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กมีดังนี้

อิทธิพลจากครอบครัว

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กประการหนึ่งนั้น มาจากพื้นฐานทางครอบครัวที่บิดามารดาเป็นผู้สนใจอ่านหนังสือ รักหนังสือ มีกิจกรรมการอ่านอยู่ในบ้านเสมอ เมื่อมีหนังสือที่น่าสนใจ สมาชิกในครอบครัวก็จะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมรักการอ่านโดยไม่รู้ตัว และสามารถเข้าใจในสิ่งที่พิมพ์ทุกชนิดได้อย่างรวดเร็วกว่าผู้อ่าน เมื่อมีความจำเป็นต้องอ่าน (อุบล บุญชู. 2524 : 14) เด็กซึ่งเติบโตมาในแวดวงหนังสือและการอ่านมักจะกลายเป็นนักอ่านหนังสือ รูปแบบการอ่านหนังสือภายในครอบครัวและทัศนคติที่มีต่อการเรียนรู้จากสิ่งที่อยู่ในโลกรอบตัวเราของครอบครัว มีส่วนช่วยวางรากฐานการอ่านนิสัยในการอ่าน (สโตะเกอร์. 2526 : 23)

มัสเสน (Mussen) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูในระยะต้นของชีวิต มีความพื้นฐานในการให้ความรักความอบอุ่นสำคัญ และเมื่อเด็กโตขึ้นเขาจำเป็นต้องได้รับสิ่งแวดล้อมที่จะสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กให้กว้างออกไป สภาพที่แวดล้อมเด็กและทัศนคติของพ่อแม่จะเขามามีอิทธิพลต่อลูก โดยเฉพาะแบบแผนและวิธีอบรมเลี้ยงดู รวมทั้งพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูกมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ทั้งสิ้น (นิภา แก้วศรีงาม. 2528 : 45 ; อ้างอิงมาจาก Mussen, 1963)

การปลูกฝังการอ่านควรเริ่มจากที่บ้านเพราะผู้ปกครองเป็นเสมือนครูที่อยู่ที่บ้าน เด็กจะยึดผู้ปกครองเป็นแบบอย่าง ผู้ปกครองจึงเป็นผู้ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อชีวิตแรกเริ่มของเด็ก และความสำเร็จของเด็กในวัยต่อมาจะขึ้นหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้ปกครอง (Hover and Hollingsworth. 1982 : 281) ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กไม่ชอบอ่านหนังสือนั้นเป็นผลมาจาก

ความบกพร่องในการส่งเสริมการอ่านของครูปกครอง (Azam. 1984 : 4) เด็กที่ชอบอ่านหนังสือ จะมาจากครอบครัวที่ชอบอ่านหนังสือ สภาพภายในบ้านที่ให้การส่งเสริมที่เหมาะสมต่อการอ่าน และ ครูปกครองที่เป็นตัวอย่างที่ดีในการอ่าน (วิชา วิมลธนอม. 2530 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Arbuthnot. 1969)

ก็จะเห็นได้ว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน มีนิสัยรักการอ่าน และมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านมักจะเป็นเด็กที่รักการอ่านเช่นกัน (ขุนศรี คัมภีร์ปกรณ์. 2526 : 76, Cohen and Rudolph. 1984 : 306 - 307)

อิทธิพลจากสื่อมวลชน

ปัจจุบันสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์ เป็นปัจจัยสำคัญ ในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ใ้ทั้งข่าวสาร ความรู้ความบันเทิง และให้ประโยชน์ทางด้านการศึกษา อีกด้วย

แม้สื่อในการให้ความรู้จะมีมากมายหลายชนิด แต่โทรทัศน์ก็เป็นสื่อที่เด็กสนใจมาก โทรทัศน์ จึงได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางถึงอิทธิพลที่มีต่อเด็ก โดยเฉพาะการอ่านของเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างการดูโทรทัศน์กับการอ่านยังไม่กระจ่างแฉกกล่าวได้ว่า ดาสนใจดูโทรทัศน์มาก ช่วงเวลาในการอ่านย่อมลดลง (Morrow. 1983 : 221 ; citing Whitehead and others. 1978) แต่เมื่อไม่กี่ปีมานี้ความคิดดังกล่าวได้เปลี่ยนไป และประชาชนเชื่อว่า โทรทัศน์มีส่วนดีเนื่องจากสามารถกระตุ้นให้เด็กอ่านหนังสือ หรืออย่างน้อยตระหนักถึงความสำคัญ ของหนังสือ (ภัทรบุรี ประยูรเกียรติ. 2519 : 31)

รายการโทรทัศน์มีส่วนอย่างมากที่จะเร่งเร้าให้เด็กไปอ่านหนังสือ เช่น รายการกีฬาทาง โทรทัศน์ในตอนเย็นจะกระตุ้นให้เด็กตระหนักถึงความต้องการที่จะพัฒนาความชำนาญในการกีฬา หรือ รายการเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ของประเทศหนึ่งจะกระตุ้นให้เด็กค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ของประเทศอื่น ๆ ทั้งหมดนี้ก็โดยการอ่านหนังสือ กันคว้าเพิ่มเติมเอานั่นเอง จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนโดยเฉพาะโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็กเป็นอย่างมาก

อิทธิพลจากทางโรงเรียน

ครูและโรงเรียนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งจนไปกว่าพ่อแม่และครูปกครองในการพัฒนาการอ่าน เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่แห่งแรกที่เด็กจะได้อ่านหนังสือ โรงเรียนจะเป็นผู้สอนให้นักเรียนเกิดทักษะในการอ่านได้ พัฒนาทักษะและความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ การปลูกฝังให้เกิดรักการอ่านของทางโรงเรียนที่สำคัญยิ่งก็คือการจัดให้มีห้องสมุดในโรงเรียน นอกจากนั้นอาจจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น การจัดสัปดาห์ห้องสมุด การจัดกิจกรรมการหนังสือ เป็นต้น ในงานของครูผู้สอนจะเห็นว่าครูมีส่วนช่วยปลูกฝังให้เกิดรักการอ่านได้มาก โดยช่วยแนะนำให้เกิดรู้จักอ่านหนังสือประกอบ การเรียนวิชาต่าง ๆ (มาลินี นิมเสมอ. 2523 : 26 - 28)

ปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น มีอิทธิพลต่อการอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กทั้งสิ้น

การส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน

การอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตของคนในยุคปัจจุบันยิ่งกว่ายุคที่ผ่านมา เพราะโลกปัจจุบันเป็นโลกที่เปลี่ยนไปทั้งด้านวัตถุ วิทยาการ เทคโนโลยี และความคิด จำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์ต้องสนใจ การอ่านและท่องอ่าน เพื่อจะสามารถติดตามความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าต่าง ๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนไป การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นและให้ประโยชน์แก่มนุษย์มากในทุกด้านทุกโอกาส ทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้ การประกอบอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจ (ฉวีลักษณ์ บุญชะภาณุจน. 2524 : 16)

การอ่านเปรียบเสมือนกุญแจสำหรับไขไปสู่ความรู้ที่มีอยู่มากมายในโลกและถ้าไขความรู้ที่ไขมาเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาให้แก่สังคมแล้ว บุคคลเหล่านั้นก็จะเป็นพลเมืองของสังคม สังคมใดมีบุคคลที่มีประสิทธิภาพในการอ่านมาก สังคมนั้นก็ย่อมเจริญพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ประเทศไทยเราจึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กได้อ่านหนังสืออย่างมีประสิทธิภาพ (ฉวีลักษณ์ บุญชะภาณุจน. 2524 : 2)

แม้ว่าจะมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอยู่หลายประเภทก็ตาม แต่ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการรณรงค์พัฒนาการอ่านเต็มที่แล้ว เพราะการส่งเสริมการอ่านควรจะต้องคำนึงถึงรูปแบบวิธีการและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก นอกจากนี้สภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก ในการประชุมยูเนสโกครั้งหนึ่งเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน

ได้มีการอภิปรายถึงสาเหตุของการอ่านหนังสือ และสรุปว่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบภายใน และภายนอกเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้เราเข้าใจแรงจูงใจในการอ่านของแต่ละคน ขณธรรมนิยม ตลอดจนแรสสลักกันทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตของเราทั้งที่คิดและ ไม่นึกนั้นมีส่วน เกี่ยวข้องกับการอ่านของผู้อ่านที่มีวุฒิภาวะและผู้ที่อ่านน้อยที่สุด (สไตเกอร์. 2526 : 21 - 22)

สุชุม เฉลยทรัพย์ ได้อธิบายถึงสาเหตุที่คนไทยไม่มีนิสัยรักการอ่าน มีสาเหตุดังต่อไปนี้ (สุชุม เฉลยทรัพย์. 2529 : 195 - 196)

1. หนังสือ คำรา และเอกสารต่าง ๆ มีอยู่ไม่เพียงพอกับการค้นคว้าหาความรู้ เกิดถูก บังคับให้อ่านหนังสือเพียงเล่มเดียว คือ หนังสือเรียน เช่น สมัยก่อนอ่าน "หนังสือนิทานอีสป" เพียง เล่มเดียว หรือแม้แต่การซื้อหามาอ่านเองก็มีราคาแพงเกินไปกำลังซื้อของประชาชนที่อยู่ในระดับ เศรษฐกิจต่ำ และในระดับกลาง

2. กิจกรรมการเรียนการสอนของครู ไม่เอื้ออำนวยต่อการฝึกนิสัยในการอ่าน เช่น ไม่มีการส่งเสริมการใช้ห้องสมุด เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับไปแล้วจึงไม่มีนิสัยที่จะศึกษาค้นคว้าจาก ห้องสมุดประชาชน หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ

3. หนังสืออ่านสำหรับเด็กเป็นเอกสารที่สำคัญ ที่จะปลูกฝังให้เกิดในนิสัยรักการอ่าน ยังไม่ สามารถผลิตออกมาเพียงพอต่อความต้องการของเด็กเท่าที่ควรจะมีในโลกบริบท และยังมีราคา แพงอยู่เป็นอันมาก เด็กที่มาจากครอบครัวระดับต่ำและระดับกลางไม่สามารถหาซื้อมาอ่านได้

4. พื้นฐานการศึกษาของคนไทยทั่วไปยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คืออยู่ในระดับประถมศึกษาเป็น ส่วนใหญ่ การรักการอ่านจึงยังไม่เกิดขึ้น

5. สถานที่สำหรับการส่งเสริมการอ่านมีอยู่จำนวนน้อย เช่น ห้องสมุดประชาชนที่เริ่ม คำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2459 ยังมีอยู่ในประเทศเพียงประมาณ 300 แห่งต่อประชากร 50 ล้านคน ห้องสมุดประชาชนจึงไม่มีที่หาว่าจะเพียงพอต่อกับคนอ่าน

6. ผู้ผลิตหนังสือยังเล็งเห็นเรื่องของธุรกิจการค้าขายหนังสือและไม่กล้าที่จะลงทุนสูงเพื่อ ผลิตหนังสือเด็ก จึงทำให้ราคาหนังสือเด็กยังคงมีต้นทุนสูง ผู้มีรายได้น้อยจึงไม่อาจหาซื้อให้ลูกหลาน ของตนเองอ่านได้

ณรงค์ ทองปาน โสภปดิ้งสาเหตุที่คนไทยไม่นิสัยรักการอ่าน คือ

1. ไม่ได้รับการปลูกฝังให้รักการอ่านมาตั้งแต่เยาว์วัย
2. ถูกชักชวนไม่ให้อ่านหนังสือบางประเภทจนทำให้รู้สึกเฉยเมยต่อการอ่านหนังสือทั่วไป
3. ระบบการศึกษาในวัยเด็กมุ่งวัดความจำ นักเรียนจะต้องท่องหนังสือออกตลอดเวลา ทำให้มีความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อหนังสือ
4. สิ่งแวดล้อมในสังคมปัจจุบัน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ฯลฯ ทำให้ไม่เห็นคุณค่าของหนังสือไม่ว่าจะเป็นหนังสือประเภทใด
5. หนังสือที่มีจำหน่ายในปัจจุบันราคาค่อนข้างสูง ผู้ที่ไม่มีรายได้หรือมีรายได้น้อย ไม่อาจหาซื้อมาอ่านได้ด้วยตนเอง (ณรงค์ ทองปาน. 2526 : 5)

นักการศึกษาต่างก็เห็นพ้องกันว่าประสบการณ์ครั้งแรกในการอ่านนั้นมีผลสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับตัวของเด็ก ความสำเร็จในการเรียนตลอดจนทัศนคติของเด็กที่มีต่อการอ่านหนังสือ จะเป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จทางการศึกษาสืบไป (รัตนา ศิริพานิช. 2522 : 139 - 140)

การสร้างนิสัยรักการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่บุคคลควรได้รับการฝึกฝนให้มีความรักการอ่านและเป็นผู้ที่รักการอ่าน (กรมวิชาการ. 2529 : 11) คนที่ไม่ชอบอ่านหนังสือหรือไม่มีความรักการอ่านจะเป็นสิ่งบั่นทอนความก้าวหน้าทั้งทางความรู้และจิตใจ เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือพัฒนาสมอง อาชีพ การงาน และความนึกคิดจิตใจ (จารุณี ผลประการ. 2526 : 6) โดยเฉพาะในวัยเด็ก การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เด็ก จะส่งเสริมให้เด็กเป็นคนดีพร้อมทั้งทางกาย วาจา ใจ และสติปัญญา อันประกอบด้วยมีความรู้ ความประพฤติดี มีพละนามัยสมบูรณ์ดี สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ ตลอดจนมนุษยชาติทั้งมวล (สวัสดี เรื่องพิเศษ. 2523 : 5) และควรเริ่มตั้งแต่เล็ก ๆ เพราะเมื่อเด็กรักการอ่านตั้งแต่เล็ก ๆ แล้ว เวลาที่เติบโตขึ้นมีความรักการอ่านจะติดตัวต่อไปเรื่อย ๆ เป็นผลดีต่อการเรียนและการปรับปรุงตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมของเด็กได้เป็นอย่างดี (ฉวีวรรณ อุหาภินันท์. 2527 : 19)

การที่จะให้เด็กได้อ่านและรักการอ่านจนเป็นนิสัย เพื่อใช้การอ่านในการศึกษาต่อไปในอนาคตนั้น จำเป็นต้องดำเนินการที่สำคัญ 2 ประการ คือ สอนให้เด็กอ่านหนังสือจนสามารถอ่านได้

ประการหนึ่ง และปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กอีกประการหนึ่ง สำหรับประการแรกนั้นมีการกระทำกันอยู่แล้วในโรงเรียน แต่ประการหลังแม้จะได้มีการกำหนดเป็นความมุ่งหมายในการสอนแล้วก็ตาม หากมิได้แยกสอนเป็นเรื่องเฉพาะ หวังนี้อาจเป็นเพราะมีความเข้าใจว่านิสัยรักการอ่านนั้นจะเกิดขึ้นในตัวเด็กเอง ซึ่งไม่จำเป็นต้องให้การสั่งสอนเป็นพิเศษ การสอนอ่านเพียงให้เด็กอ่านออกเท่านั้น ยังไม่เป็นการเพียงพอ การสอนอ่านควรมีการเร้าโดยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกในการอ่านหนังสือ เมื่อเรียนสำเร็จแล้วเด็กจะใฝ่สนใจการอ่านต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง มีการอ่านหนังสือพิมพ์ สารคดี ตลอดจนวรรณคดีต่าง ๆ มีรสนิยมสูงรู้จักเลือกหนังสืออ่าน และรู้จักวิพากษ์วิจารณ์ ในประเทศไทย การอ่านส่วนใหญ่มีอยู่แค่ในโรงเรียน เด็กอ่านหนังสือแบบเรียนเท่านั้น เมื่อเด็กจบชั้นประถมศึกษาที่ 4 แล้ว ถ้าไม่เรียนต่อชั่วเวลาเพียง 2 ปี หลังจากเรียนจบเด็กจะอ่านหนังสือไม่ออก (ประเทิน มหาชนธ. 2523 : 102)

การปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านจะต้องเริ่มตั้งแต่เด็กมีอายุน้อย เพราะทักษะความสามารถในการอ่านซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนานิสัยในการอ่าน มิได้เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด หากจะต้องได้รับการฝึกฝนอยู่เป็นนิจ (สุชุม เฉลยทรัพย์. 2530 : 30) โดยเฉพาะถ้าได้รับการปลูกฝังตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยเด็ก (Lamme. 1980 : 285 - 286) เด็กจะให้ความสนใจและสนุกกับการได้อ่านหนังสือ เมื่อโตขึ้นเด็กจะสนใจการอ่านในโรงเรียน (วราณี รูปนวงศ์สานติ. 2531 : 4)

การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านควรได้กระทำร่วมกันหลายฝ่าย โดยเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรง ได้แก่ ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และบรรณารักษ์ โดยเริ่มต้นจากทางบ้านเป็นอันดับแรก ซึ่งได้แก่ พ่อแม่ผู้ปกครอง ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก มีความสนใจการอ่านอยู่เสมอ จัดหาหนังสือที่เหมาะสมกับเด็กมาไว้ในบ้านพยายามสนทนากับเด็กในเรื่องที่เขาอ่าน สอนและกระตุ้นให้สมาชิกในบ้านรู้จักหาคำตอบและแก้ปัญหาจากหนังสือ หรือให้หนังสือเป็นของขวัญแก่สมาชิกในครอบครัว เป็นต้น (กรมวิชาการ. 2529 : 74) ดังนั้นผู้ปกครองจึงเป็นผู้ที่สำคัญในการจัดสิ่งแวดล้อมให้สนับสนุนกับการอ่าน และจะต้องมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านควบคู่กันไป เพื่อที่จะทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน และประสบความสำเร็จในการพัฒนาการอ่านของตนเองในอนาคต (Smith. 1976 : 524) ผู้ปกครองที่มีนิสัยรักการอ่าน มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน มีบทบาทในการสนับสนุนและปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน

ให้แก่เด็กอย่างจริงจัง จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านติดตัวตลอดไป (Sullivan. 1976 : 15) เพราะถือว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่สนับสนุนและส่งเสริมการอ่านจะพบว่าเป็นเด็กที่มีความสามารถในการอ่านและเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านเช่นกัน (Dallman and others. 1978 : 42) ✓

ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านจะประสบความสำเร็จได้เร็วกว่าผู้ที่ถูกบังคับให้อ่านหนังสือ การเรียนการสอนในสถานศึกษามีส่วนช่วยให้เด็กรักการอ่านยิ่งขึ้น ผู้ที่จะช่วยได้คือครูผู้สอนและบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ฉะนั้นความร่วมมือกันเรื่องชักชวนให้เด็กสนใจการอ่านจะด้วยวิธีสอนหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จะเป็นการจูงใจให้เด็กรู้จักแหล่งการศึกษาจากห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง หรือ รู้จักแก้ปัญหาด้วยการอ่านหนังสือ ทั้งนี้บทบาทของห้องสมุดจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาค้นคว้าระดับเล็กเรื่อยมา ถ้าโรงเรียนสามารถจัดห้องสมุดให้บริการแก่นักเรียนได้ แรงจูงใจให้นักเรียนรู้จักการใช้ห้องสมุดจะพัฒนาตามลำดับ ห้องสมุดจึงเป็นสถานที่ขยายความรู้ให้สู่เรียน และสร้างนิสัยให้เป็นผู้รักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองยิ่งขึ้น (วาทิ ฐานวงศ์คานติ. 2531 : 4)

นอกจากนี้ยังมีสถาบันอื่น ๆ เช่น องค์กร และสมาคมต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นมา เพื่อส่งเสริมการอ่านโดยเฉพาะเป็นอันมาก แม้ว่าการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่เด็กก็เป็นสิ่งที่เสียเวลาจริงจังแต่ก็คุ้มค่า เพราะพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครู ที่มีใจสอนลูกหลานหรือลูกศิษย์ไปจนตลอดชีวิต เด็กจะต้องประสบปัญหาด้วยตนเอง ฉะนั้นการที่เด็กมีนิสัยรักการอ่านจึงเท่ากับวิธีที่จะแก้ปัญหาโดยใช้หนังสือเป็นเครื่องมือเท่ากับผู้ใหญ่ได้ปลูกฝังวิธีการที่จะแก้ปัญหาให้เด็กไปใช้ในยามที่ต้องการได้ทุกเมื่อ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่พ่อแม่ ผู้ปกครองมักละเลยเสีย ใจแต่ปลูกฝังนิสัยอื่น ๆ ให้ลูกหลาน จึงน่าจะไ้หันกลับมาเอาใจใส่ในเรื่องนี้อย่างจริงจังบ้าง จะได้อะไรต้องเสียใจในภายหลัง เมื่อเด็กติดนิสัยนี้แล้วโตขึ้น ก็รู้จักค้นคว้าหาอ่านก็จะช่วยให้ชีวิตการทำงานประสบผลสำเร็จได้ถูกทาง

(จุฬามาศ สุวรรณโครธ. 2519 : 30)

บทบาทของอุปการะในการส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

จากการประชุมวางแผนพัฒนาหนังสือ เพื่อสนองการพัฒนาประเทศในระหว่างวันที่ 17 - 19 กันยายน 2529 ที่ประชุมได้เสนอแนะวิธีการส่งเสริมการอ่านให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

พ่อแม่และอุปการะควรสร้างความสนใจในการอ่านให้ลูกและเด็กที่อยู่ในปกครอง ทั้งเด็กยังเด็กเล่นิทานและอ่านหนังสือให้ฟัง อ่านหนังสือโดยสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก สนทนากับเด็กเรื่องหนังสือ พาไปร้านขายหนังสือ และชมนิทรรศการหนังสือ ให้เงินเพื่อซื้อหนังสือ ซื้อหนังสือให้อ่าน และมีมุมหนังสืออยู่ในบ้าน ช่วยเหลือเด็กในการอ่านหนังสือที่ยาก นำเด็กไปตรวจสอบสาธิตเพื่อให้แน่ใจว่าเด็กไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสาธิต ชักชวนกระตุ้นให้เกิดความสนใจในสิ่งต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดจิตใจกระปรี้กระเปร่า เกิดความอยากรู้อยากอ่าน ชมเชยและให้รางวัลเมื่อเด็กอ่านเก่ง ให้อ่านหนังสือเป็นของตัวเองในโอกาสต่าง ๆ

ส่วนครู อาจารย์ บรรณารักษ์ สักสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการอ่านที่ถูกต้อง ให้อ่านได้แตกฉาน และอ่านเป็น จดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการอ่าน ใช้วิธีสอนซึ่งมุ่งให้ทักษะแก่เด็กในการเรียนรู้ โดยการอ่านหนังสือ สอนให้รู้จักใช้ห้องสมุด ชมเชยให้รางวัลเมื่อเด็กอ่านเก่ง (แมนมาส ชวลิต.

2530 : 143)

การส่งเสริมการอ่านนั้น ถ้าจะให้เกิดผลดี จำเป็นต้องทำพร้อม ๆ กันหลายทางดังที่ Long (Long. 1984 : 7 - 8) กล่าวไว้คือ

1. พ่อแม่มีบทบาทมากในการส่งเสริมการอ่าน ด้วยการเป็นผู้นำการอ่าน เด็กจะมีประสบการณ์จากการเป็นนักอ่านของพ่อแม่ หรือพ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการอ่านของเด็กเป็นอันมาก

2. ราคาของหนังสือหรือวัสดุการอ่านก็จะมีผลต่อการส่งเสริมการอ่านด้วย เนื่องจากจากราคาอาจอยู่ในระดับที่เด็กสามารถซื้อได้ไม่แพงจนเกินไป

3. สื่อสารมวลชน มีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านเป็นอย่างยิ่งด้วยการจัดทำบทความวิจารณ์หนังสือ หรือแนะนำหนังสือทางวิทยุ โทรทัศน์

4. สมาคมพัฒนาหนังสือแห่งชาติ มีส่วนในการส่งเสริมการอ่านด้วยการจัดทำคู่มือ เช่น วารสาร หรือรายชื่อหนังสือที่มียอดเยี่ยมมาสูง แนะนำให้อ่านหนังสือเหล่านั้น

ทิงเกอร์ และแมคคัลลัฟ ได้เสนอแนะว่าบ้านและศูนย์กรองสามารถส่งเสริมการอ่านให้
แก่บุตรหลานได้ดังนี้

1. ศูนย์กรองจะต้องมีทัศนคติที่คัดค้านการอ่าน ศูนย์กรองที่มีทัศนคติต่อการอ่านเป็นไปใน
ทางบวกมากเท่าใดจะเห็นคุณค่าของการอ่านและการส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กเป็นอย่างดี
2. จัดเตรียมหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ ที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจไว้ที่บ้าน หรือ
จัดสภาพภายในบ้านให้มีส่วนในการอ่านให้เพียงพอ
3. คุยเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านจากหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จากเรื่องหรือบทความ
ที่เด็กสนใจและอธิบาย
4. เล่าเรื่องและอ่านออกเสียง จากหนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จากโคลง หรือกลอน
สั้น ๆ ง่าย ๆ (Tinker and McCullough, 1962 : 278)

แบมเบอร์เกอร์ (Bamberger, 1975 : 33) ได้แนะนำว่า ศูนย์กรองควรตระหนักถึง
บทบาทของตนเองในการส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กเป็นอย่างดี เพราะเด็กจะประสบความสำเร็จหรือไม่
ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กมีความสนใจในการอ่านและรักการอ่านจาก
ศูนย์กรอง ศูนย์กรองควรมีบทบาทในลักษณะดังต่อไปนี้

1. ศูนย์กรองจะต้องเล่าเรื่องหรืออ่านออกเสียงให้เด็กฟังอย่างสม่ำเสมอ
2. การจัดห้องสมุดส่วนตัวของเด็กตามความเหมาะสมกับวัย ความสนใจและความต้องการ
ของเด็ก
3. ฝึกฝนให้เด็กรู้จักสรรเงินเก็บเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือ
4. จัดเวลาหรือโปรแกรมสำหรับการอ่านกับเด็กหรือสมาชิกในครอบครัวไว้เป็นประจำช่วงใด
ช่วงหนึ่ง
5. ศูนย์กรองต้องมีส่วนร่วมในการอ่านของเด็กทุกครั้ง เช่น พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กได้อ่าน
6. ศูนย์กรองจะต้องปลูกฝังให้เด็กรู้ถึงคุณค่าของการอ่าน ประโยชน์ในการอ่าน สามารถ
นำการอ่านมาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต และการพัฒนาชีวิตในอนาคตของเด็ก

จอห์นสัน (Johnson. 1979 : 63) ได้เน้นถึงความสำคัญของบ้านในฐานะที่เป็นสถาบัน ส่งเสริมการอ่านในวัยเด็กได้เป็นอย่างดี ผู้ปกครองสามารถช่วยให้เด็กเป็นผู้ที่มีความสนใจในการอ่าน รักการอ่าน ถ้าผู้ปกครองขาดการมีส่วนร่วมในการอ่านของเด็ก จะทำให้เด็กในครอบครัวกลายเป็น เด็กที่มีสภาพการอ่านที่ด้อยกว่าเด็กอื่น ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมการอ่านดังนี้

1. สนับสนุนให้เด็กมีการอ่านในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แสดงความสนใจในสิ่งที่เด็กอ่าน
2. จัดหาวัสดุเกี่ยวกับการอ่าน โดยการจัดซื้อ หรือยืมจากห้องสมุดที่ใกล้บ้าน
3. นำเด็กไปยังห้องสมุดในห้องดินที่ใกล้เคียง และให้เด็กมีส่วนร่วมในการยืมหนังสือ
4. มีส่วนร่วมในการอ่านกับเด็กทุกครั้งเท่าที่จะเป็นไปได้ เช่น อ่านเรื่องราวต่าง ๆ

จากหนังสือพิมพ์ หรือวารสาร หรืออ่านคำประพันธ์ต่าง ๆ ใหฟัง เป็นต้น

จูดี (Judy. 1980 : 185) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการอ่าน ไว้ว่า ผู้ปกครองจะต้องจัดรายการเกี่ยวกับการอ่านภายในบ้านเพื่อช่วยให้เด็กได้พบกับหนังสือใหม่มากที่สุด โดยอาจจัดชั่วโมงการเล่นทานก่อนนอน หรือมีเวลาสำหรับเล่าเรื่องให้เด็กฟังในช่วงเวลาใด เวลาหนึ่งตามความเหมาะสม ผู้ปกครองจะต้องรับฟัง และตอบสนองความคิดหรือคำพูดของเด็ก การได้อ่านหนังสือร่วมกันกับเด็กหรืออ่านให้เด็กฟังพร้อมกับพูดคุยเรื่องที่ได้อ่านร่วมกันอย่างสนุกสนานนั้นเป็นการปฏิบัติในการส่งเสริมการอ่านที่สำคัญและมีคุณค่าต่อเด็ก

ลาร์ริก (2529 : 88) ได้เสนอวิธีการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ที่ผู้ปกครองควรมี บทบาทในการส่งเสริมการอ่านอย่างน้อย 6 วิธี ดังนี้

1. ควรกระตุ้นให้เด็กพูดอย่างอิสระเต็มที่เพื่อเด็กจะได้ใช้ภาษาได้คล่อง
2. ใหประสบการณ์เบื้องต้น ซึ่งให้เกิดความคิดใหม่ ๆ และศัพท์ใหม่ ๆ แก่เด็ก
3. อ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน โดยให้เด็กเป็นผู้เลือกเรื่องหรือโคลงกลอนเท่าที่มี เวลาจะทำใดเมื่อเด็กจำหรืออ่านได้คล่องแล้วขึ้น ควรชักจูงให้เด็กอ่านหนังสือให้ฟังเป็นครั้งคราว
4. ช่วยเด็กหาหนังสือและเรื่องราวซึ่งกำลังเป็นที่สนใจของเด็กมาพูดหรือมาเล่าให้เด็กฟัง
5. คอยซักถามเกี่ยวกับหนังสือที่เด็กอ่าน แต่ไม่ควรถามเพื่อทดสอบ นอกจากถามเพื่อให้เด็กเกิดความคิดอ่าน

6. เสริมสร้างเด็กให้มีความพึงพอใจและมีความเชื่อมั่นในตัวเองและให้การชกของเด็ก
ควรแสดงให้เด็กรู้ว่ามีเชื่อมั่นในความสามารถของเด็ก ควรระลึกว่าคนที่มีความมั่นใจตัวเอง
จะกล้าซักถามและพยายามอ่านหนังสือใหม่ ๆ ตลอดจนกล้าทดลองสิ่งใหม่ ๆ ความเชื่อมั่นของเด็ก
จึงกล่าวจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดี

พิบูล ประเสริฐศรี (2529 : 122 - 126, 132) ได้เสนอวิธีการที่จะเตรียมบุตรหลาน
สำหรับการอ่าน ในฐานะที่เป็นพ่อแม่ควรทำอย่างไรบ้างเพื่อการอ่านของเด็ก โดยเสนอแนะเป็น
แนวทางที่ผู้ปกครองหรือพ่อแม่ควรไปปฏิบัติดังนี้

1. พูดคุยกับเด็ก ผู้ปกครองควรฟังและพูดคุยกับเด็ก ทุกเวลาและทุกสถานที่ที่มีโอกาส
จะทำให้เด็กเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญมากของการอ่าน เพราะว่า ทั้งการอ่านและการพูด ต่างก็เป็น
ลักษณะของการสื่อสารทั้งคู่ ความรู้จากภาษาที่เด็กพัฒนามาจะค่อย ๆ แปลงมาเป็นพื้นฐานของ
ความรู้ในด้านการเขียน ก็จะทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะสื่อสารถ่ายทอดความคิดของตนโดยการเขียนและ
การอ่านต่อไป

2. เล่นเกมกันภายในครอบครัว โดยเลือกเกมที่เหมาะสมกับเด็ก เช่น เกมต่อตัวอักษร
เกมผลัดกันบอกชื่อสัตว์ ต้นไม้ อาหาร

3. อ่านหนังสือให้เด็กฟัง ควรจะอ่านให้เด็กฟังทุก ๆ วัน แล้วเพิ่มเวลาในการอ่านขึ้น
ไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงวันละ 15 นาทีต่อวัน เด็กเล็กบางคนชอบให้พ่อแม่อ่านชื่อสิ่งของที่ตนคุ้นเคย
จากหนังสือภาพ บางคนชอบที่จะฟังบทเห่กล่อมจากแม่ ดังนั้นผู้ปกครองควรใช้เวลาที่เหมาะสมกับ
ความสนใจ เช่น เวลานอนพัก หรือก่อนนอนตอนกลางคืน การอ่านให้เด็กฟังเป็นสิ่งที่จะช่วย
สร้างทัศนคติที่ดีต่อการอ่านให้กับเด็ก เมื่อเด็กโตขึ้น ทัศนคติจะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กเลือกหา
หนังสือและวัสดุการอ่านอื่น ๆ มากขึ้น

4. ให้เด็กเลือกหนังสือเอง เด็ก ๆ ต้องการการยอมรับจากพ่อแม่ในประสบการณ์
เกี่ยวกับการอ่านของตน เมื่อเด็กแรกเริ่มอ่านหนังสือ เด็กอาจจะฝึกเปิดหน้าหนังสือเท่านั้นเอง
ต่อมาเด็กอาจฝึกหัดอ่าน หรือพยายามอ่านจากรูปภาพ หรือจากเรื่องโดยใช้ความจำในระหว่างพลิก
หนังสือ ไม่ว่าจะเป็นวิธีการใดต่างก็เป็นการฝึกหัดที่ดี และพฤติกรรมกรอ่านเหล่านี้ควรได้รับการ
สนับสนุนด้วยคำชม

5. ให้อ่านหนังสือเป็นของส่วนตัวเพื่อที่เด็กจะใกล้ชิดกับหนังสือส่วนตัว
6. หาบุตรหลานไปห้องสมุดบ้าง โดยเฉพาะเวลาที่ไม่มีโปรแกรมพิเศษ เช่น ชั่วโงง เลาน์นทาน เช็กนุ และสมัครให้ลูกเป็นสมาชิกห้องสมุด สนับสนุนให้ลูกได้เลือกยืมหนังสือกลับไปอ่านเอง
7. ถ้ามีเครื่องเล่นเทป ควรซื้อเทปเปล่ามา แล้วอ่านหนังสืออัดลงในเทป หรือซื้อเทปประกอบหนังสือ หรือเทปนิทานที่มีวางจำหน่ายในห้องตลาด เพื่อเปิดให้บุตรหลานฟัง
8. บอกข่าวสารสำหรับเด็ก หรือวารสารที่มีลาคพิเศษสำหรับเด็ก
9. ให้เด็กหัดเขียนเส้นหรือตัวอักษร หรือขีดเขียน วาดรูปตามอิสระของเด็ก
10. ผู้ปกครองจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการอ่านให้เด็กได้เห็นในหลาย ๆ สถานการณ์ในหนังสือหลากหลายประเภท เพื่อแสดงให้เด็กเห็นว่า สามารถเรียนรู้ได้จากหนังสือต่าง ๆ ชนิด และแสดงให้เห็นว่าพ่อแม่ชอบและสนุกสนานกับการอ่าน
11. เมื่อได้อ่านบทความหรือหนังสือที่น่าสนใจ ควรเล่าให้เด็กฟังบ้าง หรือถ้าหากไม่สามารถตอบคำถามบางอย่างของเด็กได้ ก็ควรหาคำตอบร่วมกันกับเด็กโดยใช้หนังสือที่มีอยู่ในบ้าน และเมื่อต้องการเวลาเงียบ ๆ ก็ลองบอกเด็กว่าต้องการอ่านหนังสือ แล้วอาจจะให้เด็กอ่านหนังสือร่วมกัน

ชุดิมา สัจจันท์ (2525 : 10 - 11) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองที่จะส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็ก โดยการจกกิจกรรมต่อไปนี้

1. เล่านิทานให้เด็กฟัง นิทานเป็นสิ่งที่เด็กชอบ โดยเฉพาะเด็กเล็ก หรือเด็กก่อนวัยเรียน การเล่านิทานช่วยสร้างความเพลิดเพลิน สร้างสรรค์จินตนาการ สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง เป็นที่สละในการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมอันเก่าแก่ และที่สำคัญช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านได้เป็นอย่างดี

2. อ่านหนังสือให้เด็กฟังวันละ 15 นาที เด็กก่อนวัยเรียนยังอ่านหนังสือไม่ออก แต่มีความต้องการที่จะได้รับความสุขจากตัวหนังสือเหล่านั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้ปกครอง ที่จะต้องสร้างความสุนทรีย์จากตัวอักษรให้แก่บุตรหลาน โดยเฉพาะเด็กอนุบาล แม้ยังอ่านหนังสือไม่ออกแต่ก็สามารถเข้าใจได้ว่าสิ่งที่เขียนหรือปรากฏเป็นตัวอักษรนั้น มีความหมายต่อตนยิ่งขึ้น หึ ๆ ที่ได้ฟังจากการอ่านเท่านั้น

3. สนับสนุนให้เด็กมีหนังสือเป็นของตนเอง หรือมีหนังสือเป็นสมบัติส่วนตัว ใครก็ตามที่รักหนังสือก็ย่อมต้องการที่จะเป็นเจ้าของหนังสือ ใครก็ตามที่เป็นเจ้าของหนังสือก็ย่อมที่จะรักหนังสือนั่นด้วย พ่อ แม่ ผู้ปกครองควรซื้อหนังสือให้เด็กอ่านหรือให้เป็นเจ้าของในวาระต่าง ๆ ในลักษณะของขวัญตามความเหมาะสมกับเพศ วัย ความต้องการธรรมชาติ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เด็ก เช่น สะสมหนังสือ ซื้อหนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร หรือใช้หนังสือเป็นเครื่องมือหาความรู้หรือแก้ปัญหา มีทัศนคติที่ดีต่อหนังสือ คอการอ่าน พูดถึงหนังสือในทางที่ดี ชี้ให้เห็นความสำคัญของหนังสือว่ามีประโยชน์มากมาย ยืมหนังสือจากห้องสมุด หรือจกเก็บหนังสือให้เป็นระเบียบสะดวกแก่การใช้

เอมอร ศีร์วรรณะ (2528 : 50 - 51) ได้สรุปแนวทางในการส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่านของผู้ปกครอง ดังนี้

1. ร้องเพลงกล่อมเด็ก และพูดคำกลอนง่าย ๆ ให้ลูกฟัง
 2. อ่านหนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ทุกวันเป็นตัวอย่างให้ลูกเห็น
 3. พาลูกไปร้านขายหนังสือ และช่วยกันเลือกหนังสือสำหรับเด็กเพื่อนำมาอ่านด้วยกัน
- ทั้ง ๆ ที่บ้าน

4. อ่านหนังสือให้ลูกฟัง อย่างน้อยที่สุดวันละ 15 นาที
5. เล่านิทานให้ลูกฟัง บางครั้งก็ให้ลูกเล่าให้ฟังบ้าง
6. พาลูกไปเที่ยวตามที่ต่าง ๆ เช่น สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ สวนผลไม้ สวนสัตว์

เพื่อเพิ่มประสบการณ์ให้ลูก

7. เล่นเกมคำพูด เกมฟัง
8. จักหาหนังสือให้เหมาะสมกับวัย นิสัย และความสนใจเพื่อเป็นของขวัญในโอกาส

สำคัญ ๆ

9. ให้ลูกดูโทรทัศน์รายการเด็กเพียง 2 - 3 รายการเท่านั้น
10. ไม่รบกวนลูกเมื่อเขากำลังเพลิดเพลินกับการดูภาพในหนังสือ

การปลูกฝังการอ่านควรเริ่มมาจาที่บ้าน เนื่องจากในช่วงก่อนที่เด็กจะเข้าเรียน เป็นช่วงที่เหมาะสมที่จะปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน เพราะเด็กจะเริ่มมีความสนใจต่อการฟังนิทาน การฟังทำนองเสนาะ คำพูดคล้องจองต่าง ๆ กิจกรรมที่ควรทำในช่วงวัยนี้ ได้แก่ การเล่านิทาน การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ซึ่งนอกจากสนองความต้องการของเด็กแล้ว ยังเป็นการสร้างความใกล้ชิดกับเด็กอีกด้วย (ชูศรี คัมภีรปกรณ. 2526 : 76) การสร้างความสนุกสนานกับเด็กด้วยหนังสือในวัยนี้จะทำให้เด็กพบกับความสำเร็จและมีประสิทธิภาพในการอ่านในเวลาต่อมา เพราะเด็กจะได้รับความสุข ความอบอุ่น ความรักที่เต็มไปด้วยคุณค่าและความรู้สึกที่ดีต่อการอ่าน (Dallman and others. 1978 : 502)

บทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

สถาบันที่สำคัญอีกสถาบันหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านคือ โรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่เสริมสร้างนิสัยที่ดีแก่เด็กด้วย โดยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน 3 ฝ่ายด้วยกันคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบรรณารักษ์ ซึ่งแต่ละฝ่ายมีส่วนช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน เป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้การส่งเสริมการอ่านเป็นไปด้วยความราบรื่น เพราะถ้าผู้บริหารเห็นความสำคัญของการอ่าน ขอมจะสนับสนุนส่งเสริมการอ่านในทุก ๆ ด้าน ซึ่งในเรื่องนี้ รัชฎาวัน อินทรกำแหง และนวลจันทร์ รัตนกร (2524 : 113) และอรสา กุมาริ ปุกนุท (2525 : 320 - 324) ได้เสนอแนวทวิความบทบาทของผู้บริหารควรมีดังนี้

1.1 ให้ความสนับสนุนในทางการเงินเพื่อปรับปรุงสถานที่ ชื่อวัสดุ ครุภัณฑ์ ชื่อหนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และอื่น ๆ

1.2 ให้ความสนับสนุนในการจัดบริการ และกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

1.3 ส่งเสริมให้ครูรู้จักใช้ห้องสมุดเป็นอุปกรณ์การสอน หรืออีกนัยหนึ่งคือ สอนโดย
ใช้ห้องสมุด

1.4 สนับสนุนให้บรรณารักษ์ หรือครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ได้มีโอกาสเพิ่มทุนประสบการณ์ ทางด้านห้องสมุด วิชาการไปศึกษา ภูงาน หรือการเข้ารับการอบรม เพื่อนำความรู้กลับมาพัฒนา
กิจการห้องสมุด

1.5 ส่งเสริมให้บรรณารักษ์จัดหาหนังสือที่มีคุณภาพให้เด็กได้อ่านรวมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดทำหนังสืออ่านสำหรับเด็ก

2. ครู ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดเด็กยิ่งกว่าผู้บริหาร อาจใช้วิธีการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กนักเรียนได้หลายวิธี ซึ่ง อรสา กุมาริ ปุณฺศุค (2525 : 320 - 324) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูไว้ดังนี้

2.1 ครูควรเข้าใจถึงกระบวนการอ่านของนักเรียนที่พอ เพื่อจะได้แนะนำให้นักเรียนอ่านได้ถูกต้อง

2.2 ครูควรทราบถึงความสนใจของนักเรียนวัยต่าง ๆ เพื่อจะได้จัดหาและสนับสนุนให้นักเรียนได้อ่านหนังสือที่ตรงกับความสนใจและเหมาะสมกับวัย

2.3 ครูควรรหาโอกาสศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือต่าง ๆ ก่อนที่จะแนะนำให้นักเรียนอ่านเพื่อจะได้ทราบเนื้อหา ประวัติผู้เขียน สารสำคัญ แนวคิด วิธีการ คุณธรรม หรือเมื่อดูภาพปกหรือของหนังสือ เพื่อจะได้แนะนำประเด็นที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนได้ถูกต้อง

2.4 ครูควรรหาวิธีแก้ไขความบกพร่องในการอ่านของนักเรียนอย่างจริงจังด้วยการสังเกต แก้ไข ติดตามผล และช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียน

2.5 ครูควรส่งเสริมให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการอ่าน เช่น ร่วมมือในการคัดเลือกผลงานดีเด่น ร่วมมือเขียนเรื่องให้นักเรียนได้อ่าน ร่วมมือในการนำนักเรียนไปใช้ห้องสมุด หรือการจัดหาหนังสือให้นักเรียนได้อ่าน

3. บรรณารักษ์ เป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กนักเรียน ซึ่งในเรื่องนี้ อรสา กุมาริ ปุณฺศุค (2525 : 320 - 324) ได้กล่าวถึงบทบาทของบรรณารักษ์ไว้ดังนี้

3.1 ติดตามความเคลื่อนไหวของหนังสือเด็ก แนะนำหนังสือที่เหมาะสมให้แก่เด็ก และนำมาไว้ในห้องสมุดตามโอกาส

3.2 เน้นความสำคัญของการอ่าน และการใช้ห้องสมุดให้ครูและนักเรียนของโรงเรียนเข้าใจ

3.3 พยายามโน้มน้าวให้ผู้ปกครองของนักเรียนเห็นความสำคัญของการที่เด็กในปกครองจะได้อ่านหนังสือที่มีคุณค่า และควรได้อ่านเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อจะได้รับความเข้าใจหรือความอนุเคราะห์จากผู้ปกครองอีกทางหนึ่ง

3.4 ปลุกฝังเจตคติที่ดีต่อการอ่าน สร้างความสนใจต่อการอ่านเพิ่มขึ้นในโรงเรียน เช่น การจัดให้มีการประกวด การเล่าเรื่อง การประกวดการอ่านทำนองเสนาะ การตกแต่งกระดานป้ายในโอกาสต่าง ๆ ที่เป็นสาระให้นักครูและนักเรียน เป็นต้น

3.5 วางนโยบายเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดอย่างทั่วถึง ให้นักเรียนได้หมุนเวียนเข้าใช้ห้องสมุดให้เป็นและใช้อย่างคุ้มค่า

บทบาทของห้องสมุดโรงเรียนในการส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็น มีคุณค่า และมีความสำคัญต่อเด็กมากในชีวิตปัจจุบัน เด็กควรได้รับการส่งเสริมการอ่านเพื่อให้นิสัยรักการอ่าน โดยชั้นแรกควรให้นักเรียนอ่านเรื่องง่าย สั้น และตรงกับความต้องการ เมื่อนักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการอ่านแล้วก็จะหาหนังสือประเภทต่าง ๆ มาอ่านเอง (Harris. 1969 : 487) พร้อมกันนี้สิ่งหนึ่งที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ของนักเรียนให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นคือห้องสมุดโรงเรียน (Braeder. 1984 : 212) เพราะห้องสมุดเปรียบเสมือนสื่อกลางระหว่างหนังสือกับผู้อ่าน ถึงแม้ว่าวัสดุการอ่านจะมีมากหรือมีคุณค่าเพียงใดก็ตามแต่จะไม่มีประโยชน์เลยถ้าสิ่งเหล่านั้นไม่ถึงผู้อ่าน ดังนั้นบรรณารักษ์จะต้องมีความกระตือรือร้นที่จะเป็นตัวกลางเชื่อมโยงเด็กให้พบกับหนังสือ และพยายามให้หนังสือเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของเด็กโดยจัดกิจกรรมนานาประการ (ชูติมา สัจจามันท์. 2525 : 14)

นอกจากนี้ห้องสมุดโรงเรียนยังเป็น "ศูนย์การเรียนรู้" (Learning Resource) และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโรงเรียนที่จะช่วยเสริมสร้างและสนับสนุนให้บรรลุจุดหมายของการศึกษาได้เป็นอย่างดี เพราะห้องสมุด คือ

1. แหล่งวัสดุอุปกรณ์ (A Material Center) เป็นศูนย์รวมวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาทุกชนิด ใดแก่ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือ วารสาร จุลสาร กฤตภาค และสื่อทัศนวัสดุทุกชนิด เช่น ภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป สไลด์ เทปบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์ แผ่นที่ ลูกโลก หุ่นจำลอง และอื่น ๆ

2. แหล่งให้บริการ (A Service Agency) โดยการทำงานร่วมกับครูและนักเรียน ในโครงการศึกษา หองสมุดเป็นศูนย์กลางของการให้บริการยืมหนังสือและอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ ครูทุกคนในโรงเรียนสามารถขอความร่วมมือจากหองสมุดในการจัดหนังสือไว้สำหรับให้นักเรียนคนควาประกอบการเรียน

3. แหล่งการสอน (A Teaching Agency) โดยช่วยสอนและแนะนำวิธีการใช้หองสมุดที่ถูกตองให้แก่ครูและนักเรียน เพื่อให้การใช้บริการของหองสมุดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจจะให้คำแนะนำส่วนตัว จัดให้มีการสอนวิชาการใช้หองสมุดที่ถูกตองในโรงเรียน

4. แหล่งกลางการอ่าน (A Reading Center) โดยหองสมุดเป็นแหล่งที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้ใช้บริการหองสมุดเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่านและเปิดโอกาสให้ชายขอบเขตของการอ่านให้กว้างขวางขึ้น (คุณธัญจวน อินทรกำแหง และนวลจันทร์ รัตนกร. 2524 : 11)

การสร้างเสริมการอ่านในโรงเรียนเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยหองสมุดให้บริการด้านการอ่านแก่เด็กเป็นผลสำเร็จได้ ถ้าครูบรรณารักษ์และครูสอนไ้ร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมขึ้นอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใ้ใคร่อ่านหนังสือ ก็จะช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียนได้ (วิไล ประกิจ. 2531 : 14)

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของบรรณารักษ์ จินดา จำเริญ ไ้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กรักการอ่านหนังสือ และเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านหนังสือให้แก่เด็ก
2. เพื่อให้เด็กรู้จักแสวงหาความรู้ และความเพลิดเพลินตามความต้องการ และความสนใจของตนเองในยามว่าง

3. เพื่อให้เด็กรู้จักการศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่
- (จินดา จำเริญ. 2530 : 29)

เพื่อให้การสร้างเสริมการอ่านบรรลุผลตามเป้าหมาย บรรณารักษ์ควรมีบทบาท ดังนี้

1. ต้องพยายามทำให้คนรับรู้ว่ามีบรรณารักษ์และหองสมุด ทำได้โดยการประชาสัมพันธ์ ทั่วงาน เช่น จัดสัปดาห์หองสมุด

2. ต้องทำให้รูปร่างห้องสมุดคืออะไร โดยจัดและทำงานนั้น ๆ อยู่เสมอ และบรรณารักษ์ต้องตระหนักอยู่เสมอว่า งานหลักของห้องสมุดคือ งานให้บริการให้คนได้อ่านหนังสือ

3. ต้องทำให้รูปร่างห้องสมุดช่วยอะไรได้บ้าง โดยการเสนอวิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนได้อ่านหนังสืออย่างเหมาะสม และตรงตามความสนใจ ความต้องการ และอำนวยความสะดวก ความเพลิดเพลินมีความสุข (วิลโล ประกิจ. 2531 : 15 ; อ้างอิงมาจาก สมบูรณ์ ถึงหมานนท์. 2530)

จากบทบาทดังกล่าว บรรณารักษ์จึงต้องมีหน้าที่ควรกระทำดังต่อไปนี้

1. จัดห้องสมุดให้สวยงาม สะอาด น่าเข้าใช้
2. ทำให้มีการอ่านเกิดขึ้น โดยใช้เกมหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อล่อใจให้คนเข้ามาใช้

ห้องสมุด

3. จัดกิจกรรมที่สร้างความสนใจใคร่รู้ในหนังสือที่มีอยู่ในห้องสมุด
4. ชักจูงให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่าน โดยเชิญวิทยากรมาบรรยาย หรือให้ความรู้เกี่ยวกับบุคคลที่ได้รับความสำเร็จจากการเป็นนักอ่าน
5. ทำหน้าที่เป็นผู้ให้การแนะนำการอ่านเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม
6. ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดและการอ่านอยู่เสมอ

(วิลโล ประกิจ. 2531 : 15 ; อ้างอิงมาจาก ชูศรี กาลวันตานิช. 2530)

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ที่จัดขึ้นในห้องสมุดหลายแบบ แผนภูมิ 3.1 ชวลิต ไกรรวมกลุ่มของกิจกรรมตามลักษณะกิจกรรมดึงดูดความสนใจ โดยทางประสาทสัมผัสอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกันไว้ 4 ประเภท คือ

1. กิจกรรมซึ่งเราใช้ประสาทสัมผัส หมายถึง กิจกรรมที่ใช้เสียงและคำพูดเป็นหลัก กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ การเล่านิทาน การเล่าเรื่องหนังสือ การอ่านหนังสือ การแนะนำหนังสือควงปลอกเปล่า การบรรยาย การอภิปราย การโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ การบรรเลงดนตรี และการร้องเพลงจากบทละครร้อง กิจกรรมประเภทนี้ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน

2. กิจกรรมที่เราใช้ประสาทสัมผัส หมายถึง กิจกรรมที่ชวนให้รู้ เห็น ฟัง และอ่านความหมายของสิ่งที่เห็น กิจกรรมประเภทนี้ ได้แก่ การจัดแสดงภาพชนิดต่าง ๆ การจัดนิทรรศการหนังสือ และสิ่งของโดยมีคำบรรยายอธิบายสิ่งที่แสดง กิจกรรมประเภทนี้มุ่งให้ผู้ใช้สมาธิในการชม

3. กิจกรรมซึ่งเราใส่และจัดประสบการณ์ในขณะเดียวกัน เป็นกิจกรรมซึ่งชวนให้ฟังและดูไปพร้อม ๆ กัน ประสบการณ์ทั้งสองให้ทำงานร่วมกัน เช่น เล่านิทานโดยให้รูปภาพประกอบ ซึ่งจัดเตรียมไว้โดยเฉพาะ เล่านิทานและให้รูปภาพประกอบในหนังสือ เล่านิทานโดยใช้ทัศนวัสดุประกอบ ฉายภาพนิ่งซึ่งมีคำบรรยาย

4. กิจกรรมซึ่งใหญ่เป็นเป้าหมายโดยรวมกัน กิจกรรมเหล่านี้ช่วยใหญ่เป็นเป้าหมายเกิด ความสนุก และภาคภูมิใจรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ เช่น เมื่อเล่านิทานแล้วให้ใหญ่ฟังว่าภาพประกอบ ให้แสดงท่าทางประกอบ ให้ร้องเพลงตามตัวละครในนิทานที่แข่งขันเล่าเรื่องที่ใครฟังไปแล้ว (แนมมาส ชวลิต. 2529 : 223 - 224)

ในต่างประเทศ เจมส์ โคเสนอแนะวิธีการสร้างเสริมการอ่านไว้ดังนี้

1. การพานักเรียนเข้าห้องสมุดให้โดยพบเห็นสิ่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ จนเกิดความคุ้นเคยกับสภาพห้องสมุด การจัดห้องสมุด และตลอดเวลาที่เรียนอยู่ในโรงเรียนนักเรียนควรมีเวลาว่างมาใช้ห้องสมุด และยืมหนังสือไปอ่านจนเกิดนิสัยรักการอ่าน

2. การจัดห้องสมุดให้สะดวกน่าสนใจ จะช่วยดึงดูดใจให้นักเรียนอยากเข้ามาใช้ห้องสมุด

3. ใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าถึงหนังสือ เช่น การจัดกิจกรรมการพูดเรื่องหนังสือ

4. จัดห้องสมุดชั่วคราวขึ้นในชั้นเรียน โดยครูผู้สอนยืมหนังสือที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนไปจำนวนหนึ่ง ในขณะที่สอนจะอ้างอิงถึงเรื่องที่ปรากฏในหนังสือนั้นด้วย

5. อิทธิพลของเพื่อนและครู มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอ่านของนักเรียน จึงควรเปิดโอกาสให้มีการแนะนำ หรืออภิปรายเรื่องหนังสือที่น่าสนใจ

6. จัดประชาสัมพันธ์ห้องสมุดในบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น ปักโปสเตอร์แจ้งข่าว จัดแสดงหนังสือใหม่ (เจมส์. 2523 : 29 - 38)

สำหรับในประเทศไทย ได้มีผู้เสนอวิธีการจัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่าน ที่ห้องสมุดโรงเรียน อาจจัดได้ดังนี้

1. การจกัณทรศการ เพื่อสนองเรื่องราวที่น่าสนใจ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความใฝ่รู้ สามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และเชิญชวนให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดมากขึ้น
2. การออกรานหนังสือ เพื่อให้ได้พบเห็นหนังสือใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ ทราบความเคลื่อนไหวในวงการหนังสือ และเป็นการประชาสัมพันธ์กิจการของห้องสมุด
3. การเล่านิทาน ในยุคปัจจุบันถือว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการแนะนำ หรือกระตุ้นให้เด็ก ๆ ใฝ่รู้จักรรรณคดีประจำชาติ
4. การทำบรรณานุกรม ที่ควรจัดทำคือ บรรณานุกรมรายชื่อหนังสือใหม่ บรรณานุกรมประกอบรายวิชา บรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง
5. การแนะนำหนังสือ โดยบรรณารักษ์เลือกหนังสือที่เหมาะสมกับนักเรียน มาแนะนำด้วยวิธีต่าง ๆ ตามแต่สถานการณ์ เช่น การพูดเรื่องหนังสือ การวิจารณ์หนังสือ หรือการจกัณทรศการ
6. การแข่งขันตอบปัญหา มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนสนใจการอ่าน การค้นคว้า และการเข้าใช้ห้องสมุดเพิ่มขึ้น
7. การดัดแปลงหนังสือสำหรับเด็กเป็นบทละคร เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศในการจัดกิจกรรมห้องสมุด นักเรียนจะสนุกสานทั้งในการเล่น ศึกษาม และเป็นแรงจูงใจให้เด็กอ่านหนังสือ (ทวา พันธเมธา. 2525 : 155 - 198)

จากกลุ่มของกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ดังกล่าวบรรณารักษ์สามารถเลือกจัดให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ และสถานที่เพื่อให้เกิดผลในการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับเด็กต่อไป

แบบแผนการอบรมเลี้ยงดูเด็กของสุปครอง

ปัจจุบันได้มีการตระหนักในความสำคัญของเด็กมากขึ้นแต่ละประเทศต่างมีแนวนโยบายทั้งในรูปแบบ วิธีการ และองค์การรับผิดชอบ เพราะเด็กนับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศในภายหน้า ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อเด็กในชั้นต้นคือครอบครัว จักว่าเป็นแหล่งอบรมเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด เป็นสถาบันที่เตรียมตัวเด็กให้ออกไปเผชิญกับสิ่งแวดล้อมที่ตนไปจากบ้าน ครอบครัวช่วยอบรมให้เด็กรู้จักกฎเกณฑ์ คุณค่า แบบของความประพฤติ สอนให้เด็กปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคม (สุหัตตรา สุภาพ. 2527 : 75) ซึ่งเด็กจะแสดงออกในรูปของทัศนคติและพฤติกรรม ดังนี้

สุรางค์ จันทน์เอม (2524 : 145) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า "ทัศนคติและพฤติกรรมของเด็กส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากครอบครัวของเด็กทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกที่สร้างทัศนคติต่อบุคคล ต่อครอบครัว และต่อชีวิตโดยทั่วไป"

การที่เด็กจะมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจนั้น นอกจากจะได้รับอิทธิพลมาจากพันธุกรรมแล้ว สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กก็นับว่ามีอิทธิพลอย่างยิ่งด้วย นักจิตวิทยาและนักการศึกษาต่างลงความเห็นพ้องกันว่า ครอบครัวมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการของเด็ก เป็นสถาบันแรกที่สร้างนิสัยหรือบุคลิกภาพ พฤติกรรมทางสังคม (เฉลิมพล คันสกุล. 2521 : 9)

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ครอบครัวแต่ละครอบครัวมีลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันไป ตามความคิดของแต่ละครอบครัวว่าการอบรมเลี้ยงดูของตนถูกต้องเหมาะสมกับเด็ก มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาโต้แย้งการอบรมเลี้ยงดูไว้อย่างแตกต่างกันดังนี้

เทโซ ส่วนานนท์ (2510 : 67 - 68) กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อบุคลิกภาพของลูกในอนาคตดังนี้

1. พ่อแม่ทะเลาะไม่เอาใจใส่ลูกยอมทำให้ลูกมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยทางอารมณ์ รู้สึกว่าชีวิตวุ่นวายไม่มั่นคง และมักจะส่งผลให้มีพฤติกรรมในรูปแบบของการปฏิเสธ เป็นคนที่ขาดความรัก ทั้งยังให้ความรักแก่ใครไม่เป็นด้วย
2. พ่อแม่ปกป้องคุ้มครองด้วยการบังคับ ออกคำสั่งอยู่ตลอดเวลา จะทำให้บุตรผู้นั้นขาดความคิดริเริ่ม ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีแนวโน้มที่จะต้องพึ่งผู้อื่นตลอดเวลา และเป็นผู้ที่ยอมคนตลอด
3. พ่อแม่ทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำหรืออวดอ้างกัน ลูกจะมีความกระวนกระวายใจ มีความเครียด มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย ไม่มั่นใจในตนเอง มองโลกในแง่ไม่ร่าเริง และขาดแบบฉบับในการสร้างเสริมลักษณะของตนด้วย

4. พ่อแม่ที่ขี้กวนและเกรงครีในศีลธรรมจรรยาอย่างมากยอมจะมีผลทำให้ลูกมีแนวโน้มที่จะเกิดความขัดแย้งทางใจอย่างรุนแรง อาจกลายเป็นคนลงโทษตนเอง ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง

5. พ่อแม่มีศีลธรรมหย่อนยาน ลูกจะหลอยเป็นผู้มีศีลธรรมหย่อนยานไปด้วย มีทัศนคติที่สังคมไม่ปรารถนา และอาจเป็นผู้เป็นปัญหาของสังคมในที่สุด

บุญสว ย เชิดเกียรติกุล (2525 : 10 - 12) กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูว่ามีอยู่ 3 แบบ คือ

1. แบบตามใจ คือ พ่อแม่เอาอกเอาใจลูกตลอดเวลา ไม่ขัดใจลูก และยอมตามลูกทุกอย่าง
2. แบบทอดทิ้ง คือ พ่อแม่ไม่แสดงความห่วงใยหรือสนใจลูกเลย ไม่ว่าลูกจะเจ็บไข้ไม่ให้คำแนะนำ พ่อแม่พวกนี้มักลำเอียงในการรักลูก บางครั้งก็ลงโทษอย่างรุนแรงโดยไม่มีเหตุผล
3. แบบเข้มงวดกวดขัน คือ พ่อแม่ที่บังคับให้ลูกทำตามที่ตนเองกำหนดไว้ทุกอย่าง จะวางกฎเกณฑ์ไว้ให้เด็กทำตามโดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติของเด็ก เมื่อเด็กทำผิดไปจากที่กำหนดก็จะลงโทษและบางครั้งก็จะลงโทษด้วยวิธีแปลก ๆ

สแตนลีย์ และมิทเชลล์ (อัจฉรา สุCHARมณ และคนอื่น ๆ. 2528 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Staines and Mitchell. 1975) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ คือ

1. แบบปล่อยตามสบาย การเลี้ยงดูแบบนี้พ่อแม่ให้อิสระไม่กวดขัน ไม่บังคับและไม่อบรม เด็กปล่อยให้เด็กตัดสินใจเลือกสิ่งที่เขาคิดว่าดีที่สุดสำหรับตัวเขาเอง พ่อแม่เพียงแต่ต้องการให้คำแนะนำบ้างครั้งบางครั้ง การอบรมเลี้ยงดูแบบนี้มักพบในพ่อแม่ที่ได้รับการบ่มเพาะทางเศรษฐกิจ ต้องการใช้เวลาทำมาหากินจนไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูลูก
2. แบบใช้อำนาจ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ชอบใช้อำนาจกับลูก แต่คิดว่าสิ่งใดควรละเว้น สิ่งใดควรอบรมสั่งสอน พ่อแม่รู้ว่าลูกกำลังเติบโต ควรจะอบรมสั่งสอนให้ลูกทำอะไรบ้าง แล้วพ่อแม่ก็อบรมสั่งสอนในเรื่องนั้น ๆ และจะต้องประพฤติปฏิบัติไปตามที่พ่อแม่ได้อบรมสั่งสอนไว้ หากไม่ทำตามก็จะถูกลงโทษได้

3. แบบพัฒนาทางจิตใจ การเลี้ยงดูเด็กแบบนี้เป็นการเลี้ยงดูที่พ่อแม่รู้อารมณ์ความรู้สึกและความผูกพันระหว่างพ่อแม่กับลูกที่อยู่ในวัยเติบโต พ่อแม่จะให้คำแนะนำอบรมที่ทันลูก โดยพ่อแม่ยอมรับและเชื่อถือในการปรับปรุงตนเองของลูก พ่อแม่จะเป็นผู้วางระเบียบและกฎเกณฑ์ให้ลูกปฏิบัติ และคอยควบคุมให้ลูกปฏิบัติตาม

อาจกล่าวได้ว่านักจิตวิทยาและนักการศึกษาต่างก็แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูไว้ต่าง ๆ กันตามทัศนะของแต่ละคน ซึ่งอาจสรุปความคิดเห็นต่าง ๆ ดังกล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูนั้นมีอยู่ 3 แบบใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ทอดทิ้งลูกไม่ดูแลเอาใจใส่ มักปล่อยให้ลูกทำตามใจชอบ ไม่คอยช่วยเหลือแนะนำ มักคำหิหรือลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อลูกกระทำความผิด พ่อแม่มักจะใช้อารมณ์กับลูกมากกว่าเหตุผล ลูกจะรู้สึกขาดความรักและมักมองโลกในแง่ร้ายไม่ไว้วางใจผู้อื่น พ่อแม่ก็ไม่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนไม่ว่าเรื่องใด ๆ มักวิจารณ์ คำหิ ชอบนำไปเปรียบเทียบกับผู้อื่น (สมพร สุทัศน์. 2530 : 24 - 25 ; อ้างอิงมาจาก Symonds. 1939 : 58 - 60) ทำให้เด็กขาดระเบียบวินัย ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีความขยันขันแข็ง ไม่มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ขาดความกระตือรือร้น รู้สึกไม่มั่นคง ทำอะไรขาดหลักการ พ่อแม่ขาดการฝึกให้เด็กรู้จักทั้งตนเอง ไม่ช่วยเหลือนำ ทำให้ลูกไม่มีแนวทางชีวิตสำหรับยึดถือ ไม่รู้จักคิดและไม่รู้จักคุณค่าของการกระทำสิ่งต่าง ๆ ยึดตนเองเป็นใหญ่ ตามใจตนเองมาก อยากทำสิ่งใดก็ทำเห็นแก่ตัว (ทองพรหม เกศพิทักษ์. 2530 : 181)

ครอบครัวที่อบรมเลี้ยงดูลูกในลักษณะนี้ มักเป็นครอบครัวที่พ่อแม่ขาดความรักความอบอุ่น ไม่สามารถให้ความรักกับลูกได้ด้วยความรักและกิริยาหาทางที่จะแสดงถึงความรัก ความห่วงใย พ่อแม่ต่างแยกไปคนละทาง ตามความเห็นชอบของตน ไม่สนใจลูกเท่าที่ควร พ่อแม่เชื่อว่าเด็กจะคิดตัวเองจะดีกว่าตัวเอง ทำให้คิดว่าตนเองไม่ต้องรับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนลูก ให้ประพฤติในสิ่งที่ควรประพฤติ เวลาเกิดปัญหาเฉพาะหน้าขึ้นกับลูกก็ไม่ช่วยให้ลูกรู้ว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำอย่างไร เพราะเหตุใด

เด็กที่เกิดมาในบรรยากาศเช่นนี้จะรู้สึกรู้ว่าขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ มักมองโลกในแง่ร้าย
ขาดระเบียบวินัยและความซื่อสัตย์ (กวินทร์ ธรรมนุค. 2522 : 20)

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ไม่ให้อิสระ
แก่ลูก ควบคุมให้อยู่ในระเบียบวินัยที่คงไว้ พ่อแม่มีอำนาจสิทธิขาดในครอบครัว เป็นศูนย์กลางของสมาชิก
และกฎเกณฑ์ทุกอย่าง ลูกเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตาม ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกนั้นเย็นมาก ลูกจะ
รู้สึกรู้ว่าขาดความอบอุ่น ไม่มั่นคงปลอดภัย การที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งอยู่ตลอดเวลาทำให้เกิดขาดความ
คิดริเริ่ม ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น (ละม้ายมาศ ศรศักดิ์. 2510 : 81)
ไม่สามารถขบปัญหาที่เกิดขึ้นได้เพราะขาดโอกาสฝึกฝน ใช้วิจารณ์และ การตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ
ด้วยตนเอง มักไม่มีความรับผิดชอบ เป็นคนเชื่อฟังง่ายและยอมพ่ายแพ้สิ่งต่าง ๆ ง่ายโดยเฉพาะใน
สถานการณ์ที่ตนพบว่ายากลำบาก มีปัญหอง่าย และขาดพลังที่จะต่อสู้และเรียนรู้สิ่งที่ขาด
(จรรจา สุวรรณทัต. 2527 : 176 - 177) ไม่กล้าแสดงออกเพราะกลัวผิด (เมธิรินทร์ วัฒนธนา
2530 : 14 - 16) บางทีพ่อแม่จะเน้นในเรื่องศีลธรรมจรรยา กวดขันไม่ให้เด็กกระทำความผิด
นอกทาง ทำให้เด็กกลายเป็นคนเงี้ยวขี้นินทา ขี้อาย เกรงระเบียบ ขาดความกระตือรือร้น ความทะเยอ
ทะยาน และไม่มีความคิดสร้างสรรค์ (จิตรรา วสุวนิช และคนอื่น ๆ. 2526 : 84 - 85)

ครอบครัวที่ควบคุมลูกมากเกินไปส่วนมากมักเป็นครอบครัวที่พ่อแม่มีความหวังไวสูง ต้องการ
ความสมบูรณ์แบบของชีวิต มักจะเป็นพ่อแม่ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาอย่างเข้มงวด ไม่มีการหย่อน
และเมื่อทำอะไรก็ต้องทำให้ดีที่สุด ทำให้เด็กเกิดความตึงเครียด เจ้าอารมณ์ ขี้อารมณ์คำสั้งและ
ต่อต้านพ่อแม่ (อัจฉรา สุขารมณ. 2529 : 193 - 194) เกรงระเบียบ ไม่ค่อยมีความสุขในชีวิต
เพราะไม่รู้จักหย่อน อาจมีความสามารถในการทำงาน แต่ต้องทำด้วยตนเองหรือตรวจสอบงานด้วย
ตนเองซ้ำแล้วซ้ำอีก เพราะความไม่ไวใจใคร แต่อย่างไรก็ตามหากเด็กมีความสามารถสูงและ
สามารถปฏิบัติตามหากเด็กมีความสามารถสูงและสามารถปฏิบัติตามความมุ่งหวังของพ่อแม่ก็จะ
มีพลังแรงขับสูง และประสบความสำเร็จในชีวิต (ทองพรรณ เกศพิทักษ์. 2530 : 180 - 181)

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับฟังความคิดเห็นและการแสดงออกของลูก สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีโอกาสเสนอความคิดเห็น การตัดสินใจใด ๆ เกิดขึ้นจากความคิดเห็นชอบของสมาชิกในครอบครัว ใช้เหตุผลในการที่จะส่งเสริมหรือห้ามกระทำการสิ่งต่าง ๆ ใหญ่มีส่วนร่วมรับรู้กิจกรรมบางอย่างและร่วมมือกับลูกตามโอกาสอันสมควร

เด็กที่ทางบ้านเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ เพราะได้ฟังคำแนะนำต่าง ๆ จากผู้ใหญ่และรู้จักตัดสินใจว่าจะอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ทำให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง เกิดความเชื่อมั่นที่จะทำอะไรตามความคิด (ประสาร พิทยธำรา. 2521 : 162 - 163) เด็กรู้สึกว่าเขาเองได้รับความยุติธรรม ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนี้จะทำให้เด็กมีโอกาสใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ หักคิกริเริ่ม และตัดสินใจจากเรื่องเล็กไปสู่เรื่องใหญ่ มีนิสัยเป็นคนออกรอได้ มีความอดทน อดสาเหเพียรพยายามที่จะทำให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ดีกว่าในอนาคต มีความสามารถในการทำนายหรือคาดการณ์ล่วงหน้า คือเป็นผู้ที่สามารถไขความสับสน เหตุและผลเข้าด้วยกัน และสามารถมองเห็นว่าสถานการณ์หรือเหตุการณ์หนึ่ง ๆ จะส่งผลอย่างไรบ้าง มักเป็นผู้ประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ตนเองทำ ทั้งนี้เนื่องจากคาดการณ์ได้ถูกต้อง จึงวางแผนและเลือกกระทำแต่สิ่งที่มองเห็นแล้วว่าส่งผลดีให้ (เพ็ญแข ประจักษ์จันก. 2527 : 23 - 29)

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยทำให้เด็กเป็นคนออกรอได้ มีความอดทน อดสาเหเพียร มีความพยายามที่จะทำให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ดีกว่าในอนาคต มีความสามารถในการคาดการณ์ล่วงหน้า เชื่อมั่นในตนเอง ฟังตนเองได้ มีนิสัยกล้าไม่กลัวคน สนใจซักถามในสิ่งที่ตนไม่รู้ มีความรับผิดชอบสูง กระตือรือร้น และมีความคิดสร้างสรรค์ (มาริส่า ธิปไตย. 2532 : 14)

จากทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบต่าง ๆ ย่อมมีอิทธิพลต่อชีวิตและการปรับตัวของเด็ก ตลอดจนฝึกให้เด็กรู้จักคิดและตัดสินใจ การฝึกความรับผิดชอบ ความเป็นระเบียบวินัย การรู้จักพึ่งพาตนเอง ความสามารถในการไขปัญหาและอุปสรรค ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาตนเอง ตลอดจนพัฒนาความสามารถในการอ่านและนิสัยรักการอ่านต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ธอมป์สัน (Thompson. 1981 : 1079 - A - 1080 - A) ได้ศึกษาบทบาทของ
 ผู้ปกครองในการอ่านของเด็กตามการรับรู้และความต้องการของผู้ปกครอง โดยศึกษาจากผู้ปกครอง
 ของนักเรียนชั้นอนุบาล นักเรียนเกรด 1 เกรด 2 และ เกรด 3 จำนวน 192 คน จากการศึกษา
 พบว่า ผู้ปกครองต่างรับรู้ว่าคุณเองมีส่วนที่จะช่วยให้เด็กมีการพัฒนาการอ่านยิ่งขึ้น ผู้ปกครองส่วนมาก
 จะปฏิบัติตนโดยการฟังเด็กอ่านมากกว่าที่จะอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง ทั้ง ๆ ที่การอ่านออกเสียงให้
 เด็กฟังนั้นเป็นวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาการอ่านของเด็ก ผู้ปกครองเชื่อว่าตนเองมีอิทธิพลต่อการอ่าน
 ของเด็ก แต่ก็ยังเชื่อว่ามีอิทธิพลน้อยกว่าทางโรงเรียนโดยเฉพาะครูผู้สอน นอกจากนี้ผู้ปกครองมี
 ความต้องการข่าวสารข้อมูลที่จะช่วยในการพัฒนาการอ่านของเด็ก เพื่อให้จะได้พัฒนาการอ่านของ
 เด็กได้ดียิ่งขึ้น

✓ อเล็กซานเดอร์ (Alexander. 1982 : 124 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของ
 เด็กที่มีต่อการอ่าน โดยการวัดทัศนคติที่มีต่อการอ่านของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาแล้วหาความ
 สัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของนักเรียนกับสภาพครอบครัวของเด็ก โดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่
 เป็นเด็กนักเรียนระดับเกรด 1 จำนวน 292 คน เกรด 2 จำนวน 240 คน เกรด 3 จำนวน
 236 คน จาก 4 โรงเรียน การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษากับผู้ปกครองของเด็กด้วย จากการศึกษา พบว่า
 เด็กที่อยู่ในเกรด 1 มีทัศนคติเกี่ยวกับการอ่านแตกต่างกันในระดับสูงกว่าเด็กนักเรียน เกรด 3
 และพบว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับเพศ สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของเด็ก
 ที่มีต่อการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่พบในระดับที่ไม่สูงมากนัก นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กนักเรียน
 หญิงมีคะแนนในด้านการอ่านเมื่อได้รับการเสริมแรงอย่างสนุกสนานแตกต่างไปจากนักเรียนชาย แต่
 ในด้านการอ่านหนังสือการค้นพบว่าเด็กนักเรียนชายให้ความสนใจมากกว่านักเรียนหญิง ส่วนผลสัมฤทธิ์
 ทาง การอ่านของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการวัดทัศนคติทุกด้าน และยัง
 พบว่า ทัศนคติต่อการอ่านของผู้ปกครอง ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อการอ่านของเด็กนักเรียน

✓ เบลน (Blain. 1983 : 125 - A) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านและไม่มีประสบการณ์ในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียน โดยศึกษาเปรียบเทียบจากอายุ ภูมิหลัง ความสามารถในการอ่าน ความแตกต่างของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่านและการวิเคราะห์คำศัพท์ ความแตกต่างในด้านการพัฒนาคำศัพท์ของเด็ก และศึกษาบทบาทของครูปกครองว่ามีการจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเพื่อเตรียมความพร้อมในการอ่านมากน้อยเพียงใด อะไรคือสาเหตุที่ทำให้เด็กสามารถอ่านได้ก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยได้จำแนกเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการอ่านและไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน โดยใช้แบบทดสอบและประเมินผลเด็ก 10 คน แล้วจึงสัมภาษณ์ครูปกครองและครูผู้สอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าเด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านจะมีความสนใจเรื่องราวที่มีสาระสูงยาก ให้ความสนใจข้อมูลข่าวสาร ชอบอ่านหนังสือที่ให้อรรถาธิบายจริง พจนานุกรม สารานุกรม เด็กกลุ่มนี้จะมีความจำดีเลิศ เป็นเด็กที่สมบูรณ์ทุกด้าน ไม่เคยประสบความล้มเหลวในชีวิตมาก่อน มีความร่าเริงและปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน นอกจากนี้ยังทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่าน การวิเคราะห์คำศัพท์ได้ในระดับคะแนนที่ดีกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่านมาก่อน ครูปกครองของเด็กทั้งสองกลุ่มมีสถานภาพทางการศึกษาที่ ครูปกครองทั้งสองกลุ่มมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านไม่แตกต่างกันในบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง พาไปห้องสมุด ให้ดูรายการโทรทัศน์การศึกษา แต่มีความแตกต่างในบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการพูดคุย อภิปราย สอบถามเรื่องที่อ่านจากหนังสือให้เด็กฟัง โดยที่ครูปกครองกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการอ่านมีความถี่ในการปฏิบัติมากกว่าครูปกครองของกลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการอ่านมาก่อน

มอร์โร (Morrow. 1983 : 221 - 230) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียน กับการสนใจในการอ่านของเด็กในระดับอนุบาล โดยการจำแนกเด็กที่มีความสนใจการอ่านออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ จากกลุ่มตัวอย่างเด็กนักเรียนอนุบาล 116 คน และศึกษาจากครูปกครองของเด็กทั้งสองกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า เด็กผู้หญิงมีความสนใจหนังสือมากกว่าเด็กผู้ชาย เด็กกลุ่มสูงชอบหนังสือมากกว่า พ่อแม่มีบทบาทในการดูโทรทัศน์ เด็กเป็นสมาชิกของห้องสมุด โดยที่พ่อแม่พาไปห้องสมุดมากกว่ากลุ่มต่ำ เด็กในกลุ่มสูงจะมีพ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังทุกวัน ในขณะที่พ่อแม่ของเด็กกลุ่มต่ำอ่านให้ฟังสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือน้อยกว่านั้น และพบว่า พ่อแม่ของ

เด็กกลุ่มสูงมีการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มักใช้เวลาว่างในการอ่านมากกว่าพ่อแม่ในกลุ่มต่ำ ในบ้านของเด็กกลุ่มสูงจะมีจำนวนหนังสือของเด็กมากกว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มต่ำ

มิลเลอร์ (Miller. 1984 : 3338 - A - 3339 - A) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในการใช้หนังสือร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและเด็กก่อนวัยเรียน โดยศึกษาจากเวลาที่ผู้ปกครองให้การอ่านของเด็ก หัตถ์คดีของผู้ปกครองและเด็กที่มีต่อการอ่าน รูปแบบกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านที่ผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อเด็กและจำนวนหนังสือของเด็กในบ้าน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครอง และเด็ก จำนวน 28 คู่ ผลจากการศึกษาพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการอ่านของเด็กมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการรับรู้ค่าที่ หัตถ์คดีของผู้ปกครองที่มีต่อการอ่าน สามารถเป็นตัวบ่งชี้ถึงการเรียนรู้เบื้องต้นของการอ่านและการรับรู้ค่าที่ของเด็ก ผู้ปกครองที่มีทัศนคติในทางบวกมีผลต่อความถี่ในการปฏิบัติบทบาทและพฤติกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับเด็ก พร้อมกันนั้นยังมีส่วนสนับสนุนในการกระตุ้นให้เด็กปฏิบัติเกี่ยวกับการอ่านอีกด้วย

ลอว์สัน (Lawson. 1984 : 3338 - A) ได้ศึกษาดังสถานที่จัดแสดงหนังสือและการโฆษณาหนังสือที่มีผลต่อจำนวนการอ่านหนังสือ และลักษณะของหนังสือที่อ่าน โดยทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมปีที่ 4 จาก 2 โรงเรียน ๆ ละ 3 ห้องเรียน แต่ละโรงเรียนจะแยกออกเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 จะเลือกหนังสือมาอ่านจากหนังสือที่เลือกมาจัดแสดงแยกไว้ต่างหากในห้องสมุด กลุ่มที่ 2 จัดให้ได้รับการเล่าเรื่องหนังสือจากบรรณารักษ์ พร้อมทั้งรายชื่อหนังสือ และอ่านคำโฆษณาแนะนำหนังสือจากป้าย ประกาศในห้องเรียน แล้วจึงมาเลือกอ่านหนังสือในห้องสมุดเอง กลุ่มที่ 3 เลือกอ่านหนังสือจากห้องสมุดโดยไม่ได้รับการคำแนะนำใด ๆ ทั้งสิ้น ใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1 ที่เลือกหนังสืออ่านจากหนังสือที่ได้รับการคัดเลือกมาแล้ว และนำมาแสดงไว้นั้น อ่านหนังสือมากกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มทดลองที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยแสดงว่า นักเรียนทั้ง 3 กลุ่มนี้เลือกหนังสืออ่านประเภทต่าง ๆ กัน แต่ไม่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม

ลี (Lee. 1985 : 2051 - A) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางประการของสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่สนับสนุนให้เด็กในวัยเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน โดยศึกษาจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านที่สูงกว่าระดับคะแนนเฉลี่ยกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอยู่ในระดับคะแนนเฉลี่ย กลุ่มละ 27 คน รวม 54 คน และศึกษาจากผู้ปกครองของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม จากการศึกษพบว่า

รูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ทางภาษากับโครงสร้างทางภาษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มสูงรายงานว่า ใคอ่านหนังสือไทยครบหลานทั้ง และใคจัดหาหนังสือหรือวัสดุการอ่านอื่น ๆ พร้อมกับจัดกิจกรรมทางการศึกษา กิจกรรมทางภาษาให้แก่เด็ก ผู้ปกครองกลุ่มนี้ยังชอบที่จะพูดเกี่ยวกับกิจกรรมที่ใคจัด ทั้งยังอ่านหนังสือในเวลาว่างและดูโทรทัศน์ไม่มากนัก ซึ่งบทบาทเหล่านี้ ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านสูงกว่าระดับคะแนนเฉลี่ย ใคปฏิบัติมากกว่า ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านอยู่ในระดับคะแนนเฉลี่ย

นิวแมน (Newman. 1986 : 338 - 339) ใคศึกษาสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่มีผลโดยตรงกับการใช้เวลาว่างในการอ่านของเด็กนักเรียน เกรค 5 ใคศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเด็กนักเรียน เกรค 5 จำนวน 254 คน และผู้ปกครองจำนวน 84 คน จากการใคศึกษาพบว่า นักเรียนเกรค 5 มีการอ่านหนังสือในเวลาว่าง โดยเฉลี่ย 2.33 เล่มต่อเดือน เด็กผู้หญิงจะอ่านมากกว่าเด็กผู้ชาย การใช้เวลาในการอ่านแต่ละครั้งนั้น โดยเฉลี่ย 15 นาทีต่อวัน มักจะใช้เวลาก่อนนอนและช่วงเวลาพักตอนของครอบครัวเป็นช่วงเวลาว่างในการอ่านหนังสือมากที่สุด และพบว่าเด็กส่วนหนึ่งใช้เวลาในการดูโทรทัศน์โดยเฉลี่ยวันละ 3.36 ชั่วโมง ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างมากกว่าการอ่านหนังสือและส่วนมากจะมาจากครอบครัวที่มีรายได้และระดับการศึกษาต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า บทบาทของผู้ปกครองในการสนับสนุนการอ่านนั้น มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมในการใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือของเด็ก

แมคโรเบิร์ตส์ (McRoberts. 1986 : 3533) ใคศึกษาพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมาจากครอบครัวที่อบรมเลี้ยงดูแบบใคความรักน้อย แต่มีความขัดแย้งมาก แต่ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมาจากครอบครัวที่ใคความขัดแย้งต่ำ

งานวิจัยในประเทศไทย

✓ กัทรุฑูรี ประชูรเกียรติ (2519 : 106) ใคใคศึกษาถึงอิทธิพลของรายการโทรทัศน์ภาคหัวค่ำต่อการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและหญิง ร้อยละ 70.07 และ 80.09 ตามลำดับ ใคความเห็นว่า รายการตอบใคปัญหามีส่วนทำให้ใคนักเรียนอ่านหนังสือเพิ่ม และนักเรียนชายร้อยละ 64.55 นักเรียนหญิงร้อยละ 79.65 ใคใคความเห็นว่า การใคชมรายการโทรทัศน์มีผลกระทบต่อนักเรียนอ่านหนังสือมากขึ้น

บุปผา เฝือกทอง (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับระดับสติปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 108 คน ผลการวิจัยพบว่า "การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลย แบบเข้มงวดกวดขัน ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา" และผลการเปรียบเทียบระหว่างการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ "การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีพัฒนาการทางกานสติปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันกับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีพัฒนาการทางกานสติปัญญา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ"

พงษ์ศิริ ทิวาจา (2527 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีผลต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนภาษี "สุนทรวิทยานุกูล" จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 102 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สัทธยา ชินสมบูรณ์ (2527 : 76 - 88) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของสภาพครอบครัวที่มีต่อการอ่านของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตนำสง พบว่า สภาพครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการอ่านของนักเรียน ตามตัวแปรคือ อาชีพ รายได้ การศึกษาของปู่ปดครอง ครอบครัวมีอิทธิพลและบทบาทต่อการอ่านหรือการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก ปู่ปดครองที่มีอาชีพที่ต้องใช้วิชาชีพมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กของตนมาก มี 5 กิจกรรมตามลำดับ คือให้เงินซื้อหนังสืออ่าน หนังสือพิมพ์ให้อ่าน ให้อ่านหนังสือโดยไม่กำหนดเวลา อ่านตามช่วงเวลาที่กำหนด และเล่นิทานให้ฟัง ความคิดเห็นของปู่ปดครองที่มีต่อการอ่านของเด็กนักเรียนมีความสัมพันธ์กับการอ่านของเด็กนักเรียนในคาบประเภทของหนังสือที่นักเรียนชอบอ่าน

ทวีศักดิ์ เกษาลิศ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมและสภาพแวดล้อมทางบ้าน องค์ประกอบทางด้านตัวนักเรียนเอง และองค์ประกอบทางด้านโรงเรียน กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวทำนายที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับนิสัยรักการอ่าน คือประสบการณ์การส่งเสริมการอ่านจากทางบ้าน ประสบการณ์การส่งเสริมการอ่านจากทางโรงเรียน ลักษณะการซื้อวารสาร นิตยสารอ่านในบ้าน ลักษณะการซื้อหนังสือพิมพ์อ่านในบ้าน และระดับการศึกษาของบิดา โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำเรื่องความลำบาก ส่วนตัวทำนายที่มีความสัมพันธ์ในทางลบกับนิสัยรักการอ่าน ได้แก่ รายการโทรทัศน์ที่ชอบดูมากที่สุด ประเภทรายการเด็กและการดู โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินทร ชูชม และสุภาพร ลอยด์ (2529 : 39 - 66) ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมในครอบครัวกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง "การควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัว กับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย" โดยศึกษาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดในรัศมี 80 กิโลเมตรจากกรุงเทพฯ จำนวน 1,600 คน และผู้ปกครองของนักเรียนทุกคนอีก 1,600 คน การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาว่า การส่งเสริมและควบคุมการรับสื่อของผู้ปกครองทั้งในอดีตและปัจจุบันจะเกี่ยวข้องกับนิสัยการอ่านสิ่งตีพิมพ์ของนักเรียนวัยรุ่นมากน้อยเพียงใด จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักเรียนวัยรุ่นไทยอ่านสิ่งตีพิมพ์มากขึ้นกว่าเดิม ส่วนการส่งเสริมและการควบคุมของผู้ปกครองกับการอ่านของเด็ก ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า การส่งเสริมในอดีตและการควบคุมเด็กเกี่ยวกับสื่อมวลชนในปัจจุบันของผู้ปกครองเกี่ยวข้องกับนิสัยการอ่านของเด็ก โดยเฉพาะความชอบอ่านเนื้อหาที่ประโยชน์ของเด็ก ถ้าผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กใช้สิ่งตีพิมพ์เมื่ออายุยังน้อยในปริมาณมากเท่าใด เมื่อเติบโตขึ้นเด็กจะอ่านสิ่งตีพิมพ์มากขึ้นและชอบอ่านเนื้อหาที่ประโยชน์มาก ผลเช่นนี้พบอย่างเด่นชัดในกลุ่มนักเรียนชายและกลุ่มนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะสูง นิสัยการใช้สื่อของบุคคลมีความต่อเนื่อง ตั้งแต่เด็กจนเป็นวัยรุ่นหรือผู้ใหญ่ ครอบครัวสามารถส่งเสริมการอ่านของเด็กได้ทั้งทางอ้อม และให้เด็กมีนิสัยการอ่านที่ดีได้

จินตนา ทาสระ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าถึงความสามารถในการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับและไม่ได้รับหนังสือหมุนเวียน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับหนังสือหมุนเวียนมีความสามารถในการอ่านและนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ไม่ได้รับหนังสือหมุนเวียน

วิชา วิมลทนอม (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและทัศนคติของบุคลากรในการส่งเสริมการอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นอนุบาล ผลการศึกษาพบว่า บทบาทในการส่งเสริมการอ่านของบุคลากรนักเรียนชั้นอนุบาลมีความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนทัศนคติในการส่งเสริมการอ่านของบุคลากรนักเรียนชั้นอนุบาล มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญกับนิสัยรักการอ่าน

อภิญชลิต พุทธมาศย์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือของนักเรียนที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีนิสัยรักการอ่านและมีการยืมหนังสือสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พลตรี เชิดชัย (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการอบรมเลี้ยงดูของบุคลากรกับความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านจับใจความอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อังศนา กล่อมฤทธิ์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความอดทนอดอยากเห็นและนิสัยรักการอ่าน และคุณสมบัติส่วนตัวบางประการ ของนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมากและนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อย รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความอดทนอดอยากเห็น และนิสัยรักการอ่าน กับความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุดของนักเรียน พบว่านักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดมากจะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกับนักเรียนที่เข้าใช้ห้องสมุดน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และคุณสมบัติส่วนตัวที่แตกต่างกันคือ กลุ่มผู้เข้าใช้ห้องสมุดมากจะเข้าใช้ห้องสมุดเมื่อว่างจากกิจกรรมอื่น ส่วนผู้เข้าใช้ห้องสมุดน้อยจะเข้าใช้ห้องสมุดเมื่อครูสั่งให้เขาค้นคว้าทำรายงาน งานอดิเรกที่กลุ่มผู้เข้าใช้ห้องสมุดชอบเป็นอันดับ 1, 2 และ 3 คือ อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ และวาดรูป ตามลำดับ ส่วนกลุ่มผู้เข้าใช้ห้องสมุดน้อย ชอบดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือ และไปเที่ยว เป็นอันดับ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่าน จึงกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีตัวแปรที่เข้ามามีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับการอ่านและนิสัยรักการอ่านอยู่มาก โดยเฉพาะตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน สภาพแวดล้อมทางสถานโรงเรียน และคุณสมบัติส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน แต่ตัวแปรใดจะมีบทบาทหรืออิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านที่มากที่สุด จะต้องศึกษาต่อไป ผู้วิจัยจึงได้อาศัยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านเป็นแนวทางในการคัดเลือกตัวแปรมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันจะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองแตกต่างกัน จะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดแตกต่างกันจะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดกระทำข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2533 และกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่มาก ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 721 คนขึ้นไป สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีอยู่ 5 โรงเรียน จาก 5 อำเภอ รวมนักเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรทั้งสิ้น 879 คน

เหตุผลในการเลือกกลุ่มประชากรจากโรงเรียนขนาดใหญ่มาก เพราะเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนใหญ่ นักเรียนมาจากครอบครัวที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม และโรงเรียนขนาดใหญ่มากเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาแทบทุกด้านรวมทั้งการให้บริการห้องสมุดด้วย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกมาจากกลุ่มประชากร มีขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับมากและระดับน้อย มาอย่างละ 1 โรงเรียน จาก 5 โรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ผู้วิจัยใช้แบบประเมินห้องสมุดโรงเรียนที่เก็บของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นเครื่องมือในการประเมินห้องสมุด เพื่อเลือกโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับมากและระดับน้อย

1.2 ผู้วิจัยร่วมกับ อาจารย์เน้นหา ภูศิลป์ ศึกษาในเทศกจังหวัด สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี และอาจารย์กรรณิการ์ นาคอญ อาจารย์จากภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี ประเมินห้องสมุดโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนที่เป็น
กลุ่มประชากร ตามเกณฑ์การประเมินในแบบประเมินขอ 1.1

1.3 นำคะแนนที่ได้จากการประเมินของศูนย์ประเมินทั้ง 3 ท่านมารวมกันและหาค่าเฉลี่ย

1.4 เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินห้องสมุดทั้ง 5 โรงเรียน เลือก
โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือโรงเรียนบ้านนาสาร สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนาสาร
เป็นโรงเรียนที่มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับมาก และเลือกโรงเรียนที่มีคะแนน
เฉลี่ยต่ำสุดคือโรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ธานี สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง เป็นโรงเรียน
ที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดับน้อย

2. สุ่มตัวอย่างนักเรียนจากโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 1 มาโรงเรียนละ 40 คน รวม
80 คน โดยสุ่มชั้นตอนดังนี้

2.1 ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทุกคน ทั้ง 2 โรงเรียนตอบแบบสอบถาม
แบบแผนการอบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านของครูปกครอง

2.2 นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

แบบสอบถามแบบแผนการอบรมเลี้ยงดู ให้คะแนนดังนี้

ข้อความที่แสดงถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ให้ 3 คะแนน

ข้อความที่แสดงถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ให้ 2 คะแนน

ข้อความที่แสดงถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ให้ 1 คะแนน

แบบสอบถามกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านของครูปกครอง ให้คะแนนดังนี้

เป็นประจำ ให้ 5 คะแนน

บ่อยครั้ง ให้ 4 คะแนน

บางครั้ง ให้ 3 คะแนน

นาน ๆ ครั้ง ให้ 2 คะแนน

ไม่เคยเลย ให้ 1 คะแนน

2.3 รวมคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม และหาค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้
ทั้ง 2 ชุด ของนักเรียนทุกคน

2.4 เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
ของครูปกครอง จากสูงไปหาค่า

2.5 เลือกนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูปกครองที่ได้
คะแนนสูงสุดส่งมา และใช้คะแนนแบบสอบถามแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูไม่ต่ำกว่า 2.50 จำนวน
โรงเรียนละ 20 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและได้รับ
กิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับมาก

2.6 เลือกนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองที่ได้
คะแนนต่ำสุดขึ้นไป และใช้คะแนนแบบสอบถามแบบแผนการอบรมเลี้ยงดู ระหว่าง 1.50 - 2.49
จำนวนโรงเรียนละ 20 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และ
ได้รับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับน้อย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาและจำนวนที่ต้องการ
ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนจำแนกตามตัวแปร

	ได้รับการส่งเสริมการอ่านมาก ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	ได้รับการส่งเสริมการอ่านน้อย ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	รวม
ส่งเสริมการอ่านจาก ห้องสมุดน้อย (อนุบาลฯ)	20	20	40
ส่งเสริมการอ่านจาก ห้องสมุดมาก (นสาธิต)	20	20	40
รวม	40	40	

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ (ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก)

1. แบบสอบถามทัศนียภาพการอ่าน

แบบสอบถามทัศนียภาพการอ่านนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของ อภิชิต พุทธิมาตย์ (2531 : 77 - 81) เป็นแบบสอบถามทัศนียภาพการอ่านของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ คำนี้น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ

2. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก จิตวิทยาเด็ก สุขภาพจิตเบื้องต้น ซึ่งตรงกับพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ และความต้องการของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของ พูลศรี เชิดชัย (2531 : 114 - 122) ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อสอบถามผู้ปกครองในการวิเคราะห์รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มาปรับปรุงข้อคำถามและตัวเลือก เพื่อใช้เป็นคำถามสำหรับถามนักเรียนในประเด็นเดียวกัน ใช้เป็นแบบสอบถามวัดลักษณะแบบแผนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของแบบสอบถาม มีจำนวน 40 ข้อ ครอบคลุมเป็นหัวข้อต่าง ๆ เกี่ยวกับจิตวิทยาของเด็กและวัยรุ่น พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ความสนใจและความต้องการในด้านต่าง ๆ ของเด็ก จำนวน 8 หัวข้อ ๆ ละ 5 คำถาม ได้แก่ การสร้างความผูกพันธรรีไกรระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก การแต่งกาย การพักผ่อน การดูแลสุขภาพ ความรับผิดชอบตนเองและสังคม การคบเพื่อน ความมีระเบียบวินัย และการสร้างนิสัยรักการอ่าน คำถามเป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก พูลศรี เชิดชัย ใช้เกณฑ์การให้คะแนนของ แลปป์ และฟลัด (Lapp and Flood. 1978) ซึ่งระบุน้ำหนักความคิดเห็นเป็นคะแนนในระดับต่าง ๆ คือ 1 คะแนน 2 คะแนน 3 คะแนน ซึ่งสามารถจำแนกความคิดเห็น

ของอุปกรณ์ประกอบการอบรมเลี้ยงดูจากข้อคำถามใดทั้งนี้ 3 หมายถึง ประชาธิปไตย 2 หมายถึง
 เขมรจกควคชัน 1 หมายถึง ปลอชปละละเล

ค่าเฉลี่ย	ระดับน้อย	คือ	0 - 1.49
	ระดับปานกลาง	คือ	1.50 - 2.49
	ระดับมาก	คือ	2.50 - 3.00

3. แบบสอบถามกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของอุปกรณ์

มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ ความต้องการในการอ่านและ
 การส่งเสริมการอ่าน

3.2 ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับการอ่านและการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนที่มี
 ผู้สร้างไว้ในงานวิจัย

3.3 สร้างแบบสอบถามกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านของอุปกรณ์ จำนวน 30 ข้อ
 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับ
 การส่งเสริมการอ่านของอุปกรณ์ ว่านักเรียนได้รับการส่งเสริมการอ่านมากน้อยเพียงใด
 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งสามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อคณะกรรมการควบคุม
 ปรินทิพภัณฑ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา แล้วจึงนำมาปรับปรุง
 ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นจึงนำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 โรงเรียนวัดชัชวาราม สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอไชยา ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน
 20 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถามอีกครั้งหนึ่ง และปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือ
 ในการเก็บข้อมูลต่อไป

4. แบบประเมินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุด

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินห้องสมุดโรงเรียนคีเคณของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
 แห่งชาติ (ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก) เป็นเครื่องมือในการประเมินห้องสมุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการดังนี้

1. คัดคณัฒพิทวิทยาลัยขอนแก่นส่งหนังสือแนะนำตัวไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานีออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนในสังกัดที่เป็นกลุ่มประชากร
2. นำหนังสือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานีไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร เพื่อขอความร่วมมือในการสุ่มตัวอย่างและเก็บข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้
 - 3.1 ขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาเป็นเกณฑ์ในการเลือกนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน จาก 2 โรงเรียน โรงเรียนละ 40 คน ดำเนินการดังนี้
 - 3.1.1 ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทุกคนในโรงเรียนบ้านนาสาร สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอนาสาร ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดั้มาก และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทุกคนในโรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดั้มาน้อย ตอบแบบสอบถามแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูของลูกปกครอง และตอบแบบสอบถามกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของลูกปกครอง
 - 3.1.2 ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแบบแผนการอบรมเลี้ยงดู โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ข้อความที่แสดงถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	ให้	3	คะแนน
ข้อความที่แสดงถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	ให้	2	คะแนน
ข้อความที่แสดงถึงการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย	ให้	1	คะแนน
 - 3.1.3 ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านของลูกปกครอง โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

เป็นประจำ	ให้	5	คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้	4	คะแนน
บางครั้ง	ให้	3	คะแนน

นาน ๆ ครั้ง ให้ 2 คะแนน

ไม่เคยเลย ให้ 1 คะแนน

3.1.4 รวมคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม และหาค่าเฉลี่ยของคะแนน
ที่ได้ทั้ง 2 ชุด ของนักเรียนทุกคน

3.1.5 เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากการตอบแบบสอบถามกิจกรรมส่งเสริม
การอ่านของครูปกครองจากสูงไปต่ำ

3.1.6 เลือกนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูปกครอง
ที่ได้คะแนนสูงสุดลงมา และได้คะแนนแบบแผนการอบรมเลี้ยงดู ไม่ต่ำกว่า 2.50 จำนวนโรงเรียนละ
20 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และได้รับกิจกรรมการส่งเสริม
การอ่านจากครูปกครองในระดับมาก

3.1.7 เลือกนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านจาก
ครูปกครองได้คะแนนต่ำสุดขึ้นไป และได้คะแนนแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูระหว่าง 1.50 - 2.49
จำนวนโรงเรียนละ 20 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและได้รับ
การส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับน้อย

3.2 ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัย
ดำเนินการดังนี้

3.2.1 ใ้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 80 คน ตอบแบบสอบถามทัศนัยรักการอ่าน

3.2.2 รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดกลับมาวิเคราะห์ผลต่อไป

การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามทัศนัยรักการอ่าน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
ข้อความที่เป็นนิสัยรักการอ่านในทางบวก

เป็นจริงมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

เป็นจริงมาก ให้ 4 คะแนน

เป็นจริงปานกลาง ให้ 3 คะแนน

2. หาค่าความแปรปรวนของคะแนนโดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2527 : 74)

$$s^2 = \frac{N\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนดิบ

$\sum fx^2$ แทน ผลบวกสะสมของคะแนนดิบแต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum fx$ แทน ผลบวกของคะแนนทุกตัว

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่า t โดยใช้สูตร (Ferguson. 1981 : 178)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่พิจารณาใน t-Distribution

$\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

s_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

n_1 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

บทที่ ๕

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- N แทน จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม
 $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 S^2 แทน ความแปรปรวน
 t แทน อัตราส่วนวิกฤติ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้สรุปผลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า และได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
2. การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับน้อย
3. การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับน้อย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ปรากฏดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และ
ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	S^2	t
ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย	106.63	103.68	7.08
ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน	89.28	137.28	

จากตาราง 2 แสดงว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 นั่นคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
แตกต่างกันจะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน

2. การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับน้อย ปรากฏดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับน้อย

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	S^2	t
ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับมาก	106.63	103.68	7.08
ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับน้อย	89.28	137.28	

จากตาราง 3 แสดงว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับน้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 นั่นคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองแตกต่างกันจะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับน้อย ปรากฏดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับน้อย

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	S^2	t
ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก	100.28	161.44	1.19
ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับน้อย	95.63	223.83	

จากตาราง 4 แสดงว่านิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับน้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนแตกต่างกัน จะมีนิสัยรักการอ่านไม่แตกต่างกัน

สรุปการศึกษาคุณค่า อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาคุณค่า

เพื่อศึกษาแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูของครูปกครอง กิจกรรมการส่งเสริมการอ่านของครูปกครองและกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียน ที่มีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานในการศึกษาคุณค่า

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันจะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองแตกต่างกันจะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนแตกต่างกันจะมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาคุณค่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2533 ในโรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ธานี และโรงเรียนบ้านนาสาร สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี โรงเรียนละ 40 คน ประกอบด้วยนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับมัธยมและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จำนวน 20 คน และนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับมัธยมและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันจำนวน 20 คน แบ่งโดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทุกคน ทั้ง 2 โรงเรียนตอบแบบสอบถามแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูและแบบสอบถามกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูปกครอง เลือกนักเรียนที่

ตอบแบบสอบถามกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูปกครองที่ไคยะแนมสูงสุกลงมา และไคยะแนมแบบสอบถามแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูไม่ต่ำกว่า 2.50 จำนวนโรงเรียนละ 20 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และได้รับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับมาก

เลือกนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองที่ไคยะแนมต่ำสุดขึ้นไป และไคยะแนมแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูระหว่าง 1.50 - 2.49 จำนวนโรงเรียนละ 20 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และได้รับกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับน้อย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสอบถามวัดนิสัยรักการอ่าน ของ อภิญชลิศ พุทธิมาศย์

2.2 แบบสอบถามแบบแผนการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของ พูลศรี เชื้อชัย มาปรับปรุงข้อความและตัวเลือกเพื่อใช้เป็นคำถามนักเรียนในระดับเดียวกัน นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถาม และปรับปรุงแก้ไขลักษณะของแบบสอบถามเป็นปรนัย 3 ตัวเลือก

2.3 แบบสอบถามกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากครูปกครอง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความถูกต้องของภาษา และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถามอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้เป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล

2.4 แบบประเมินห้องสมุดโรงเรียนดีเด่นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2533

3. การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลักษณะดังนี้

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก และในระดับน้อย นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับมาก และในระดับน้อย และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวดกวดขันโดยดำเนินการดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยร่วมกับศึกษานิเทศก์จังหวัด 1 คน และอาจารย์จากภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี 1 คน ร่วมกันประเมินห้องสมุดโรงเรียนขนาดใหญ่ มาก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมี 5 โรงเรียน นำคะแนนที่ได้จากการประเมินของทั้ง 3 คน มาหาค่าเฉลี่ย และเรียงลำดับ เลือกโรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุด คือ โรงเรียนบ้านนาสาร เป็นโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับมาก และเลือกโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุด คือโรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ธานี เป็นโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับน้อย

3.1.2 ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทุกคนในโรงเรียนบ้านนาสาร ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับมาก และโรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ธานีซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับน้อย ตอบแบบสอบถามการส่งเสริมการอ่านจากตู้ปกครอง และแบบสอบถามแบบแผนการอบรมเลี้ยงดู

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ใหญ่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 80 คน ตอบแบบสอบถามวินัยนิสัยรักการอ่าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล กระทำดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของตู้ปกครอง และการส่งเสริมการอ่านจากตู้ปกครอง เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ในทั้งสองโรงเรียน คือกลุ่มที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและมีการส่งเสริมการอ่านจากตู้ปกครองในระดับมาก และกลุ่มที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และมีการส่งเสริมการอ่านจากตู้ปกครองในระดับน้อย

4.2 หาค่าระดับ และค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวดกวดขัน นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากตู้ปกครองในระดับมากและระดับน้อย นักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับมากและระดับน้อย

4.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวดกวดขัน โดยใช้ t-test Independent

4.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับมากและได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับน้อย โดยใช้ t -test Independent

4.5 เปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับมากและได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดในระดับน้อย โดยใช้ t -test Independent

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครองในระดับน้อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับน้อย มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และแบบเข้มงวดกวดขัน

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 และผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการวิจัยของ พูลศรี เชิดชัย (2531 : 88 - 89) ที่พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมี

ความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านจับใจความอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันกับความสามารถในการอ่านจับใจความไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกันนี้ พงษ์ศิริ กีวาท (2527 : บทคัดย่อ) พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ แมคโรเบิร์ต (McRoberts, 1986 : 3533) พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมาจากครอบครัวที่อบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักน้อย แต่มีความขัดแย้งมาก แต่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมาจากครอบครัวที่มีความขัดแย้งต่ำ

สาเหตุที่ทำให้รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนแตกต่างกันนี้ เป็นเพราะว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 2 ลักษณะ นักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูไม่เหมือนกัน นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ผู้ปกครองจะอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ ให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก มีเหตุมีผลยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก ให้เด็กได้รวมกิจกรรมบางอย่างและให้อิสระแก่เด็กตามสมควร สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กเกิดความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่ม (Mussen, 1969 : 375) และยังส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทางการใช้ภาษาดีขึ้น จึงทำให้นักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสามารถในการอ่าน และนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน นักเรียนจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากผู้ปกครองที่เข้มงวดกวดขันกับเด็กทุกเรื่อง ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก ไม่ค่อยให้ความอบอุ่นแก่เด็กเท่าที่ควร ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความกล้าในการแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตัดสินใจด้วยตนเอง (สมพงษ์ ศิริพัฒน์, 2517 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Shoban, 1950) มีความอหังการขี้เกียจเห็นน้อย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อย (เฉลิมพล คันสกุล, 2521 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Baldwin, 1948 : 127 - 136) และทำให้ความสามารถในการอ่าน และนิสัยรักการอ่านต่ำกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

จากผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูจากปู่ย่าทวดมีผลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ดังนั้นปู่ย่าทวดจึงมีอิทธิพลและความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างมากในการที่จะเลือกใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพื่อให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านสูงขึ้น

2. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากปู่ย่าทวดในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากปู่ย่าทวดในระดับน้อย

จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากปู่ย่าทวดในระดับมากมีนิสัยรักการอ่านสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากปู่ย่าทวดในระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ วิชา วิมลณอม (2530 : 100) ที่พบว่าปู่ย่าทวดของนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านมากมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านมากกว่าปู่ย่าทวดของนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านน้อย และความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของปู่ย่าทวดในการส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สหทัย ชินสมบูรณ์ (2527 : 76 - 88) ที่พบว่า ครอบครัวมีอิทธิพลและบทบาทต่อการอ่านหรือการสร้างนิสัยรักการอ่าน และหวีศักดิ์ เกษาลัด (2528 : บทคัดย่อ) พบว่า ตัวทำนายที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับนิสัยรักการอ่าน คือประสบการณ์การส่งเสริมการอ่านจากทางบ้าน เช่น เคียงกันนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรรถนัทร ชูชม และสุภาพร ลอยศักดิ์ (2529 : 68 - 71) ได้พบว่า ถ้าปู่ย่าทวดได้ส่งเสริมให้เด็กใช้สิ่งตีพิมพ์เมื่ออายุยังน้อยในปริมาณมากเท่าใด เมื่อโตขึ้นเด็กจะอ่านสิ่งตีพิมพ์มากขึ้น การส่งเสริมการใช้สิ่งตีพิมพ์ในโอกาสของปู่ย่าทวด เกี่ยวข้องกับนิสัยการอ่านของเด็กได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม และให้เด็กมีนิสัยการอ่านที่ดีได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ นิวแมน (Neuman, 1986 : 338 - 339) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างในการอ่านของเด็กและพบว่า บทบาทของปู่ย่าทวดในการสนับสนุนการอ่านนั้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมในการใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือของเด็ก

แสดงให้เห็นว่าบทบาทของปู่ย่าทวดในการส่งเสริมการอ่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของเด็ก นั่นคือนิสัยรักการอ่านของเด็กเป็นผลมาจากบทบาทในการส่งเสริมการอ่านของปู่ย่าทวด ถ้าหากปู่ย่าทวดส่งเสริมการอ่านมากเด็กก็จะมีนิสัยรักการอ่านมาก ถ้าส่งเสริมการอ่านน้อยเด็กก็จะมีนิสัยรักการอ่านน้อยเช่นกัน

3. นิยมรักการอ่านของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับน้อย

จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก และนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนในระดับน้อย มีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

สาเหตุที่ผลการศึกษาดังกล่าวออกมาเช่นนี้ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะการสุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดับมาก และโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดับน้อย โดยใช้แบบประเมินห้องสมุดโรงเรียนที่ คณะของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นเครื่องมือในการประเมินแต่เพียงอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอ เพราะการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่โรงเรียนทั้งสองจัดขึ้นนั้นอาจจะไม่อยู่ในระดับมากหรือน้อยจริงจนส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนมีนิสัยรักการอ่านแตกต่างกันได้ นอกจากนั้นการประเมินห้องสมุดตามแบบประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินั้นเป็นเพียงการสำรวจการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและสภาพห้องสมุดโรงเรียนโดยส่วนรวมเท่านั้น ไม่อาจประเมินไปถึงประสิทธิภาพที่แท้จริงจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้

แนวทางการส่งเสริมห้องสมุดมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของงานบริการเป็นอย่างมาก การจัดกิจกรรมจะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ใช้ห้องสมุดกับบรรณารักษ์ (ธาศาศักดิ์ วชิรปรัชญาพจน์. 2519 : 22) ช่วยให้นักเรียนหันมาสนใจหนังสือมากขึ้นและสามารถปลูกฝังนิสัยรักการอ่านได้ (พวา พันธุ์เมฆา. 2525 : 156) แต่กิจกรรมห้องสมุดเป็นงานที่ห้องสมุดจัดขึ้นเป็นครั้งคราว เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน กิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการศึกษาค้นคว้า (คุณัญญาวน อินทรกำแหง และนวลจันทร์ รัตนกร. 2524 : 86) ดังนั้นบุคคลสำคัญอีกฝ่ายหนึ่งที่จะช่วยสร้างนิสัยรักการอ่านให้นักเรียนในโรงเรียนได้คือครูผู้สอน เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด เป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนโดยตรงตลอดเวลา ถ้าครูและบรรณารักษ์ได้ร่วมมือกันจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่เรียนหนังสืออย่างจริงจังก็จะช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่นักเรียนได้

ในส่วนของการสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับนักเรียนในโรงเรียน กิจกรรมส่งเสริมการอ่านเป็นเพียงส่วนหนึ่งขององค์ประกอบด้านโรงเรียนเท่านั้น การติดตามพฤติกรรมการอ่านของเด็กอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา และหาโอกาสส่งเสริมการอ่านอย่างทันท่วงทีและต่อเนื่อง ก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ครูผู้สอนต้องเป็นฝ่ายดำเนินการและร่วมกับบรรณารักษ์

พฤติกรรมการสอนของครูเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ต้องติดตามศึกษาต่อไปว่า ครูมีพฤติกรรมการสอนที่มุ่งส่งเสริมการอ่านและการค้นคว้าด้วยตนเองมากน้อยเพียงใด ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวแปรสำคัญอีกประการหนึ่ง ในส่วนขององค์ประกอบด้านโรงเรียนที่ส่งผลให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน แนวทางบรรณารักษ์จะจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากน้อยเพียงใดก็ยังเป็นเรื่องยากที่จะให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านได้ นอกจากนักเรียนที่มีนิสัยรักการอ่านเป็นทุนเดิมอยู่ก่อนแล้วซึ่งได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมด้านอื่น ๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการส่งเสริมการอ่านจากผู้อุปการะ ก็น่าจะค้นพบในการวิจัยนี้

ในส่วนของห้องสมุดเองปัจจุบันยังพบว่าห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาดังกล่าวส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาการขาดบุคลากรซึ่งเกิดจากยังไม่มีผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์อย่างแท้จริง หรืออาจมีครูประจำอยู่แต่ไม่มีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์โดยตรง ซึ่งเป็นผลให้การบริการในด้านการใช้ห้องสมุดไม่สามารถทำได้เท่าที่ควรจะเป็น (เฉลิมศรี เฉดระการ. 2525 : 68) นอกจากนี้ผู้ที่รับผิดชอบงานห้องสมุดส่วนใหญ่ต้องทำหน้าที่สอน และรับผิดชอบงานด้านอื่นในโรงเรียนอีกด้วย ทำให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องสมุดจึงไม่ต่อเนื่องและจริงจัง

จากข้อสังเกตดังกล่าวน่าจะมีส่วนทำให้นิสัยรักการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดมากและได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดน้อยไม่แตกต่างกัน ซึ่งควรจะต้องทำการศึกษาดังสาเหตุที่แท้จริงต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการต่อผู้อุปการะนักเรียนและโรงเรียนประถมศึกษาดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อผู้ปกครองนักเรียนในระดับประถมศึกษา

1.1 ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ผู้ปกครองควรมีพฤติกรรมในการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะควรมีเหตุผลยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก ให้เด็กได้รวมกิจกรรมบางอย่าง และให้อิสระแก่เด็กตามสมควร สิ่งเหล่านี้ช่วยทำให้เด็กเกิดความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่มส่งผลให้พัฒนาการทางการใช้ภาษาสูงขึ้นจนถึงระดับมีนิสัยรักการอ่านได้

1.2 ในฐานะที่บ้านเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญมาประการหนึ่งต่อตัวเด็กในด้านการอ่าน ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ให้เด็กเห็นเป็นประจำ การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง การอ่านหนังสือร่วมกับเด็ก ตลอดจนการจัดหาสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตามความต้องการและความสนใจของเด็กมาไว้ในบ้าน

1.3 การส่งเสริมให้เด็กได้อ่านหนังสืออย่างจริงจังและต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ปกครองควรกระทำเพื่อสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก โดยจัดบรรยากาศในบ้านให้อ่านง่ายต่อการอ่าน อนุญาตให้เด็กอ่านหนังสือทุกเล่มที่มีในบ้าน รวมทั้งเด็กจัดสถานที่อ่านหนังสือ ชั้นหนังสือ และให้เด็กมีหนังสือเป็นของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนประถมศึกษา

2.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทุกครั้ง บรรณารักษ์ต้องมีจุดมุ่งหมายในการจัดและสัมพันธ์กับครูผู้สอน เพื่อหากลุ่มเป้าหมายนักเรียนที่จะให้การส่งเสริมการอ่าน เพื่อให้ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสูงกว่าการจัดเพื่อนักเรียนกลุ่มใหญ่ หรือนักเรียนทั้งโรงเรียน

2.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ห้องสมุดจะต้องทำอย่างต่อเนื่อง โดยสัมพันธ์กับครูผู้สอน และจัดขึ้นตามความต้องการและสภาพปัญหาที่แท้จริงทั้งครูผู้สอนและบรรณารักษ์พบเห็น

2.3 ครูผู้สอนจะต้องมีพฤติกรรมการสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้มีโอกาสอ่านออกและค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุด และจะต้องสังเกตพฤติกรรมการอ่านของเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะได้ส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กได้ทันเวลาที่

2.4 ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูรู้จักใช้ห้องสมุดเป็นอุปกรณ์การสอน หรืออีกนัยหนึ่งคือ ให้ครูรู้จักสอนโดยใช้ห้องสมุดอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวแปรด้านความสามารถในการอ่าน โดยนำมาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่าน
2. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวแปรด้านอาชีพ รายได้และการศึกษาของผู้ปกครองที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่านของเด็ก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กวินทร์ ธรรมนุศ. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการศึกษาโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของเด็กที่มีความแตกต่างกันในด้านอารมณ์เชิงคุณและการยอมรับของกลุ่มเพื่อน. ปรินซ์ตันเพนซิล. กทม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อักสำเนา.
- จรรยา สุวรรณศักดิ์. "พัฒนาการวัยรุ่นและการอบรมเลี้ยงดู," ใน เอกสารการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน่วยที่ 3. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.
- จารุณี ศโรประการ. "โครงการรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน กับการพัฒนาหนังสือของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ," ใน สัปดาห์หนังสือแห่งชาติครั้งที่ 5. พิมพ์แจกในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติครั้งที่ 5 ณ หอประชุมคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ 28 มีนาคม - 6 เมษายน 2526.
- จิตรา วสุวนิช และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : แสงจันทร์การพิมพ์, 2526.
- จินดา จำเริญ. "กิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็ก," บรรณารักษศาสตร์ มข. 5 : 29 - 46 ; สิงหาคม 2530.
- จินตนา ทาสระ. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนที่ได้รับและไม่ได้รับหนังสือหมุนเวียน. ปรินซ์ตันเพนซิล. กทม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักสำเนา.
- จุฬามาต สุวรรณโครธ. "การอ่านเป็น," สามัญศึกษา. 23 : 27 - 30 ; ธันวาคม 2519.
- เจมส์, ครูซีลลา. "การส่งเสริมการอ่าน," แปลจาก Promoting Voluntary Reading ของ Drucella James. โดยพวา พันธุ์เมฆา วารสารบรรณศาสตร์. 3(4) : 29 - 38 ; ตุลาคม 2523.
- ฉวีลักษณ์ บุญชะกาญจน. จิตวิทยาการอ่าน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ฉวีวรรณ อุทากันท์. การทำหนังสือสำหรับเด็ก (บรรณ 441). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บุรพาสาน, 2527.

เฉลิมพล คันสกูล. พัฒนาการทางสติปัญญาและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กก่อนวัยเรียนใน
เขตการศึกษา 3. ปริญญาโท ศึกษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2521. อักส่าเนา.

เฉลิมศรี เจริญการ. การใช้ประโยชน์ห้องสมุดในโรงเรียนประถมศึกษา โครงการทดลองหลักสูตร
พุทธศักราช 2521. ปริญญาโท ศึกษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2525. อักส่าเนา.

ชุติมา สัจจานันท์. "การส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก," ประชาศึกษา. 34 : 8 - 15 ;
 พฤศจิกายน 2525.

_____. "มาแข่งขันอ่านหนังสือกันเถอะ," ใน หนังสือเพื่อลูก. หน้า 53 - 55. กรุงเทพฯ :
 สุวีริยาวัฒนะ, 2529.

ชูศรี วงศ์วิริยะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ณรงค์ ทองปาน. การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู,
 2526.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินทร ชูชม และสุภาพร ลอยด์. "การส่งเสริมการอ่านในครอบครัวกับ
 นิสัยการอ่านของเด็กวัยรุ่น," การวิจัยทางการศึกษา. 16(4) : 39 - 66 ; ตุลาคม -
 ธันวาคม 2529.

เดโช สนวนานนท์. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โอเคชั่นสโตร์, 2510.

ทวีศักดิ์ เกษาลัด. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศึกษ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
 อักส่าเนา.

ธาดาศักดิ์ วัชรปรีชาพงษ์. บริการของห้องสมุด. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูพระนคร, 2519.

นิภา แก้วศรีงาม. "พ่อ - แม่ - ลูก (ตอนลูกวัยก่อนเข้าเรียน)," ฟ้าราม. 4 : 40 - 49 ;
 มีนาคม 2528.

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์. "ห้องสมุดคุยยากกับเด็ก ๆ," แม่และเด็ก. 8(148) : 92 - 95 ;

15 มกราคม 2528.

ชั้นลือ พดกษะวัน. วรรณกรรมเด็ก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

บุญสวย เชิดเกียรติกุล. การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ผิด. กรุงเทพฯ : สารศึกษาการพิมพ์, 2525.

บุปผา ผ่องผ่อง. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับระดับสติปัญญาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523. อัดสำเนา.

ประเทิน มหาจันทร์. การสอนอ่านเบื้องต้น. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2523.

ประสาน ทิพย์ธารา. พัฒนาการเด็กและการอบรมเลี้ยงดู. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แพร่พิทยา, 2521.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์การพิมพ์, 2530.

พงษ์ศิริ ทิวาจา. การวิเคราะห์รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่มีผลต่อความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนภาษี "สุนทรวิธานกุล".

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2527. อัดสำเนา.

ทวา พันธุ์เมฆา. "การส่งเสริมการอ่านอย่างเสรีและกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน," ใน ห้องสมุดโรงเรียน : ทฤษฎีและปฏิบัติ. หน้า 155 - 198. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2525.

ทิกุล ประเสริฐศรี. "จะเตรียมตัวลูกน้อยสำหรับการอ่านได้อย่างไร," รักลูก. 38 : 122 - 126, 132 ; มีนาคม 2529.

ทุนศรี กัมภีรปกรณ. "การแนะแนวการอ่านในห้องสมุดระดับประถมศึกษา," ศึกษาศาสตร์.

1 : 76 - 80 ; ตุลาคม 2525 - มกราคม 2526.

ทูลศรี เชิดชัย. การวิเคราะห์รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของปกครองที่มีผลต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา จังหวัด

นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.

อัดสำเนา.

- เพ็ญแข ประจวบจินก. พัฒนาการวัยรุ่นและการอบรมเลี้ยงดู. กรุงเทพฯ : เอกสารการสอน
วิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.
- ภัทรภร ประจวบเกียรติ. อิทธิพลของรายการโทรทัศน์ภาคหัวค่ำต่อการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2519. อักสำเนา.
- มานิต บุญประเสริฐ. "ยุทธวิธีพัฒนาการอ่าน," จันทร์เกษม. 174 : 9 - 14 ; กันยายน -
ตุลาคม 2526.
- มารีสา รัษฎิ. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อักสำเนา.
- มาลินี นิมเสมอ. "การส่งเสริมการอ่านของเด็ก," ครู. 4 : 26 - 28 ; มกราคม 2523
- เมธินันท์ ภิญโญ. "บทบาทของพ่อ - แม่ ที่มีต่อพฤติกรรมของลูก," มิตรครู. 29(18) :
14 - 17 ; ปักษ์หลัง - กันยายน 2530.
- แมกมาส ชวลิต. "กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน," ในการรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน.
ตุลาคม - ธันวาคม 2528. หน้า 218 - 224. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2529.
- _____. "ถ้าเราอ่านหนังสือ," ใน สัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ครั้งที่ 14. หน้า 22 - 28.
กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2528.
- _____. แนวทางส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2526.
- _____. "สรุปรายงานการประชุมสัมมนาระดับชาติเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการอ่านในประเทศไทย
การใช้สารนิเทศในประเทศไทย ปัญหา และอุปสรรค แนวทางแก้ไข," ใน การสร้างสังคม
การอ่านและการใช้สารนิเทศ. หน้า 143. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย,
2530.
- รัตนา ศิริพานิช. "การเสริมความพร้อมในการเรียนอ่าน," ครูปริทัศน์. ฉบับความรู้เกี่ยวกับเด็ก,
139 - 143 ; 2522.
- รณจวน อินทรกำแหง, คุณ และนวลจันทร์ รัตนกร. ห้องสมุดโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รามินทร์, 2524.

ละม้ายมาศ ศรศักดิ์ และจรรยา สุวรรณทัต. อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็ก
รายงานวิจัยฉบับที่ 9 กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2510.

ถาวรึก, แพนซี่. รบทักลูก : ทำอย่างไรเด็กจะรักการอ่าน. แปลโดย ดวงตา (นามแฝง)
 กรุงเทพฯ : ปรีชา - ดวงตา, 2529.

วลัยกรณ อาศิตยเทียง. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีคุณลักษณะและภูมิหลังต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ :
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อักสำเนา.

วณิฐา ปวงวงศ์ธานี. กิจกรรมสำหรับห้องสมุด. กรุงเทพฯ : โอเคเอ็นส์ไทร์, 2531.

วิชาการ, กรม. การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ตุลาคม - ธันวาคม 2528. กรุงเทพฯ :
 กรมวิชาการ, 2529.

วิชา วิมลธนอม. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทและทัศนคติของผู้อุปการะ ในการส่งเสริม
การอ่านกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นอนุบาล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักสำเนา.

วิไล ประกิจ. การศึกษาสภาพและความต้องการการจัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านสำหรับห้องสมุด
โรงเรียนมัธยม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2531. อักสำเนา.

ศิริภาณุจน์ โกศลมภ์. "การสอนอ่านในชั้นประถมศึกษา," ประชาบาล. 11 : 21 - 24 ;
 ตุลาคม 2521.

ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษา. พุทธศักราช 2521. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์, 2525.

สไตเกอร์, ราฟ. ถนนสู่การอ่าน. แปลโดย สุนทร โคตรบรรเทา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น,
 2526.

สมิท คังทวิ. การอ่าน : วิชาภาษาไทย 211. กรุงเทพฯ : โอเคเอ็นส์ไทร์, 2526.

- สมพงษ์ ศิริพัฒน์. ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อในตนเอง และความรู้สึกรับผิดชอบ. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อักสาเนา.
- สมพร สุทธิพันธ์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. ดาเยเอกสาร.
- สวัสดิ์ เรืองวิเศษ. วรรณกรรมเด็ก. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2523.
- สหทัย ชินสมบูรณ์. อิทธิพลของสภาพครอบครัวที่มีต่อการอ่านของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตนำหิน. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อักสาเนา.
- สุชุม เฉลยทรัพย์. การส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์, 2529.
- _____. "นิสัยรักการอ่าน รากฐานของการพัฒนา," จันทร์เกษม, (198) : 26 - 32 ; กันยายน - ตุลาคม 2530.
- สุจินต์ หนาปฏิกุล. "การฝึกฝนให้เขาชอบรักการอ่าน," ห้องสมุด. 2 : 3 - 17 ; เมษายน - มิถุนายน 2528.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2528.
- สุรางค์ จันทรเฒ. จิตวิทยาเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2524.
- อัญชลิต พุทธมาศย์. การศึกษาเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่านและการยืมหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อักสาเนา.
- อรสา ภูมิ ปุกทุท. "เด็กกับหนังสือ," ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก. หน้า 317 - 325. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2525.
- อังกณา กล่อมฤทธิ์. ความอยากกรู้อยากเห็นและนิสัยรักการอ่านและคุณสมบัติส่วนตัวบางประการของนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดมากและนักเรียนที่ใช้ห้องสมุดน้อย. ปริญญาโท ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อักสาเนา.

- อัจฉรา สุขารมภ์. จิตวิทยาคลินิกเกี่ยวกับเด็ก. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- อัจฉรา สุขารมภ์ และคนอื่น ๆ. การอบรมเลี้ยงดู กับการพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 รายงานวิจัย ฉบับที่ 31. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- อุทัย วรสุวรรณรักษ์. "การอ่านในกลุ่มเยาวชนไทย," จันทร์เกษม. 182 : 6 - 9 ; กันยายน - ตุลาคม 2528.
- อุบล บุญชู. "การฝึกทักษะการอ่าน ประเด็นสำคัญที่ผู้คุมมองข้าม," มิตรกรุ. 4 : 13 - 16 ; 30 กุมภาพันธ์ 2524.
- เอมอร ศรีวรรณะ. "จิตินช่วยให้อุทิศพร้อมที่จะอ่านหนังสือ," ชีวิตรใหม่. 7 : 50 - 51 ; กรกฎาคม 2528.
- Alexander, Douglas Graham. "Dimension of Reading Attitude of Primary Students," Dissertation Abstracts. 44 : 124-A; July, 1982.
- Anonymous. The World Book Encyclopedia. Chicago : World Book Childcraft International Inc., 1982.
- Azam, Noor. "The Reader is Willing, But the Book Chain is Weak," Asian Book Development Newsletter. 4 : 4 - 5, 1984.
- Bamberger, Richard. Promoting the Reading Habit. Paris, UNESCO, 1975.
- Blain, Heather Ilene. "A Case Study Comparison Between Early Readers and Non-Early Readers," Dissertation Abstracts. 44 : 125-A; July, 1983.
- Braeder, Darlene. "Booktalking : a Survey of Student Reacting," Canadian Library Journal. 41 : 211 - 215; August, 1984.
- Chapman, John L. and Pam C. Zerniewha. Reading from Process to Practice. London : Ronald & Kegan Paul, 1978.
- Cohen, Dorothy H. and Marguerita Rudolph. Kindergarten and Early Schooling. 2nd ed. Englewood Cliffs : Prentice-Hall, 1984.
- Dallman, Matha and others. The Teaching of Reading. 5th ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1978.

- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed. Auckland : McGraw-Hill, 1981.
- Hafner, Lawrence E. Improving Reading in Secondary School, Selected Reading. New York : Mcmillian, 1967.
- Harris, Albert J. How to Increase Reading Ability : A Guide to Development and Remedial Methods. 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hill, 1958.
- Harris, Larry A. and Carl B. Smith. Reading Instruction : Diagnostic in the Classroom. 3rd ed. New York : Richard C. Owen Publisher Inc., 1980.
- Hover, Keneth H. and Paul M. Hollingaworth. A Handbook for Elementary School Teacher. 3rd ed. Boston : Allyn and Bacon, 1982.
- Johnson, Barbara. Reading Appraisal Guide. Melbourne (Victoria), Australian Council for Education Research, 1979.
- Judy, Stephen N. The ABC of Literacy : A Guide for Parents and Educators. New York : Oxford University, Press, 1980.
- Lamme, Linda Leonard. "Are Reading Habits and Abilities Related?," Reading Teacher. 30 : October, 1976.
- _____. "Reading with and Infant," Childhood Education. 5 : 285 - 289 ; April - May, 1980.
- Lawson, Marry Ann. "The Effects of Placement and Advertisement of Books on the Amount and Nature of Reading Done by Fourth-Grade Students," Dissertation Abstracts International. 44 : 3338-A, May, 1984.
- Lee, Carol Sue. "The Contribution of Selected Home Environmental Factors to the Reading Achievement of School Aged Children," Dissertation Abstracts. 45 : 2051-A; January, 1985.
- Long, Atan B. "Surveying and Promoting Reading Habits," Asian Book Development Newsletter. 4 : 6 - 8, 1984.
- Mc Roberts, Pamela Ann. "Effective Dyadic Parent-Child Relationship and Personalities of Parents of High School Students of Varying Achievement Levels," Dissertation Abstracts International. 47 : 3533-B; February, 1987.

Miller, Michael C. "Factors Related to Book - Sharing Behaviors of Parents and Young Children," Dissertation Abstracts. 44 : 3338-A - 3339-A; May, 1984.

✓ Morrow, Lesley Mandel. "Home and School Correlates of Early Interest in Literature," Journal of Educational Research. 4 : 211 - 230 ; March - April, 1983.

Mussen, Paul H., John L. Conger and Jerome Kagan. Child Development and Personality. 3rd ed. New York : Harper & Row, Inc., 1969.

Neuman, Susan B. "The Home Environment and Fifth Grade Student Leisure Reading," The Elementary School Journal. 86(3) : 335 - 342; January, 1986.

Smith, Nila Banton. Reading Instruction for Today's Children. New Jersey : Prentice-Hall, 1963.

Smith, Richard J. and Dale Johnson. Teaching Children to Read. New York : Addison - Wesley Publishing, 1976.

Sullivan George. A Reason to Read : A Report on an International Symposium on the Promotion of the Reading Habit. New York : Academy for Educational Development, 1976.

Thompson, Barbara Jean. "Parents' Perceptions of their Roles and Needs as Related to their Children's Reading Development," Dissertation Abstracts. 42 : 1079-A - 1080-A; September, 1981.

Tinker, Miles A. and Constance McCullough. Teaching Elementary Reading. 2nd ed. New York : Appleton - Century - Crofts, 1962.

කතෘ

แบบสอบถามชุดที่ 1

แบบสอบถามนิสัยรักการอ่าน

คำชี้แจง

1. คำถามแต่ละข้อจะมีคำตอบ 5 ตัวเลือก เมื่อนักเรียนอ่านคำถามที่ละข้อแล้ว ขอให้พิจารณาว่า คำตอบข้อใดเป็นคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนมากที่สุด ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนในช่องนั้นเพียงช่องเดียว ความหมายของแต่ละช่อง คือ

- เป็นจริงมากที่สุด หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ
 เป็นจริงมาก หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นเกือบทุกครั้ง
 เป็นจริงปานกลาง หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว
 เป็นจริงน้อย หมายถึง การกระทำที่นาน ๆ จึงจะมีโอกาสกระทำ
 เป็นจริงน้อยที่สุด หมายถึง การกระทำที่ไม่เคยเกิดขึ้นเลย

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ลำดับที่	ข้อความ	เป็นจริงมากที่สุด	เป็นจริงมาก	เป็นจริงปานกลาง	เป็นจริงน้อย	เป็นจริงน้อยที่สุด
1	เมื่อข้าพเจ้าต้องอยู่บ้านคนเดียวข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือ.....			✓		
2	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือการ์ตูน.....		✓			

จากตัวอย่างข้างบน เมื่อข้าพเจ้าต้องอูบ้านคนเดียวข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือ นักเรียนทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเป็นจริงปานกลาง แสดงว่า เมื่อใดก็ตามที่นักเรียนต้องอูบ้านคนเดียว
นักเรียนจะอ่านหนังสือเป็นครั้งคราว

หรือ ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือการ์ตูน นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องเป็นจริงมาก
แสดงว่า เมื่อนักเรียนหาหนังสืออ่านจะหาหนังสือการ์ตูนอ่านเกือบทุกครั้ง

3. คำตอบของนักเรียนในแต่ละข้อไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิดแต่อย่างใด ขอให้นักเรียน
ทำแบบสอบถามด้วยความสบายใจ และพยายามตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

4. แบบสอบถามชุดนี้มี 30 ข้อ ขอให้นักเรียนทำทุกข้อ

ลำดับที่	ข้อความถาม	เป็นจริง มากที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ปานกลาง	เป็นจริง น้อย	เป็นจริง น้อยที่สุด
1.	เมื่อเวลาว่างข้าพเจ้าจะใช้เวลา ว่างด้วยการอ่านหนังสือ.....					
2.	ข้าพเจ้าจะพูดคุยกับเพื่อน ๆ ถึง เรื่องราวในหนังสือที่ได้อ่านมา.....					
3.	ข้าพเจ้าแนะนำหนังสือที่ข้าพเจ้า อ่านมาแล้วให้เพื่อน ๆ อ่านด้วย.....					
4.	เมื่อเกิดความสงสัยในเรื่องหนึ่ง ข้าพเจ้าจะหาหนังสือเกี่ยวกับ เรื่องนั้นมาอ่าน.....					
5.	ข้าพเจ้ามีหนังสือจากห้องสมุด โรงเรียนไปอ่านที่บ้าน.....					
6.	ในวันหยุดข้าพเจ้าใช้เวลาดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ หรือเล่นจนไม่มีเวลาอ่าน หนังสือ.....					

ลำดับที่	ข้อความ	เป็นจริง มากที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ปานกลาง	เป็นจริง น้อย	เป็นจริง น้อยที่สุด
7.	ข้าพเจ้าย่านหนังสือ เมื่อครูหรือ ผู้ปกครองสั่งให้อ่านเท่านั้น					
8.	หนังสือที่ข้าพเจ้าชอบอ่านคือ หนังสือ เรื่องสั้น.....					
9.	หนังสือที่ข้าพเจ้าชอบอ่านคือ หนังสือ นิทาน.....					
10.	หนังสือที่ข้าพเจ้าชอบอ่านคือ หนังสือ เรียน.....					
11.	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือพิมพ์.....					
12.	ข้าพเจ้าเล่าเรื่องราวจากหนังสือ ที่อ่านมาให้พ่อแม่และน้องของข้าพเจ้าฟัง.....					
13.	ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือก่อนนอนเป็น ประจำ.....					
14.	ถ้าข้าพเจ้ามีเงินเหลือ ข้าพเจ้าจะ เก็บเงินไว้เพื่อซื้อหนังสือ.....					
15.	ในการอ่านหนังสือแต่ละครั้ง ข้าพเจ้า อ่านหนังสือใดไม่นาน ก็จะรู้สึกเบื่อ.....					
16.	ข้าพเจ้าคิดว่าการอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่ มีประโยชน์.....					
17.	การอ่านหนังสือช่วยให้เป็นคนทันต่อ เหตุการณ์.....					

ลำดับที่	ข้อความ	เป็นจริง มากที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ปานกลาง	เป็นจริง น้อย	เป็นจริง น้อยที่สุด
18.	การอ่านหนังสือถือว่าเป็นการพักผ่อน ได้ทางหนึ่ง.....					
19.	การอ่านหนังสือมาก ๆ ช่วยให้การ เรียนวิชาน่าขึ้น.....					
20.	การอ่านหนังสือช่วยให้เกิดความ สนุกสนานเพลิดเพลิน.....					
21.	ขณะที่ข้าพเจ้าอ่านหนังสือ ข้าพเจ้า รู้สึกเวลาหมดไปอย่างรวดเร็ว.....					
22.	ข้าพเจ้าจะอ่านหนังสือ เฉพาะตอน ใกล้สอบเท่านั้น.....					
23.	ข้าพเจ้าเห็นว่า การซื้อหนังสือมา อ่าน ทำให้สิ้นเปลืองเงิน.....					
24.	เมื่อครูให้ไปอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อน การเรียน ข้าพเจ้าเห็นว่า เป็นสิ่ง ที่น่าเบื่อ.....					
25.	ข้าพเจ้าอยากให้อาจารย์มีหนังสือไว้ใน ห้องเรียน.....					
26.	เมื่อข้าพเจ้าต้องเดินทางไปในที่ต่าง ๆ ข้าพเจ้าจะนำหนังสือติดตัวไปด้วย.....					
27.	ข้าพเจ้าชอบให้มีการนำนักเรียน เข้าไปเรียนในห้องสมุด.....					

ลำดับที่	ข้อความ	เป็นจริง มากที่สุด	เป็นจริง มาก	เป็นจริง ปานกลาง	เป็นจริง น้อย	เป็นจริง น้อยที่สุด
28.	ในขณะที่พักกลางวันข้าพเจ้าจะไป อ่านหนังสือในห้องสมุด.....					
29.	เมื่อเรียนเรื่องต่าง ๆ ใน ห้องเรียนแล้ว ข้าพเจ้าจะไปหา หนังสือในห้องสมุดมาอ่านเพิ่มเติม ความรู้.....					
30.	ถ้าข้าพเจ้าจับฉลากได้หนังสือ จะ นำไปแลกเปลี่ยนของอย่างอื่นที่ชอบ มากกว่านี้.....					

แบบสอบถามชุดที่ 2

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูนักเรียนของครูปกครอง

คำชี้แจง

โปรดอ่านคำถามและคำตอบให้ครบทุกข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย X ลงบนตัวอักษร
ที่นักเรียนคิดว่าตรงหรือใกล้เคียงกับการปฏิบัติของครูปกครองต่อตัวนักเรียนเองมากที่สุด หรือคิดว่า
ครูปกครองต้องปฏิบัติเช่นนั้น

ตัวอย่าง

การทำการบ้านของนักเรียน

- ☒ ครูปกครองปล่อยให้ทำการบ้านเอง
- ข. ครูปกครองคอยดูแลตลอดเวลา
- ค. ทำการบ้านเมื่อไหร่ก็ได้ตามใจชอบ

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูนักเรียนของครูปกครอง

การสร้างความรู้สึกผูกพันรักใคร่ระหว่างครูปกครองกับนักเรียน

1. การเอาใจใส่กวตชนในเรืองการเรียน
 - ก. ไมเคยช้คำถามเกียวกัการเรียน
 - ข. ช้คำถามเกียวกัการเรียนตลอดเวลา
 - ค. ช้คำถามเกียวกัการเรียนเป็นครั้งคราวแต่สม่ำเสมอ
2. เมื่อนักเรียนสอบไคคะแนนต่ำ
 - ก. ครูปกครองไมเคยตำหนิหรือช้คำถามให้ไมสบายใจ
 - ข. ครูปกครองช้คำถามสาเหตุและแนะนำให้หาทางแก้ไช
 - ค. ครูปกครองคาคโทษไวดาครั้งค่อไปทำคะแนนไมค้จะถูกทำโทษ
3. เมื่อนังวันเกิดของนักเรียน
 - ก. ครูปกครองบอกให้ปรัปรุงตนเองให้ค้ขึ้น
 - ข. ครูปกครองให้คำแนะนำในการปฏิบัติคนให้เป็นคนค้
 - ค. ครูปกครองไมเคยจำไถว่าวันเกิดของนักเรียนค้อวันไค
4. เมื่อนักเรียนกลับบ้านเย็นค่ำ หรือกลับบ้านผิดเวลา
 - ก. ถูกค้กไคอนที่กลับบ้านเย็นค่ำ หรือกลับบ้านผิดเวลา
 - ข. ครูปกครองไมเคยสนใจว่าจะกลับเวลาไค
 - ค. ถูกสอบถามสาเหตุที่กลับบ้านผิดเวลา หรือกลับบ้านเย็นค่ำ
5. เมื่อนักเรียนซื้อขนมหรือสิ่งของมาฝากครูกรองไคยที่ไมไคบอกกล่าวล่วงหน้า
 - ก. ห้ามซื้ออ้กค่อไป
 - ข. แสดงความชมเชย
 - ค. ไมสนใจกับขนมหรือสิ่งของที่ซื้อมาฝาก

การแต่งกาย

6. การดูแลเกี่ยวกับการแต่งกาย
 - ก. ให้ใส่เสื้อผ้าตามที่สุภาพกรองจัดไว้ให้
 - ข. ให้จัดหาและเตรียมเสื้อผ้าเองตามใจชอบ
 - ค. สุภาพกรองให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแต่งกาย
7. การเลือกสีของเสื้อผ้า
 - ก. สุภาพกรองให้เลือกสีเองตามใจชอบ
 - ข. สุภาพกรองเลือกสีที่เหมาะสมให้
 - ค. สุภาพกรองให้คำแนะนำในการเลือกสีของเสื้อผ้าแล้วให้ตัดสินใจเลือกสีเอง
8. การซักผ้า
 - ก. สุภาพกรองปล่อยให้ทำเองตามใจชอบ
 - ข. สุภาพกรองควบคุมในการซักผ้าตลอดเวลาในการทำงาน
 - ค. สุภาพกรองอธิบายถึงการซักผ้าที่สะอาดเรียบร้อย แล้วปล่อยให้ทำเอง
9. เมื่อทำเสื้อผ้าที่เพิ่งซื้อใหม่มาใหม่ประอะเปื้อน
 - ก. สุภาพกรองเฉย ๆ ไม่ทำอะไร
 - ข. สุภาพกรองเตือนว่าครั้งต่อไปให้ระวัง
 - ค. สุภาพกรองทำโทษและให้ถอดซักทันที
10. เมื่อนักเรียนอยากได้เสื้อผ้าชุดใหม่ที่ไม่ใช่ชุดนักเรียน หรือของเล่นชิ้นใหม่
 - ก. สุภาพกรองแสดงท่าทีว่าไม่สนใจ ทั้ง ๆ ที่ทราบว่ายากได้
 - ข. สุภาพกรองบอกว่าถ้าจะซื้อให้ก็จะซื้อให้เอง ห้ามร้องขอให้ซื้อ
 - ค. สุภาพกรองบอกว่าต้องใช้เงินในค่านอื่นที่จำเป็นกว่านี้ก่อน แล้วจะซื้อให้ในภายหลัง

การทดสอบ

11. เมื่อนักเรียนร้องเพลงในบ้าน
 - ก. ผู้ปกครองขอร้องให้ร้องเพลงเบา ๆ
 - ข. ผู้ปกครองเพิกเฉย และไม่สนใจว่าจะร้องเพลงอะไร
 - ค. ผู้ปกครองห้ามร้องเพลง เพราะเป็นการรบกวนผู้อื่น
12. การขออนุญาตไปเที่ยวเพื่อทัศนศึกษาในวันหยุด
 - ก. ผู้ปกครองมักจะอนุญาตให้ไป เพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์
 - ข. ผู้ปกครองไม่สนใจว่านักเรียนจะขออนุญาตหรือไม่
 - ค. ผู้ปกครองไม่อนุญาต เพราะเห็นว่ายานพาหนะที่กว่าไปเที่ยวนอกบ้าน
13. เมื่อนักเรียนขออนุญาตทำสวนครัว หรือปลูกต้นไม้ในบริเวณบ้าน
 - ก. ผู้ปกครองอนุญาตให้ทำใดก็ตามใจชอบ โดยไม่สนใจว่าจะปลูกอะไร อย่างไร
 - ข. ผู้ปกครองอนุญาต และแนะนำวิธีปลูกตลอดจนการดูแลรักษา
 - ค. ผู้ปกครองไม่อนุญาต เพราะจะทำให้เสียเวลาดูหนังสือและทำการบ้าน
14. การฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์
 - ก. ส่วนใหญ่เลือกฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์ตามรายการที่นักเรียนสนใจ
 - ข. ส่วนใหญ่ต้องฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์ตามรายการที่ผู้ปกครองสนใจ
 - ค. ส่วนใหญ่ฟังวิทยุหรือดูโทรทัศน์ร่วมกับผู้ปกครอง โดยเลือกรายการร่วมกัน
15. เมื่อนักเรียนนอนหลับในเวลากลางวัน
 - ก. ผู้ปกครองไม่เคยดูหรือซักถามสาเหตุในการนอนกลางวันเลย
 - ข. ผู้ปกครองถามสาเหตุในการนอนกลางวันเมื่อตื่นนอนทุกครั้ง
 - ค. ผู้ปกครองปลุกให้ตื่นทันที และให้เหตุผลว่าไม่ใช่เวลาที่จะนอน

การดูแลสุขภาพ

16. เมื่อนักเรียนปวดศีรษะเป็นไข
 - ก. ผู้ปกครองเฝ้าดูและอย่างใกล้ชิด
 - ข. ให้ยารับประทานเอง
 - ค. ตักเตือนให้ระวังรักษาสุขภาพ
17. การเอาใจใส่เมื่ออากาศเย็น
 - ก. เป็นเรื่องของนักเรียนที่จะต้องช่วยตนเองในการดูแลสุขภาพ
 - ข. ผู้ปกครองบังคับให้ใส่เสื้อกันหนาวตลอดเวลา
 - ค. ให้คำแนะนำและดูแลในการรักษาสุขภาพ
18. การหัดสูบบุหรี่และดื่มเหล้า
 - ก. คาดว่าผู้ปกครองจะต้องห้ามอย่างรุนแรงเพื่อไม่ให้กระทำอีก
 - ข. คาดว่าผู้ปกครองจะต้องตักเตือนและแนะนำถึงโทษของการสูบบุหรี่และดื่มเหล้า
 - ค. คาดว่าผู้ปกครองจะต้องตำหนิ และอนุญาตให้ทำในเวลาเขาสังคม
19. เมื่อนักเรียนรับประทานอาหารได้น้อยกว่าปกติ
 - ก. ผู้ปกครองบังคับให้รับประทานมาก ๆ เมื่อเห็นว่ารับประทานได้น้อย
 - ข. ผู้ปกครองไม่บังคับในเรื่องรับประทานอาหารน้อยหรือมากในทุก ๆ มื้อ
 - ค. ผู้ปกครองถามถึงสาเหตุที่รับประทานอาหารได้น้อย และหาทางแก้ไข
20. เมื่อนักเรียนออกไปวิ่งเล่นกลางสายฝน
 - ก. ผู้ปกครองตักเตือนเพื่อไม่ให้ไปเล่นอีก
 - ข. ผู้ปกครองปล่อยให้เล่นอย่างสนุกสนาน
 - ค. ผู้ปกครองเรียกเขากลับมาแล้วเช็ดตัวให้แห้ง และบอกถึงโทษของการเล่นตากฝน

ความรับผิดชอบของตนเองและสังคม

21. เมื่อนักเรียนต้องการเงินใช้จ่ายเป็นรายสัปดาห์
 - ก. ผู้ปกครองต้องไม่เห็นด้วย เพราะอาจใช้หมดเร็ว
 - ข. ผู้ปกครองต้องเห็นด้วย เพราะเป็นความต้องการของนักเรียน
 - ค. ผู้ปกครองต้องเห็นด้วย แต่ต้องอบรมให้รู้คุณค่าของเงินและการใช้เงิน
22. การเลือกอาชีพในอนาคตของนักเรียน
 - ก. ผู้ปกครองไม่เคยพูดถึงเรื่องนี้ แต่คาดว่าต้องทำงานตามที่ผู้ปกครองต้องการ
 - ข. ผู้ปกครองไม่เคยพูดถึงเรื่องนี้ แต่คาดว่าสามารถทำงานอะไรก็ได้ตามใจตนเอง
 - ค. ผู้ปกครองเคยพูดแนะนำในการเลือกอาชีพ แต่ไม่เคยบอกว่าต้องทำงานอะไร
23. เมื่อนักเรียนต้องการห้องนอน ตู้ใส่เสื้อผ้า ชั้นวางของ หรือพื้นที่บางส่วนของบ้าน เป็นของตนเอง
 - ก. ผู้ปกครองอนุญาต เพราะไม่เคยห้ามไม่ว่าจะทำอะไร
 - ข. ผู้ปกครองไม่อนุญาต โดยให้เหตุผลว่ายังไม่ถึงเวลาควรทำตามที่คุณใหญ่บอกดีที่สุด
 - ค. ผู้ปกครองอนุญาตให้รับผิดชอบดูแลด้วยตนเอง พร้อมทั้งให้คำแนะนำ
24. เมื่อนักเรียนต้องการเข้าร่วมโครงการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง ในระหว่างปีภาค หรือโครงการอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกันนี้
 - ก. ผู้ปกครองอนุญาต เพราะจะทำอะไรก็ไม่เคยห้าม
 - ข. ผู้ปกครองไม่อนุญาตแน่นอน เพราะเคยบอกว่างานลักษณะเช่นนี้ พัฒนาบ้านตนเองดีกว่า
 - ค. ผู้ปกครองอนุญาตแน่นอน เพราะเคย และแนะนำให้ทำงานลักษณะเช่นนี้มาก่อน
25. เมื่อนักเรียนต้องการเป็นนักกีฬาของโรงเรียน
 - ก. ผู้ปกครองไม่เคยทราบว่านักเรียนเล่นกีฬาประเภทใดเป็นบ้าง
 - ข. ผู้ปกครองไม่อนุญาต เพราะจะทำให้เสียเวลาในการเรียน
 - ค. ผู้ปกครองสนับสนุนและแนะนำเกี่ยวกับการเล่นกีฬาและการเรียนตลอดมา

การคบเพื่อน

26. เมื่อนักเรียนออกไปเล่นกับเพื่อนข้างบ้านเมื่อมีเวลารว่าง
 - ก. ผู้ปกครองอนุญาตและให้คำแนะนำในการเล่นกับเพื่อน
 - ข. ผู้ปกครองไม่เคยรู้ว่าไม่ว่าจะออกไปเล่นกับใครที่ไหน
 - ค. ผู้ปกครองไม่อนุญาต เพราะเกรงจะเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
27. เมื่อนักเรียนขออนุญาตไปเที่ยวกับเพื่อน
 - ก. ผู้ปกครองไม่อนุญาตเพราะอาจเกิดอันตราย
 - ข. ผู้ปกครองอนุญาตให้ไปโดยไม่สนใจว่าจะไปเที่ยวที่ไหน
 - ค. ผู้ปกครองอนุญาตให้ไปพร้อมกับตัวเด็กในหวังอันตราย
28. เมื่อนักเรียนพาเพื่อนมาเล่นที่บ้าน
 - ก. ผู้ปกครองพูดคุยกับเพื่อนของนักเรียนบ้าง
 - ข. ผู้ปกครองห้ามพาเพื่อนมาเล่นที่บ้าน
 - ค. ผู้ปกครองไม่เคยสนใจว่าจะพาใครมาเล่น และเล่นกันอย่างไร
29. การคบเพื่อนของนักเรียน
 - ก. ต้องขอความเห็นจากผู้ปกครอง
 - ข. ผู้ปกครองแนะนำถึงการคบเพื่อนที่ดี
 - ค. ผู้ปกครองไม่เคยสนใจว่าจะคบเพื่อนคนไหน
30. เมื่อนักเรียนให้เพื่อนยืมสิ่งของ
 - ก. เมื่อผู้ปกครองทราบจะชมเชยที่รู้จักเอื้อเฟื้อ
 - ข. เมื่อผู้ปกครองทราบจะให้ไปเอาคืนจากเพื่อนทันที
 - ค. ผู้ปกครองไม่เคยสนใจว่าจะให้เพื่อนยืมอะไร

ความมีระเบียบวินัย

31. การเก็บเสื้อผ้าที่ใส่แล้วของนักเรียน
 - ก. ผู้ปกครองทำโทษทันทีหากพบว่าทำไมเป็นระเบียบ
 - ข. ผู้ปกครองอธิบายถึงการเก็บเสื้อผ้าที่เป็นระเบียบ และปล่อยให้ทำเอง
 - ค. ผู้ปกครองไม่สนใจสนใจว่าจะวางเสื้อผ้าไว้ที่ใด
32. การขามต้นของนักเรียน
 - ก. ผู้ปกครองปล่อยให้ขามต้นด้วยตนเองมานานแล้ว
 - ข. ผู้ปกครองให้ขามต้นพร้อมกับผู้ปกครองทุกครั้งแม้กระทั่งทุกวันนี้
 - ค. ผู้ปกครองเรียกให้ขามต้นพร้อมกัน แนะนำถึงวิธีขามต้น และบางครั้งก็ปล่อยให้ขามเอง
33. เมื่อนักเรียนรับประทานอาหารไม่ตรงเวลา
 - ก. ผู้ปกครองไม่เคຍบังคับว่าจะรับประทานเวลาใด
 - ข. ผู้ปกครองบังคับให้รับประทานให้ตรงเวลาทุกครั้ง
 - ค. ผู้ปกครองให้เหตุผลถึงประโยชน์ของการรับประทานอาหารตรงเวลา พร้อมทั้งชักชวนให้ทำตาม
34. เมื่อนักเรียนรับประทานอาหารไม่เรียบร้อย
 - ก. ผู้ปกครองตักเตือนและแนะนำถึงการรับประทานอาหารที่ถูกต้อง
 - ข. ผู้ปกครองทำโทษทันทีและบังคับให้รับประทานอาหารให้เรียบร้อย
 - ค. ผู้ปกครองปล่อยให้รับประทานอาหารตามสบาย และให้เรียนรู้จากโรงเรียน
35. เมื่อนักเรียนนอนต้นสาย
 - ก. ผู้ปกครองปลุกและทำโทษทันที เพื่อไม่ให้นอนต้นสายอีก
 - ข. ผู้ปกครองไม่บังคับว่าจะต้องตื่นนอนเวลาใด
 - ค. ผู้ปกครองปลุกและถามสาเหตุที่นอนต้นสาย

การสร้างนิสัยรักการอ่าน

36. เมื่อนักเรียนไม่อ่านหนังสือ
 - ก. ผู้ปกครองบังคับให้อ่านหนังสือให้มาก ๆ เพื่อให้ชอบอ่านหนังสือ
 - ข. ผู้ปกครองสอบถามสาเหตุที่ไม่อ่านหนังสือ เพื่อหาทางแก้ไข
 - ค. ผู้ปกครองไม่เคยบังคับหรือสอบถามเรื่องการอ่านหนังสือ เพราะถือว่าเป็นเรื่องธรรมชาติของเด็ก
37. เมื่อนักเรียนซื้อหนังสือมาอ่านเองที่บ้าน
 - ก. ผู้ปกครองไม่ให้ซื้อมาอ่านอีก
 - ข. ผู้ปกครองแนะนำว่าควรอ่านในเวลาว่าง
 - ค. ผู้ปกครองไม่เคยสนใจว่าจะอ่านหนังสือประเภทใด
38. เมื่อนักเรียนอ่านข้อความในหนังสือไม่ได้
 - ก. ผู้ปกครองไม่เคยทราบ เพราะไม่เคยบอกให้ทราบ
 - ข. ผู้ปกครองจะดู และให้แก้ไขตนเองเพื่อให้อ่านให้ได้ทันทีที่ทราบ
 - ค. ผู้ปกครองจะคอยดูแล และให้คำแนะนำวิธีอ่านข้อความที่อ่านไม่ได้
39. เมื่อนักเรียนขอเงินไปซื้อหนังสือ
 - ก. ผู้ปกครองให้ซื้อหนังสือใดก็ตามใจชอบ
 - ข. ผู้ปกครองให้คำแนะนำในการเลือกซื้อหนังสือ
 - ค. ผู้ปกครองไม่ให้เงินไปซื้อ แต่ให้อ่านเฉพาะหนังสือที่ซื้อมาให้อ่าน
40. การจัดหาหนังสือให้นักเรียนอ่านที่บ้าน
 - ก. ไม่เคยจัดหาหนังสืออื่น ๆ นอกเหนือจากหนังสือเรียน
 - ข. จัดหาหนังสือประเภทสารคดีที่มีประโยชน์แต่เพียงอย่างเดียว
 - ค. จัดหาหนังสือตามความสนใจของนักเรียน และมีประโยชน์ในการอ่าน

แบบสอบถามชุดที่ 3

แบบสอบถามการได้รับการส่งเสริมการอ่านจากครูปกครอง

คำชี้แจง

คำถามแต่ละข้อจะมีคำตอบ 5 ตัวเลือก เมื่อนักเรียนอ่านคำถามแล้ว ขอให้พิจารณาว่าคำตอบข้อใดเป็นคำตอบที่ตรงกับการปฏิบัติตนของครูปกครองของนักเรียนมากที่สุด ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติตนนี้ ๆ เพียงช่องเดียว

ตัวอย่าง

ลำดับที่	ข้อความถาม	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
1	ครูปกครองซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่านที่บ้าน.....	✓				
2	ครูปกครองเล่านิทานให้นักเรียนฟัง				✓	

แบบสอบถามการให้บริการส่งเสริมการอ่านจากตู้ปกรอง

ลำดับที่	ข้อความถาม	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
1.	ตู้ปกรองขอให้นักเรียนเล่า เรื่องจากที่เคยอ่านในหนังสือ.....					
2.	ตู้ปกรองเล่าเรื่องจากที่ท่าน เคยอ่านในหนังสือ.....					
3.	ตู้ปกรองเล่านิทานให้นักเรียนฟัง.....					
4.	ตู้ปกรองอ่านข้อความที่น่าสนใจ จากหนังสือให้ฟัง.....					
5.	ตู้ปกรองอ่านบทหรือบทกวีให้ นักเรียนฟัง.....					
6.	ตู้ปกรองรวมเล่มปริศนาคำทาย กับนักเรียน.....					
7.	ตู้ปกรองแนะนำรายการโทรทัศน์ บางรายการให้นักเรียนชม.....					
8.	ตู้ปกรองรวมชมรายการโทรทัศน์ กับนักเรียน และพูดถึงเรื่องที่ชมหลัง จบรายการแล้ว.....					
9.	ตู้ปกรองแนะนำรายการวิทยุ บางรายการให้นักเรียนฟัง.....					
10.	ตู้ปกรองรวมฟังรายการวิทยุกับ นักเรียน และพูดถึงเรื่องที่ฟังหลังจาก จบรายการแล้ว.....					

ลำดับที่	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
11.	ผู้ปกครองอนุญาตให้อ่านหนังสือ นวนิยายได้.....					
12.	ผู้ปกครองอนุญาตให้อ่านหนังสือ การ์ตูนได้.....					
13.	ผู้ปกครองเคยซื้อหนังสือให้ตามที่ นักเรียนขอ.....					
14.	ผู้ปกครองเคยซื้อหนังสือ เกมส์ ให้เป็นรางวัลในโอกาสพิเศษ.....					
15.	ผู้ปกครองเคยซื้อหนังสือการ์ตูน หนังสือภาพ เกมส์ ให้โดยที่ นักเรียนไม่ขอ.....					
16.	ผู้ปกครองซื้อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารมาอ่านที่บ้าน.....					
17.	นักเรียนเป็นผู้ปกครองใช้เวลาว่าง อ่านหนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ที่บ้าน.....					
18.	ผู้ปกครองแนะนำให้นักเรียนบอกรับ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ที่มี จำหน่ายในท้องตลาด.....					
19.	ผู้ปกครองและนักเรียนช่วยกันจัด วางหนังสือพิมพ์ในบ้านให้เป็น ระเบียบสวยงาม.....					

ลำดับที่	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
20.	ผู้ปกครองเคยแนะนำให้ใช้ พจนานุกรม และหนังสืออื่น ๆ เมื่อมีปัญหาของใจ.....					
21.	เมื่อเกิดปัญหาของใจ ผู้ปกครอง ให้ไปหาคำตอบโดยการค้นคว้า ด้วยตนเอง.....					
22.	ผู้ปกครองเคยแนะนำรายชื่อ หนังสือใหม่ให้ทราบและให้ไปหา อ่าน.....					
23.	ผู้ปกครองเคยแนะนำให้นักเรียน เป็นสมาชิกห้องสมุด ชมรมห้อง สมุด ชมรมส่งเสริมการอ่าน ใน โรงเรียน.....					
24.	ผู้ปกครองอนุญาตให้หยิบหนังสือที่ มีในบ้าน อ่านได้ทุกเล่ม.....					
25.	ผู้ปกครองเคยพาไปร้านขาย หนังสือ เพื่อซื้อหนังสือ.....					
26.	ผู้ปกครองเคยพาไปใช้ห้องสมุด ประชาชน หรือห้องสมุดอื่น ๆ					
27.	ผู้ปกครองชี้แนะหรือสนับสนุนให้ นักเรียนวาดภาพประกอบเรื่อง ที่อ่าน					

ลำดับที่	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
28.	ผู้ปกครองเคยแนะนำ หรือ สนับสนุนให้นักเรียนร่วมทำ ปัญหา วาดภาพแข่งขัน ตามที่ ประกาศในหนังสือพิมพ์ หรือ วารสาร.....					
29.	ผู้ปกครองมักจะซื้อหนังสือที่ นักเรียนชอบอ่านมาอ่านที่ บ้าน.....					
30.	ผู้ปกครองกล่าวชมเมื่อเห็นนักเรียน อ่านหนังสือ.....					

แบบประเมินผลการประกวดห้องสมุดโรงเรียนดีเด่น

งานดำเนินการประเมิน (การจัดมุมหนังสือและห้องสมุดโรงเรียน) ปีงบประมาณ 2533

แบบประเมินผลการประกวดห้องสมุดโรงเรียนดีเด่น (ห้องสมุดโรงเรียนดีเด่นที่มีนักเรียน 120 คน ลงมา ห้องสมุดโรงเรียนดีเด่นที่มีนักเรียน 121 - 300 คน และห้องสมุดโรงเรียนดีเด่นที่มีนักเรียน 301 คนขึ้นไป) ประกอบด้วยหัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

1. สถานที่และครุภัณฑ์
2. ทรัพยากร
3. การจัดกิจกรรม
4. การดำเนินงานของห้องสมุด
5. การบริการ
6. ผลการดำเนินงาน

มีแนวทางในการประเมิน และการให้คะแนน ข้อละ 1 คะแนน ดังนี้

1. สถานที่และครุภัณฑ์ (2 คะแนน)

- 1.1 ลักษณะทางกายภาพของห้องสมุด เช่น ไฟฟ้า ทิศทางลม ห่างจากเสียงรบกวน ความสะดวกสบาย
- 1.2 ความเหมาะสมของครุภัณฑ์กับจำนวนหนังสือและวัสดุห้องสมุด

2. ทรัพยากร (3 คะแนน)

- 2.1 ความเพียงพอของหนังสือแต่ละสาขาวิชา (กลุ่มประสบการณ์)
- 2.2 จำนวนหนังสือพิมพ์ วารสาร และสิ่งพิมพ์
- 2.3 สภาพการใช้หนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร และสิ่งพิมพ์

3. การจัดกิจกรรม (25 คะแนน)

3.1 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนค้นคว้าหนังสือห้องสมุด
อย่างสม่ำเสมอ

3.2 ครูจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมโดยให้นักเรียนค้นคว้าหนังสือห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอ

3.3 ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไปนี้

- ☐ เลาน์ทาน
- ☐ ประชวรการอ่านทำนองเสนาะ
- ☐ ประชวรการอ่านรอยแหว
- ☐ ประชวรการเขียนเรียงความ
- ☐ ประชวรคัลลัทยมือ
- ☐ ประชวรควาคภาพ
- ☐ จักป้าชนิเทศ
- ☐ จักนิทรรตการ
- ☐ เลาเรื่องหนังสือ
- ☐ แฉะน้าหนังสือใหม่
- ☐ แฉงขันตอบปัญหา
- ☐ ตอบปัญหาจากหนังสือ
- ☐ เสนอชาวประจ้าวัน
- ☐ แสคังผลงานของนักเรียน
- ☐ อื่น ๆ

.....

3.4 กรูจักกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนต่อไปนี้

- ☐ จัดสัปดาห์ความรู้จากสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน
- ☐ เล่าเรื่องจากสารานุกรมและหนังสือห้องสมุด
- ☐ ประกวดเล่าเรื่องจากสารานุกรมและหนังสือห้องสมุด
- ☐ หาปัญหาจากสารานุกรมและหนังสือห้องสมุด
- ☐ ประกวดเรียงความ
- ☐ แข่งขันข้อความจากสารานุกรมและหนังสือห้องสมุด
- ☐ จักรัทธิการ
- ☐ อื่น.....

.....

4. การดำเนินงานของห้องสมุด (10 คะแนน)

- 4.1 มีการวางแผนการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน
- 4.2 มีกำหนดการหรือตารางการใช้ห้องสมุด
- 4.3 มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงความสำคัญของห้องสมุด
- 4.4 มีการจัดหมวดหมู่เพื่อสะดวกต่อการค้นคว้า
- 4.5 มีการลงทะเบียนหนังสือให้เป็นปัจจุบัน
- 4.6 มีการทำบัตรรายการ
- 4.7 มีการจัดมุมสบาย หรือมุมเกม
- 4.8 มีการทำสถิติผู้ใช้ห้องสมุด
- 4.9 ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้ครูใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน
- 4.10 ผู้บริหารโรงเรียนติดตาม และประเมินผลการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน

5. การบริการ (16 คะแนน)

- 5.1 ประเมินให้แก่นักเรียนใหญ่รู้จักการใช้ห้องสมุด
- 5.2 ให้เด็กและครูอ่านและยืมหนังสือโดยเสรี
- 5.3 บริการแนะนำหนังสือให้นักเรียน
- 5.4 จัดหนังสือประกอบการเรียนการสอนให้ครู
- 5.5 แนะนำครูให้ทราบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้หนังสือ
- 5.6 ส่งเสริมให้มีการใช้สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน และหนังสือห้องสมุดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- 5.8 บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ประจำสัปดาห์
- 5.9 จัดทำรายการหนังสือใหม่สำหรับครูและนักเรียน
- 5.10 บริการหนังสือเพื่อใช้ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 5.11 ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างดี
- 5.12 ผู้ช่วยครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ช่วยจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- 5.13 นักเรียนที่ช่วยงานห้องสมุด ทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี
- 5.14 ขอมหนังสือสำหรับห้องสมุดเป็นประจำ
- 5.15 จัดประกวดหนังสือเด็กซึ่งเป็นผู้เขียน
- 5.16 จัดประกวดห้องสมุดโรงเรียนดีเด่น

6. ผลการดำเนินงาน (14 คะแนน)

- 6.1 ผู้บริหารเห็นความสำคัญ และส่งเสริมให้มีการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- 6.2 ผู้บริหารสนับสนุนให้จัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

- 6.3 ครูได้รับความสะดวกในการใช้ห้องสมุดเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
อย่างสม่ำเสมอ
- 6.4 ครูเห็นความสำคัญของห้องสมุด และใช้ห้องสมุดเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
อย่างสม่ำเสมอ
- 6.5 ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ ครูและนักเรียนร่วมกันจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน
- 6.6 นักเรียนศึกษาหาความรู้โดยการค้นคว้าด้วยตนเองและเป็นกลุ่มมากขึ้น
- 6.7 นักเรียนมีความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้น
- 6.8 นักเรียนมีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น
- 6.9 นักเรียนมีเหตุผลมากขึ้น
- 6.10 นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น
- 6.11 นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น
- 6.12 นักเรียนสามารถจัด เก็บ รักษาและซ่อมหนังสือได้
- 6.13 นักเรียนที่อ่านหนังสือของห้องสมุดอย่างสม่ำเสมอมีจำนวนเพิ่มขึ้น
- 6.14 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนจากสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน
และหนังสือห้องสมุดเป็นประจำ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายวิฑูรย์ รongศรีแย้ม
วัน เดือน ปีเกิด	9 พฤษภาคม 2492
สถานที่เกิด	อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	315 ถนนรัตนกรกิจ ตำบลตลาดไชยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดชะคราม สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2521	วุฒิสำัญญ (ม.ศ.5) จากโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย์
พ.ศ. 2518	การศึกษามัธยมศึกษา (สังคมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน
พ.ศ. 2533	การศึกษามหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

บทคัดย่อ
ของ
วิฑูรย์ รongศรีแฮม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์

กุมภาพันธ์ 2534

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบนิสัยรักการอ่าน ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมการอ่านจากสุปครอง และ
การส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียนต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ธานี
ซึ่งได้รับการประเมินเป็นโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านในระดับน้อย จำนวน
40 คน และโรงเรียนนาสารซึ่งได้รับการประเมินเป็นโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
ในระดับมาก จำนวน 40 คน ในจำนวน 40 คนของแต่ละโรงเรียนประกอบด้วยนักเรียนที่ได้รับการ
การอบรมเลี้ยงดูแบบประจำอิตยและได้รับการส่งเสริมการอ่านจากสุปครองในระดับมากจำนวน
20 คน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากสุปครอง
ในระดับน้อยจำนวน 20 คน แบ่งโดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งสองโรงเรียน
ตอบแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของสุปครอง และแบบสอบถามการส่งเสริมการอ่านของสุปครอง
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ $t - test$

ผลจากการศึกษาพบว่า

1. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ประจำอิตยและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01
2. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการส่งเสริมการอ่านจาก
สุปครองในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากสุปครองในระดับน้อย มีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นิสัยรักการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการส่งเสริมการอ่าน
จากห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมการอ่านจากห้องสมุดโรงเรียนใน
ระดับน้อย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

VARIABLES RELATED TO READING HABIT OF PRATOMSUKSA V STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

WITOON RONGSRIYAEM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Library Science
at Srinakharinwirot University

February 1991

The purpose of this research is to study the reading habit of Pratom 5 students by comparing two groups of students that have had dissimilar types of upbringing and varied level of reading promotion by their parents ; as well as different level of reading promotion by their school libraries.

The samples of this study are divided into two groups. The first group consists of 40 students from Suratthani Kindergarten School which has been evaluated as a school with low level of reading promotion. The second group consists of 40 students from Nasan School wich has been evaluated as a school with high level of reading promotion. In each group, the samples are further seperated into a subgroup of 20 students with democratic style of upbringing and high level of reading promotion by their parents ; and a contrasting subgroup of 20 students with authoritarian style of reading and lower level of reading promotion. Every student has to respond to the questionnaire with questions relating to their parents' ways of upbringing and degrees of reading promotion.

The statistical methods used in the data analysis are the t-test, major findings of the study are as follow :

1. Reading habit of Pratom 5 students with democratic and authoritarian styles of upbringing are statistically different at .01 level of significance.
2. Reading habit of Pratom 5 students with high and low levels of reading promotion by their parents are statistically different at .01 level of significance.
3. Reading habit of Pratom 5 students with high and low levels of reading promotion by their school libraries are not statistically different.